

આ ગ્રંથનું નામ શ્રીઆગમીયસૂક્તાવલ્યાદિ છે. તેની અંદર પરમતારક આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવ શ્રીઆનન્દસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજમીપ આગમોમાંથી તારવેલા તેષ્ણ (૫૩) વિષયોમાંથી (૧) આગમીયસૂક્તાવલિ (પત્ર. ૪૧ સુધી), (૨) આગમીયસુભાષિત (પત્ર. ૪૧ થી ૫૦ સુધી), (૩) આગમીયસંગ્રહશ્લોકો (પત્ર ૫૦ થી ૫૧ સુધી) અને (૪) આગમીયલોકોક્તિ (પત્ર. ૫૨ થી અંત્ય પત્ર સુધી)-૫૫ ચાર વિષયો આપવામાં આવ્યા છે. આ સર્વ વસ્તુને સમજવાને માટે જે પત્ર અંક અને પંક્તિ અંક આપવામાં આવેલ છે તે આગમોદય સમિતિ અને દેવચંદ લાલભાઈના છપાયેલા આગમોના છે. હેદ ગ્રંથોના જ વિભાગ અંક, પત્ર અંક અને પંક્તિ અંક જે આપેલા છે તે તેઓથીના મંડાર શ્રીજૈનાનંદ પુસ્તકાલયની હાથપોથી ઉપરથી આપવામાં આવેલા છે. આ ગ્રંથ પત્ર ૫૧ સુધી જૈન વિજયાનંદ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં અને વાકીના પત્રો સરસ્વતી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં છપાયેલાં છે. આ ગ્રંથનું આટલું મૂલ્ય વર્તમાનકાલને આભારી છે. આ ગ્રંથના પ્રૂફોનું કાર્ય સુનિ શ્રીકંચનવિજયજી તથા સુનિ શ્રીશિમંકરસાગરજીએ કર્યું છે. ઉપરાંત, તે કાર્યમાં જ્યારે જ્યારે શંકા પડી ત્યારે ત્યારે આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવથીના પદ્ધર, દીર્ઘદીક્ષિત, વિદ્યાવ્યાસંગી અને નિરભિમાની આચાર્ય મહારાજશ્રી માણેચ્યસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજને પૂછીને તેનું નિવારણ કરવામાં આવ્યું છે. વઠ્ઠી તેઓથીપ પ્રૂફ ઉપર પળ દરિપ્રિપાત કર્યો છે તેથી તેઓથીઓના અમે ઋણી છીએ. આ ગ્રંથનું પ્રકાશન શ્રીજૈન પુસ્તક પ્રચારક સંસ્થા તરફથી શ્રીઆગમોદ્ધારસંગ્રહ ભાગ ૮ તરીકે વહાર પાડવામાં આવ્યું છે સજ્જન પુરુષો આ સૂક્તાવલિ આદિનો ઉપયોગ કરશે અને આ પ્રયત્નને સફળ કરશે.

વિ સં. ૨૦૦૫ }
અક્ષયવૃત્તીયા.

લિ. પ્રકાશક.

श्रीआगमीयसूक्तग्रहे भागः ८

गमोऽल्लुपं समणस्स भगवओ महावीरस्स

श्रीआगमीयसूक्तावलिः

नन्दिश्रसूक्तानि

- १ नयनि भुवनैरुभानुः नन्दनादित्तत्तञ्जल्लोकः ।
स्त्रियोल्लिनः स्त्रियस्साएत्तज्जिनो वत्तंगानजिनः ॥ (१पञ्च)
- २ जगलि जगंरुत्तमत्तल्लमत्तल्लि. जेत्तदुत्तिगतयनत्तिमिरम् ।
गणित्तिम्भमिय यथात्तियत्तयत्तुविकारा जित्तेत्तवचः ॥ (१)
- ३ मृत्तय्य मात्तिनो वा भावत्तय त्ति कारणं तु यत्तोकै ।
गत्तदुत्तय्यं तत्तज्जेः गत्तेत्तनत्तित्तनं गत्तित्तम् ॥ (२)
- ४ तत्तय जगत्तीत्तज्जेणीत्तिययात्तओ जगत्तुत्त जगत्तण्णे ।
त्तगत्तानो तत्तकंत्तु जत्तय जगत्तिययात्तओ भयत्त ॥ (२)
- ५ त्तुत्तियत्तगत्तुत्तज्जत्तुत्त. यत्तमात्तज्जयत्ते ततः ।
धत्तं चत्तयत्त तुत्ते न्यात्ते. तत्तमात्तम् इत्ति स्सुत्त. ॥ (१५)

- ६ जयइ तुआणं पम्भो तित्थयराणं अपत्तिमो जयइ ।
जयइ गुत्त लोआणं जयइ महत्तया महावीरो ॥ (१५)
- ७ मुत्तिच्चित्तं नः परत्तंत्तयुत्तित्तु स्सुरत्ति याः कात्तन सत्तिसम्पदः ।
त्तंत्तं ताः पूर्वमहात्तणवोत्तिथिता, जगत्तत्तमात्तं जिन ! वाक्क्य-
विमुत्तः ॥ (१६)
- ८ भहं सत्तवज्जगुत्तज्जेयगत्तस भहं ज्जिणत्तस वीरत्तस ।
भहं सुरात्तुरत्तनत्तंत्तियत्तस भहं धुयत्तयत्तस ॥ (२३)
- ९ ज्जेत्तेश्वरे हि वत्तत्ति, प्रमात्तंत्तवाद् इत्तयत्ते ।
प्रमात्तयात्तया त्त्वन्त्येत्तयात्ततो द्रुत्तया जित्तेत्तेश्वरः ॥ (३०)
- १० ताणी तवत्ति निरओ चारित्ती भावत्तणत्तं ज्जेत्तेत्ति ॥ (३४)

- ११ जं कुच्छियाणुयोगो पयइविसुद्धस्स होइ जीवस्स ।
एएसिमो नियाणं बुहाण न य सुंदरं एयं ॥
- १२ रूवंपि संकिलेसोऽभिरुसंगो पीइमाइलिंगो उ ।
परमसुहपचणीओ एयंपि असोहणं चैव ॥
- १३ विसओ य भंगुरो खलु गुणरहिओ तह य तहतहारूवो ।
संपत्तिनिफलो केवलं तु मूलं अणत्थाणं ॥
- १४ जम्मजरामरणई विचित्तरूवो फलं तु संसारो । (३४)
बुहजणनिव्वेयकरो एसोऽवि तहाविहो चैव ॥
- १५ अशोकवृक्षः सुरपुष्पवृष्टिर्दिव्यो ध्वनिश्चामरमासनं च ।
भामण्डलं दुन्दुभिरातपत्रं सत्प्रातिहार्याणि जिनेश्वरा-
णाम् ॥ (४१)
- १६ पिडस्स जा विसोही समिईओ भावणा तवो दुविहो ।
पडिमा अभिगहावि य उत्तरगुणमो वियाणाहि ॥ (४२)
- १७ गुणभवणगहणसुययणभंगिय दंसणविसुद्धरत्थागा ।
संघनगर ! भद्द ते अखडचारित्तपागारा ॥ (४२)
- १८ संजमतवतुंवारयस्स नमो सम्मतपारियल्लस्स ।
अपडिचक्कस्स जओ होउ सया सघचक्कस्स ॥ (४३)

- १९ पञ्चाश्रवाद्धिरमणं पञ्चेन्द्रियनिग्रहः कयायजयः ।
दण्डत्रयविरतिश्चेति संयमः सप्तदशभेदः ॥ (४३)
- २० अनशनमूनोदरता वृत्तेः सङ्क्षेपणं रसत्यागः ।
कायक्लेशः संलीनतेति बाह्यं तपः प्रोक्तम् ॥ (४३)
- २१ प्रायश्चित्तध्याने वेयावृत्त्यविनयावथोत्सर्गः ।
स्वाध्याय इति तपः पद्मकारमाभ्यन्तरं भवति ॥ (४३)
- २२ भद्रं सीलपडागूसियस्स तवनियमतुरयजुत्तस्स ।
संघरहस्स भगवओ सज्झायसुनंदिघोसस्स ॥ (४३)
- २३ कम्मरयजलोहविणिग्गयस्स सुययणदीहनालस्स ।
पंचमहव्वयथिरकन्नियस्स गुणकैसरालस्स ॥ (४३)
- २४ सावगजणमहुअरिपरिवुडस्स जिणसूरतेयबुद्धस्स ।
संघपउमस्स भद्दं समणगणसहस्सपत्तस्स ॥ (४३)
- २५ संपत्तदंसणाई पयदियहं जइजणा सुणेई य ।
सामायारिं परमं जो खलु त सावगं विति ॥ (४४)
- २६ य . समः सर्वभूतेषु, त्रसेषु स्थावरेषु च ।
तपश्चरति शुद्धात्मा, श्रमणोऽसौ प्रकीर्त्तितः ॥ (४४)
- २७ तवसंजममयलंछण अकिरियराहुमुहदुद्धरिस निच्चं ।

- ३६ निञ्जुइवहसासणयं जयइ साया सव्वभावाइेसणयं ।
कुसमययनासणयं जिण्णिदवथीरसासणयं ॥ (४८)
- ३७ न य कत्थइ निम्माओ न य पुच्छइ परिभदस्स दोसेणं ।
चरिथव्व वायपुण्णो फुट्टइ गामिहियविअहो ॥ (६४)
- ३८ पिंडविसोहीअ समिईय भावणइ पडिमाइ य इंदिय-
निरोहोय । पडिलेहणइ गुत्तीओइ अभिग्गहाअ चेष
करणं तु ॥ (५०, २१०)
- ३९ नत्तेगसहावत्ते आभिणिवोहाइ किंकोओ भेदी ? ।
नेयविसेसाओ चे न सव्वविसयं जओ चरिसं ॥
- ४० अह पडिवत्तिविसेसा नेगमि अणेगमेयभावाओ ।
आवरणविभेओवि तु सभावमेयं विणा न भवे ॥
- ४१ तम्मि य सइ सव्वेसिं खीणावरणस्स पायई भावो ।
तद्धमत्ताअ च्चिय जुत्तिविरोहा स चाणिट्ठो ॥
- ४२ अरहावि असव्वन्नू आभिणिवोहाइभावओ नियमा ।
केवलभावाओ चे सव्वणू नणु विरुद्धमिणं ॥ (६७)
- ४३ तम्हा अवग्गहाओ आरब्भ इहेगमेव नाणंति ।
जुत्तं छउमत्थस्सासगलं इयरं च केवलिणो ॥ (६८)

- (४५)
- ३९ जय अंप्रचइ ! निम्मलमम्मत्तविञ्जुजोणहागा ! ॥
परत्तिथियगतपहनामगस्स तवथेयठित्तलेसस्स ।
नाणुजोयस्स जण भइ दमसयसूरस्स ॥
- (४५)
- ३९ भइं थिइवेलापरिगयस्स सज्जायजोगमगरस्स ।
अस्सोइस्स भगवथो संयसमुदस्स रुंदस्स ॥
- ३० सम्महंसणवत्तइर [इदं] रुद्धगाढावागाढपेडस्स ।
अस्सवत्तयणमडेयचानोयरमेहलागस्स ॥
- ३१ नियमूत्तिय कणययित्थायलुजलजलतचित्तकूडस्स ।
नंदणवणमणहरसुरभिमीलगंधुक्कुमायस्स ॥
- (४५)
- ३० जीपदयामुंदर रुदरुदरियमुणिवरमइंदइवस्स ।
हेउसयथाउपगलंतरयणठित्तोसहिगुहस्स ॥
- ३३ अन्नवत्तलपगलियउत्तरपरिणयमाणहारस्स ।
माअगजणपउरवंतमोरत्तच्चतकुहरस्स ॥
- ३४ विणयत्तयपवग्गुणरररुत्तविञ्जुजलतसिहरस्स ।
निधिरागुणरुक्कस्सुगफलभक्कुसुमाउलवणस्स ॥
- (४६)
- ३५ नाणरग्गयणरिणत्तकंतवेकलियविमलचूलस्स ।
पत्तामि पिणयणओ संयमहामंदरनिरिस्स ॥

- ४४ न य पडिवत्तिविसेसा एगंमि य णेगमेयभावेवि ।
जं ते तथा विसिद्धे न जाइमेए विलंधेइ ॥ (६९)
- ४५ नत्तेगसहावत्तं ओहेण विसेसओ पुण असिद्धं ।
एगंतत्ससहावत्तणओ कह हाणिवुद्धीओ ? ॥
- ४६ जं अविचलियसहावे तत्ते एगंतत्ससहावत्तं ।
न य तं तहोवलद्धा उकरिसावगरिसविसेसा ॥
- ४७ तम्हा परिश्रूराओ निमित्तभेयाओ समयसिद्धाओ ।
उववत्तिसंगओ ङिचय आभिणियोहाइओ भेओ ॥
- ४८ घाइक्खओ निमित्तं केवलनाणस्स वन्निओ समए ।
मणपज्जवनाणस्स उ तहाविहो अप्पमाउत्ति ॥
- ४९ ओहीनाणस्स तथा अण्हिएसुवि जो खओवसमो ।
मइसुयनाणाणं पुण लक्खणभेयादिओ भेओ ॥ (६८)
- ५० ज सामिकालकारणविमयपरोक्खत्तणेहिं उद्धाई ।
तब्भावे सेसाणि य तेणाईए मइसुयाईं ॥ (७०)
- ५१ दो वारे विजयाइसु गयस्स तिस्रऽच्छुए अहव ताई ।
अइरेगं नरभवियं नाणाजीवाण सव्वद्धा ॥ (७०)
- ५२ कालधिवज्जयसामित्तलाभसाहम्मओऽवही तत्तो ।

- माणसमित्तो छउत्तथविसयभावाइसाहम्मा ॥ (७१)
- अथानुयोगद्वारसूक्तानि
- १ यस्याः प्रसादमतुलं संप्राप्य भवन्ति भव्यजननिवहाः ।
अनुयोगवेदिनस्तां प्रयतः श्रुतदेवतां वन्दे ॥ (१)
- २ सम्यक्सुरेन्द्रकृतसंस्तुतिपादप्रमुद्गामकामकरिराजकठोर-
सिंहम् । सद्धर्मदेशकवरं वरद जतोऽस्मि, वीरं विशुद्धतर-
बोधनिधिं सुधीरम् ॥
- ३ अनुयोगभृतां पादान् वन्दे श्रीगौतमादिसूरीणाम् ॥ (१)
- निष्कारणवन्धूनां विशेषतो धर्मदातृणाम् ॥
- ४ अब्भुअतरमिह एत्तो अन्नं कि अत्थि जीवलोगंमि ।
जं जिणचयणे अत्था तिकालजुत्ता सुणिज्जति ? ॥ (१३६)
- अथानुयोगसूक्तानि ।
- १ तित्थयरे भगवन्ते, अणुत्तरपरक्कमे अमियनाणी ।
तिण्णे सिद्धगइगए, सिद्धिपहपदेसए वंदे ॥ (५९)
- २ पद्धदाहपिपासानामपहारं करोति यत् ।
तद्धर्मसाधनं तथ्यं, तीर्थमित्युच्यते बुधैः ॥ (५९)
- ३ धंदामि महाभागं सहामुणिं महायत्तं महावीरं ।

- (२०) यमनरगमतिः तिर्यगमिमन्स तिर्यम्स ॥
 ३ यत्रायतांऽपि ह्यग्निभ्योऽथ इति मेऽद्भुतम् ।
 मानोर्भाष्यः कस्य, नाम नाव्योक्तैतवः ? ॥
 ५ न चाद्रुतमुद्रकस्य, प्रकृत्या ऋषिभेत्तव ।
 ६ यत्रा अप नमस्त्वेन, भासन्न भास्वन्. कराः ॥ (६८)
 ६ गंगानगारागो उन्मुद्रो मा पुणो विदुर्ब्रजा ।
 चरणगुणैर्यतीनां बुद्ध सुब्रह्मि जागतां ॥ (७०)
 ७ इतनाथ इतीथा गुणमहया जिणचरित्तनरिसंपि ।
 पट्टिमापति कमाया इत पुण सेत्ते नरागत्ये ? ॥
 ८ तत्र उवसतकमाओ लहइ अणत्तं पुणोऽपि पट्टिचार्यं ।
 ण इ मे धीमसियन्तं थेने य(ऽधि) रुन्नायसेममि ॥
 ९ यणथोपं यणथोपं अग्नीथोपं कसायथोपं च ।
 णइ मे पीनसियन्त थेषिण इ तं बहु होए ॥ (८३)
 १० मम्म न होली येमो अनभुवगओ अ निरवगारी अ ।
 अप्पयंअमईओ पट्टिचओ गनुकामो अ ॥
 ११ पिण्णोणपदि कयपंअत्तीणि अयमणुअत्तमगेहिं ।
 आराहिओ गुग्गणो सुयं वडुवित्त्त लहु देव ॥ (१००)

- १२ अह बहुउ सो भयवं दियलोयचुओ अणोवमसिरीओ ।
 देवगणसंपरिबुडो नंदार सुमंगला सहिओ ॥
 १३ असिअसिरओ सुनयणो विबुडो धवलदंतपंतीओ ।
 वरपउमगअभगोरो फुल्लुण्णलगंधनीसासो ॥
 १४ जाइस्सरो अ भयवं अपपरिवडिणहि तिहि उ नाणेहिं ।
 कंतीहि य बुद्धिहि य अचमहिओ तेहि मणुणहिं ॥ (१२६)
 १५ अमूढलस्वा तित्थयरा (१५३)
 १६ दुब्भसिण्ण इकेण मरीई दुक्खसायर पत्तो ।
 भमिओ कोडाकोडि सागरसरिन्नामथेजाणं ॥
 १७ तम्मूलं संसारो नीआगोत्तं च कासि तिचइमि ।
 अयडिहंतो वंभे ऊविलो अतद्धिओ कहण ॥ (१७१)
 १८ जस्स व इच्छाकारो मिच्छाकारो य परिचिया दोऽपि ।
 तइओ य तहज्जरो न उल्लभा सोग्गई तस्स ॥
 १९ णगगस्स पसंतस्स न होति इरियाइया गुणा हंति ।
 गंतच्चमवस्सं कारणंमि आवस्सिया होइ ॥ २६५
 २० जिहाविगहापरिवज्जिणहि गुत्तेहिं पंजलिउत्तेहिं ।
 नत्तिवहुमाणं पुब्बं उवउत्तेहिं सुणेयब्बं ॥

- २१ अभिकंठतेहिं सुहासियाइं वयणाइ अत्थसाराइ ।
विम्बियसुदेहिं हरिसागएहिं हरिसं जणतेहिं ॥
- २२ गुरुपरिओसणणं गुरुभत्तीए तहेव विणएणं ।
इच्छियसुत्तथाणं खियं पारं समुवयंति ॥ (२६९)
- २३ माणुस्स खेत जाई कुलरूवाऽऽरोगमाउयं बुद्धी ।
सवणोगहसद्धा संजमो य लोणंमि दुलहाइं ॥
- २४ इदियलद्धी निव्वत्तणा य पज्जत्ति निरुवहय खेमं ।
धायारोगं सद्धा गाहगउवओग अट्टो य ॥ (अन्यदीया.)
- २५ चोल्लिग पासग धणणे जूए रयणे य सुमिण चक्के य ।
वम्मजुगे परमाणू दस दिट्ठता मणुयलंमे ॥ (३४२)
- २६ बह तमिह सत्थवाहं नमइ जणो तं पुरं तु गंतुमणो ॥
परसुवगारित्तणओ निव्विगग्रत्थं च भत्तीए ॥
- २७ अरिहो उ नमुक्कारस्स भावओ खीणरागमयमोहो ।
सुम्बत्थीणंपि जिणो तहेव जम्हा अओ अरिहा ॥ ३८५
- २८ संसाराअडवीए सिच्छत्तऽन्धाणमोहिअपहाए ।
जेहिं कय ठेसिअत्तं ते अरिहंते पणियामि ॥
- २९ सम्महंसणदिट्ठो नाणेण य सुट्ठु तेहिं उवलद्धो ।

- चरणकरणेण पहओ निव्वाणपहो जिणिदेहिं ॥ (३८६)
- ३० तिद्धिवसहिमुवगया निव्वाणसुहं च ते अणुणत्ता ।
सासयमब्बयायाहं पत्ता अयगमरं ठाणं ॥ (३८६)
- ३१ पावंति जहा पारं समं निजामया समुहस्स ।
भवजलहिस्स जिणिदा तहेव जम्हा अओ अरिहा ॥ (३८६)
- ३२ मिच्छत्तकालियावायविरहिए सम्मत्तज्जभपवाए ।
एगसमाएण पत्ता सिद्धिवसहिपट्टणं पोया ॥
- ३३ निजामगरयणाणं अमूढनाणमइकरणधाराणं ।
वंदामि विणयपणओ तिविद्देण तिदंडविरयाणं ॥
- ३४ पालंति जहा गावो गोवा अहिसाययाइडुगेहिं ।
पउरतणपणिआणि अ वणाणि पावंति तह चैव ॥
- ३५ जीवनिकाया गावो जं ते पालंति ते महागोवा ।
मरणाइभया उ जिणा निव्वाणवणं च पावंति ॥
- ३६ तो उवगारित्तणओ नमोऽरिहा भविअजीवलोगस्स ।
सब्बस्सेह जिणिदा लोणुसमभावओ तह य ॥
- ३७ रागहोसकसाए य, इंदियाणि अ पंचवि ।
परीसहे उवसग्गे, नामयंता नमोऽरिहा ॥ (३८७)

श्री-
आगर्माय-
मूरुनायली

॥ ७ ॥

- ३८ नेह लोके सुयं किञ्चिच्छादितम्यांहसा भृशम् ।
मिनं च जीयितं नृणां, तेन धर्मं मतिं कुरु ॥ (३१९)
- ३९ इन्द्रियविमयकमप, परीसहे त्रेयणा उयस्सग्गे ।
एए अरिणो हंता अरिहंता तेण बुच्चंति ॥
- ४० मद्रुविहंति य कम्मं अरिभूअ होए सव्वजीवाणं ॥
नं कम्ममरिं हंता अरिहंता तेण बुच्चंति ॥
- ४१ अरिहंति वंनणमंसणाइं अरिहंति पूअसकारं ।
विज्जिगमण च अरिहा अरहंता तेण बुच्चंति ॥
- ४२ देयासुरमणुएसुं अरिहा पूआ सुरत्तमा जम्हा ।
अरिणो हंता एयं हंता अरिहंता तेण बुच्चति ॥
- ४३ अरहंतनमुकारो, जीवं मोएइ भवसहस्साओ ।
भावेण कीरमाणो, होए पुणो वोहिलाभाए ॥ (४०६)
- ४४ अरिहंतनमुकारो, धन्नाण भवम्बयं कुणंतानं ।
हिअयं अणुमुअतो विसुत्तियावारओ होए ॥
- ४५ अरहंतनमुकारो एवं खलु घण्णिओ महत्थुत्ति ।
जो मरणांमि उयग्गे, अग्निस्वणं कीरए यहुसो ॥
- ४६ अरिहंतनमुकारो, सव्वपावण्णणासणो ।

- मगलाणं च सव्वेत्तिं, पट्टमं हव्वर मंगलं ॥ (४०७)
- ४७ उवओगदिट्ठसारा कम्मपसंगपरिघोलणविसाला ।
साहुक्कारफलयरई कम्मसमुत्था हव्वर बुद्धी ॥ (४१६)
- ४८ अणुमाणहेउदिट्ठसाहिया वयविवागपरिणामा ।
हिअनिस्सेअसफलवरई, बुद्धी परिणामिआ नाम ॥ (४२७)
- ४९ निव्वानसाहए जोए, जम्हा साहंति साहुणो ।
समा य सव्वभूएसु, तम्हा ते भावसाहुणो ॥ (४४९)
- ५० विसयसुहनियत्ताणं विसुद्धचारित्तनिअमजुत्ताणं ।
तच्चणुणसाहयाणं सदायकिच्चुज्जयाण नमो ॥ (४५०)
- ५१ असहाइ सहायत्तं करंतिमे संजमं करितस्स ।
एएण कारणेणं नमामिइहं सव्वसाहूणं ॥ (४५१)
- ५२ जीवो अणाइनिहणो तच्चावणभाविओ य संसारे ।
खियं सो भाविज्जइ, मेलणदोसाणुभावेणं ॥ (४५२)
- ५३ सव्वाओवि गईओ अविरहिया नाणदंसणधरेहिं ।
ता मा कासि पमायं नाणेण चरित्तरहिएणं ॥ (४५३)
- ५४ जम्हा दंसणनाणा संपुण्णफलं न दिति पत्तेयं ।
चारित्तलुया दिति उ विसिस्सए तेण चारित्तं ॥ (५१३)

श्री आ ग मो ङा र सं म हे भा गः ८

- ५५ उज्जमंमाणस्स गुणा जहंति 'ससन्तिओ तवसुएसुं ।
"एमेवं जंहासंती' संजममाणे कहां न गुणा ? ॥
- ५६ 'अणिगूहतो' विरियं न विराहेइ 'चरणं तवसुएसुं ।
जइ संजमेऽवि विरियं न निगूहिज्जा न हाविज्जा ॥ (५३४)
- ५७ सुत्तथवालुबुद्धे य असहुदव्वाइआचईओ या ।
निस्साणपयं काउं संथरमाणावि सीयंति ॥ (५३८)
- ५८ जे जत्थ जया जइया बहुस्सुया चरणकरणपब्भट्ठा ।
जं ते समायरंती आलंबण मंदसह्माणं ॥
- ५९ किइकम्मं च पसंसा सुहसीलजणम्मि कम्मबंधाय ।
जे जे पमायठाणा ते ते उववूहिया हुत्ति ॥ (५३९)
- ६० पसंते आसणत्थे य, उवसंते उवट्टिण् ।
अणुन्नविसु मेहावी, किइकम्मं पउंजप ॥ (५४१)
- ६१ विणओवयार माणस्स भजणा पूयणा गुरुजणस्स ।
तित्थयरण य आणा सुअधम्माराहणाऽकिरिया ॥
- ६२ विणओ सासणे मूलं, विणीओ संजओ भवे ।
विणयाउ विण्णसुक्कस्स, कओ धम्मो ? कओ तवो ? ॥
- ६३ अम्हा विणयइ कम्मं अट्टविहं चाउरंतसुक्खाप ।

- तम्हा उ वयंति 'विऊ-विणउत्ति विलीनसंसारा ॥ (५४५)
- ६४ तरियव्वा' य' पइणिया 'मरियव्वं वा' समरे समत्थएणं ।
'असरिसजणउल्लाबा न' हु सहियव्वा कुलपसूयएणं ॥ (५४७)
- ६५ जीव ! तुमे संसारं हिडतेणं निरयतिरियगईसुं क्हमवि
माणुसत्ते सम्मत्तणाणचरिसाणि लद्धाणि, जेसिं पसाएण
सव्वलोयमाणिज्जो पूयणिज्जो य, ता मा गव्वं काहिसि
जहाअहं वहुस्सुओ उत्तिमचरित्तो वत्ति ॥ (५६१)
- ६६ थोवाहारो थोवभणिओ य जो होइ थोवनिद्धो य ।
थोवोवहिउवगरणो तस्स हु देवावि पणमंति ॥
- ६७ सिद्धे नमंसिऊणं संसारत्था य जे महाविज्जा ।
वोच्छामि दंडकिरियं सव्वविसनिवारणं विज्जं ॥
- ६८ सव्वं पाणइवायं पक्कअखाई मि अलियवयणं च ।
सव्वमदत्तादाणं अब्बंभ परिगाहं स्वाहा ॥ (५६८)
- ६९ पुब्बावरसंजुत्तं वेरगककं सतंतमविरुद्धं ।
पोराणमद्धमागहभासानिययं हवइ सुत्तं ॥ (६२८)
- ७० असम्यकत्वपरीपह-सर्वपापस्थानेभ्यो विरतः प्रकृ-
ष्टतपोऽनुप्रायी निःसंज्ञश्चाहं तथापि धर्माधर्मात्मिभेव-

- नात्कालिभावाद्येते अतो मृग समस्यमैतदिति अस्त-
म्यस्पर्शीपत्त, तत्रैवमालोचनेन-धर्मधर्मां पुण्ययाप-
कृत्यैः यद्वि क्रमेणैव पुत्रलाभमकी ततस्त्वयो. कार्यद्वयो-
नानुमानसमभिरगम्यन्म. अथ अमाकोधादिको धर्मो-
धर्मो तत्र म्यानुभव्यानामपरिणामरूपत्वान् प्रत्यक्ष-
लिंगेषु, श्यास्त्वत्यन्तमुत्पासकत्वान्मनुष्यलोकै क्रार्यो-
भामान दुप्यमानुभावाश्च न दर्शनगोचरमायान्ति. नार-
कान्तु तीर्थादर्शनार्थाः पुंशुलकर्मैदियनिगद्वन्धनव-
जीवत चारम्यन्त्राः कथमायान्तीति, पत्रमालोच्य-
तोऽमम्यस्पर्शीपत्तयो भवति ॥ (६५८)
११. क्त्वा तदन्ताइ(त) कट्टाई. उंतेहाई न त्तिर जेके ।
यद्विश्ये इति, तस्मा महात् पट्टण ॥
१२ मुनिगरे वं कुडाई णंठिति अणुपमज्जमाणाइ ।
इरमदिशल्याइ गयंहुवागाग्नेडाइ ॥ (७२१)
- १३ भद्रपुण्येनाथो ढंन्दिश्यायान्मेति ।
१४ एतेर गन्धरमगो न हुणइ मायाइ मम्ममुस्सगा ।
मायायदियं कम्मो पाइ उस्सगाकेत्तं च ॥ (७२७)

७५. मायाए उस्सगा सेत्त च तत्रं अकुच्चओ सहुणो ।
को अन्नो अणुहांती सकम्मसेसं अणिज्जरियं ? ॥
७६. निक्कड मविसेसं वयाणुस्सवं बलाणुस्सवं च ।
खाणुव्व उद्धदेहो काउस्सगं तु ठाइज्जा ॥ (७१७-७१९)
७७. अथ इमं सरीर अन्नो जीवुत्ति एवकयवुद्धी ।
दुस्सवपरिक्खित्तेसकत्तं चिंठ ममत्त सरीराओ ॥
७८. जावइया किर दुस्सवा संसारं जे मए समणुभूया ।
इत्तो दुद्धिरुहत्तगा नरणसु अणोवमा दुवखा ॥ (८०१)
७९. पच्चक्खाणमि कए आसवदाराइ हुंति पिहियाइं ।
आसववुच्छेणं तण्हावुच्छेअण होइ ॥
८०. तण्हावोच्छेएण य अउलोवससो भवे मणुस्साणं ।
अउलोवससेण पुणो पच्चक्खाण एवइ सुद्धं ॥
८१. तत्तो चरित्तथम्मो कम्मविवेगो तओ अपुच्च तु ।
तत्तो केवल्लणं तओ अ मुक्खो सयामुक्खो ॥ (८५१)
- अथ विशेषावश्यकसूक्तानि (५०)
१. नामाइतिय दच्चद्वियस्स भावो य पज्जवनयस्स ।
२. देहणुरणं सहसोइयं च सिमिणो य काइयाईणि ।

- (१३८) सगयाईं निमित्ताईं सुभासुभफलं निवेष्टि ॥
 (२४५) ३ एगपणसं खेतं सप्तपणसा य से फुसणा ॥
 ४ दो वारे विजयाईंसु गयस्स तित्तञ्चुए अहव ताईं ।
 (२४६) अहरेगं नरभविंयं नाणाजीवाण सब्वद्धं ॥
 (२६६) ५ जं वत्थुमत्थि लोए तं सब्वं सब्वपजायं ॥
 (२८३) ६ आसज्ज उ सामित्तं लोइय-लोउत्तरे भयणा ॥
 ७ जइ उवसंतकसाओ लहइ अणंतं पुणोवि पडिवायं
 न इ मे वीससियच्चं थेवेवि कसायसेसम्मि ॥
 ८ अण थोवं वण थोवं अग्गी थोवं कसाय थोवं च
 न इ मे वीससियच्चं थेवंपि इ तं वहुं होइ ॥
 (५६९) ९ दासत्तं देइ अणं अइरा मरणं वणो विसपत्तो ।
 सब्वस्सदाहमग्गी दिंति कसाया भवमणंतं ॥
 (५७०) १० सीसोवि पहाणयरो नेगंतेणाधियारियग्गाही
 (६१८) ११ अविगल्लोविककेया व जो विमइक्खमो सुगंभीरो ॥
 (६१९) १२ अविणासियसुत्तथा सीसा-यरिया विणिदिट्ठा ।
 (६२०) १३ संभवइ, जं अगहिउं परदोसं चिट्ठए कोइ
 (६२०) १४ गरुया पिच्छंति परस्स न इ दोसं ।

- (६२०) १५ अह देवेणं भणियं जिणिउं धेपंति रयणाईं ॥
 (१०२६) १६ केपाञ्चित् तीर्थिकानामयं प्रवादः 'पुण्यमेवैकमस्ति
 न पापम्' । अन्ये त्वाहु-पापमेवैकमस्ति न तु पुण्यम्' ।
 अपरे तु वदन्ति-उभयमप्यन्योऽन्याबुद्धिस्वरूपं
 मेचकमणिकल्पं संमिश्रसुख-दुःखाख्यफलहेतुः
 साधारणं पुण्यपापाख्यमेकं वस्तु' इति । अन्ये तु
 प्रतिपादयन्ति स्वतन्त्रभुभयं विविक्तसुख-दुःखकारणं
 'होज्जत्ति' भवेदिति । अन्ये पुनराहुः- 'मूलतः कर्मैव
 नास्ति स्वभावसिद्धः सर्वोऽप्ययं जगत्प्रपञ्चः । (७९२)
 १७ जे जत्तिया पगारा लोए भयहेअवो अविरयाणं ।
 ते चैव य विरयाणं पसत्थभावाण मोक्खाय ॥ (१०२६)
 १८ अपुरत्तो भत्तिगओ अमुई अणुअत्तओविसेसन्नु (१२९३)
 पियधम्मो दढधम्मो संविगोऽवज्जऽभीरु असढो य ।
 खतो दतो गुत्तो थिरव्वय जिंइदिवो उज्जू ॥
 असढो तुलासमाणो सप्पिओ तह साहुसंगइरओ य ।
 गुणसंपओवओओ जुगो सेसो अजुगो य ॥ (१२९४)
 १९ नाणस्स होइ भागी थिरतरओ ढंमणे चरित्ते य ।

धन्ना आयकहाए गुरुकुल्यानं न सुंचंति ॥ (१३०८)

२० गीयावासो रई धम्मे अणाययणयञ्जणं ।

निगतो य कमायाणं, एयं धीराण सामणं ॥ (१३०९)

२१ क्रियाक्रिञ्चं गुग्गो विद्दंति णिणयपडिस्तिहेउं च ।

उम्मानाए पनोत्तुं तदणापुच्छां पडिसिद्धं ॥

२२ त्रिणओ सामणे मूलं, विणीओ संजओ भवे ।

विणयाउ विपमुक्कस्स, कओ धम्मो? कओ तवो? ॥

२३ त्रिणओयार माणस्स भंजणा पूयणा गुरुजणस्स ।

तिथयराण य थाणा सुयधम्माराहणाऽकिरिया ॥ (१३१०)

अथ दशवैकालिकसूक्तानि

१ जयति विजितान्यतेजाः सुरासुराधीशसेवितः श्रोमात् ॥

विगळरामरिहिनिलिलोऋचिन्नामणिवीरः ॥ (१)

२ तत्र पिभ से नासं कामा रोगति पंडिया विति ।

कामे पत्यमाणे रोगे पत्यइ ग्वलु जंतू ॥ (८६)

३ इंदियन्सयकताया परीमहा येयणा य उवसगा ।

एण अणाराएया अन्य विमीयति दुम्मेहा ॥ (८८)

अथ पिंडनिर्युक्तिसूक्तानि

१ जयति जिनवर्धमानः परहितनिरतो विधूतकर्मरजाः ।

मुक्तिपथचरणपोयकनिरवथाहारविधिदेवी ॥

२ अवि नाम होज्ज सुलभो गोणार्हेण तणाइ आहारो ।

टिच्छिकारहयाणं न हु सुलहो होइ सुणगाणं ॥

३ केलासभयणा एए, आगया गुञ्जगा महि ।

चरंति जम्बरूवेणं, पूयाऽपूया हियाऽहिया ॥ (१३१)

४ भुंजति चित्तकम्मटिया व कारुणिय दाणरुइणो वा ।

अवि कामगद्देसुवि न नस्सई किं पुण जईसु ॥ (१३१)

५ 'लोयाणुग्गहकारिसु भूमीदेवेसु बहुफलं दाणं ।

अवि नाम वंभवंधुसु किं पुण उक्कम्मनिरएसु ॥

व्याख्या—पिण्डपदानादिना लोकोपकारिषु भूमिदेवेषु

ब्राह्मणेष्वपि नाम ब्रह्मबन्धुष्वपि—जातिमात्रब्राह्मणेष्वपि

दानं दीयमानं बहुफलं भवति, किं पुनर्यजनयाजनादि-

रूपपदकर्मनिरतेषु? तेषु विशेषतो बहुफलं भविष्य-

तीति भावः ।

६ क्रिवणेषु दुम्मणेषु य अबंधघायंक्खुंणियंसें च ।

- २ भयवंपि-धूलमहो तिकथे चंकमिमो न उण छिमो । (१०४)
अगिसिहाण बुथो चाउम्मासे न उण दहो ॥ (१०४)
३ माणुस्सं धम्मसुई सद्धा तव संजमंमि विरिअत्थ । (१४४)
एण भावंगा खलु दुल्लभगा हुंति संसारे ॥ (१४४)
४ माणुस्स खित्त जाई कुल रुवाऽऽरोग आउयं बुद्धी । (१४५)
सवणुगगह सद्धा संजमो अलोगंमि दुलहाइं ॥ (१४५)
५ चुल्लग पासग धन्ने-जुए रयणे अ सुमिण चक्केय । (१४५)
चम्मजुगे परमाणू दस-दिट्ठता मणुअलंसे ॥ (१४५)
६ आलस्स-मोहऽवन्ना थंभा कोहा पमाय किविणत्ता ।
भय सोगा अन्नाणा वक्खेव कुफुहला रमणा ॥
एएहिं कारणेहिं लद्धूण सुदुल्लहपि माणुस्सं । (१५१)
न लहइ सुइं हिअकरिं संसारुत्तारिणि जीवो ॥ (१५१)
७ मिच्छादिट्ठी जीवो उवइइं पवयणं न सहइइं । (१५१)
सइहइ असवभव उवइइं वा अणुवइइं ॥ (१५१)
८ सम्मदिट्ठी जीवो उवइइं पवयणं तु सहइइं । (१५१)
सइहइ असवभाव अणभोगा गुरुनिओगा वा ॥ (१५१)
९ खित्तं वत्थु हिररणं च, पसवोदास पोखसं ।

- १३१ पूयहिज्जे लोए दाणपडाणं हरइ दित्तो ॥ (१३१)
७ पाएण देइ लोगो उवगारिसु परिधिएसु सुसिण वा । (१३१)
जो पुण अद्धाखिकं अतिहिं पूएइ तं दाणं ॥ (१३१)
८ धीहंसीलं परिवालिऊण विसएसु वच्छा! मा रमसु । (१३१)
को भोपर्यमिं बुइइ उयहिं तरिऊण वाहाहिं? ॥ (१३१)
९ छउमत्थो सुयनाणी उवउत्तो उज्जुओ पयत्तेणं । (१३१)
आवन्नो पणवीसं सुयनाणपमाणओ सुद्धो ॥ (१३१)
१० ओहो सुओवउत्तो सुयनाणी जइवि-गिहणइ असुद्धं । (१३१)
तं केवलीवि भुंजइ अपमाण सुयं भवे इहरा ॥ (१३१)
११ सुत्तस्स अणमणे चरणाभावो तओ य मोक्खस्स । (१३१)
मोक्खस्सऽवियं अभावे दिक्खपवित्ती निरत्था उ ॥ (१३१)
अथ उत्तराध्ययनसूक्तानि
१ क्वचित् सौज्या शैल्या क्वचिदधिकृतप्राकृतभुवा, क्वचि-
व्यार्यापत्या क्वचिदपि समारोपविधिना । क्वचिच्चाध्या-
हारात् क्वचिद्विकल्पकमयलादियं व्याख्या ज्ञेया क्वचि-
दपि तथाऽऽज्ञायवशतः ॥ (७१)

श्री आ ग मो आ र सं प्र हे भा गः ८

- १६ अहे वयङ् कंहेण. माणेणं अहमा गङ् । (३१८)
 माया गइपडिग्वाओ, लोहाओ दुहओ मयं
 १७ एवं खलु जाया ! णिसाथे पावयणे सच्चे अणुत्तरे केव-
 लिए एवं जहा पडिम्मणे जाव सच्चदुस्खाण अत करेत्ति,
 किंनु अहीव एगंतट्टीए खुरो इव एगंतधाराए लोहमया वा
 जवा चावेयच्चा वालुयाकवले इव निस्साए० । (३२८)
 १८ धणो सि तुमं देवाणुत्पिया ! एवं सपुणोऽसि णं, क्रयत्ये,
 कयलम्बणे, सुल्ले णं तव देवाणुत्पिया ! माणुस्साए
 जम्मे जीवियफले । (३२९)
 १९ तण णं से अथारणिज्जिमिक्कु कयलपरिग्गहियं जाव
 अजलि कट्टु णमोऽत्थु णं अरहंताणं भगवताणं जाव संप-
 ताणं, तमोऽत्थु णं थेराणं भगवंताणं मम धम्मायसियाणं
 धम्मोत्तएसयाण पुञ्चिपि य णं मए थेराणं अतिते सब्बे
 पाणाइत्थाए पच्चयस्साए जावज्जीवाए जाव सब्बे अकर-
 णिज्जे जोसे पच्चयस्साए, इयाणिपि तेसि चेष णं भगवंताणं
 अनिते जाव सब्बं पाणातिवायं जाव सब्बं अकरणिज्जे

- १० चनाते तामगणाणि, तस्य से उववज्जह ॥
 १० किन्तुं ताइयं होइ, उच्चागोत्ति य वणववं । (१८७)
 ११ अणायते महापत्तो, अभिजायजसोवले ॥
 ११ मुक्तममं पयंसु, नाहसु संभयारिसु । (३००)
 १२ एकोऽह न च मे रुद्धिग्राहमन्यस्य कस्यचित् ।
 १२ एकोऽह न च मे रुद्धिग्राहमन्यस्य कस्यचित् ॥
 १३ न नोपदयामि यन्यत. तालो इदयोऽस्ति यो मम ॥ (३०७)
 १३ यत्तु ईध मत्तति पशिनजा विचिन्ना, कुन्वाऽऽश्रयं
 ति निद्रि यन्ति पुन प्रमाते । तच्छजगत्यसकृदेव कुट्टुम्भ-
 नीना, गौं संमन्य पुनएव निगो भजन्ते ॥
 १४ आत्मार्य मीदमान स्वजगपर्वजो रोति ह्यहारवात्तो ।
 १४ आत्मार्य मीदमान स्वजगपर्वजो रोति ह्यहारवात्तो ।
 १५ आर्यो चापवोगोरा गृहदिवनसुस्य स्वं च यस्याश्च कार्यम् ।
 १५ आर्यो चापवोगोरा गृहदिवनसुस्य स्वं च यस्याश्च कार्यम् ।
 १६ मरुत्तम्योऽन्यतन्यस्त्रिणाह हि यद्वृज्जो लोकयात्रा निमित्तं,
 १६ मरुत्तम्योऽन्यतन्यस्त्रिणाह हि यद्वृज्जो लोकयात्रा निमित्तं,
 १७ यो वाऽन्यस्नात्र किञ्चिन्मृगयति हि शुर्णं रोतितीष्ठः स
 तन्मे ॥ (३०९)
 १८ एहोऽहं न च मे रुद्धिग. स्वपरो वाऽपि त्रियते ।
 १८ एहोऽहं न च मे रुद्धिग. स्वपरो वाऽपि त्रियते ।
 १९ यरेको जायते जन्तुमियतेऽप्येक एव हि ॥ (३५०)

श्री आ ग मो आ र सं प्र हे भा गः ८

- जोगं पञ्चक्वामि, जपिय मे इमं सरीरं जात्र प्यंयि
चरिमेहिं ऊसासनीसासेहिं वोसिरामिति । (३३१)
२० दुलहे खलु माणुसे भवे, चिरकालेणवि सव्वपाणिणं ।
गाढा य विवागकम्पुणो, समयं गोयम मा पमायए ॥ (३३५)
२१ भवसिद्धिया उ जीवा सम्मदिट्ठी उ ज अहिज्जति ।
तं सम्मसुएण सुय कम्मसद्धिविहस्स सोहिकरं ॥
२२ मिच्छदिट्ठी जीवा अभव्वसिद्धी य ज अहिज्जति ।
तं मिच्छसुएण सुयं कम्मादाणं च तं भणिय ॥ (३३३)
२३ अह चोहसहिं ठाणेहिं, वट्ठमाणो उ संजए ।
अविणीए बुच्चती सो उ, णिव्वाणं च ण गच्छइ ॥ (३३५)
२४ अह पत्तरसहिं ठाणेहिं, सुविगीएत्ति बुच्चइ ।
नीयावित्ती अचवले, अमाई अक्कहले ॥ ०
२५ भट्ठएणेव होअवं, पावइ भट्ठणि भट्ठो ।
सविसो हम्मए सण्णो, भेरुडो तत्थ सुच्चइ ॥ ३५३
२६ सव्वं विलविय गीयं, सव्वं नट्ट विडवणा ।
सव्वे आभरणा भारा, सव्वे कामा दुहावहा ॥
२७ वालाभिरामेसु दुहावहेसु, न तं सुह कामगुणेसु राय ! ।

- विरसकामाण तवोधणाणं, जं भिक्खुणं सीलगुणे रयाणं (१८६)
२८ जाणमाणोऽवि जं धम्मं, कामभोगेसु सुच्छिओ ॥ (३९०)
२९ सव्वं जगं जइ तुहं, सव्वं वावि धणं भवे ।
सव्वंपि ते अपज्जत्तं, तेव ताणाय तं तव ॥ (४०८)
३० देवदाणवगंधव्वा, जक्खवरक्खम्मकिन्नारा ।
बभयारिं नमंसंति, दुक्कं जे करंति तं ॥ (४३०)
३१ नागी संजमसहिओ नायव्वो भावओ समणो ।
३२ अभयं तुज्झ नरवई ! जलवुव्बुअसंनिसे अ माणुस्से ।
किं हिंसाइ पसज्जसि जाणंतो अप्पणो दुक्ख ? (४४१)
३३ सव्वमिणं चइऊणं अवसस्स जया य होइ गंतव्वं ।
किं भोगेसु पसज्जसि ? किंपागफलोवमनिमेसुं ॥ (४४२)
३४ अम्मताय ! मए भोगा, भुत्ता विसफलोवमा ।
पच्छा कडुयविवागा, अणुबंधुहावहा ॥
३५ इमं सरीरं अणिच्चं, असुइं असुइसंभवं ।
असासयावासमिणं, दुक्खकेसाण भायणं ॥
३६ असासए सरीरंमि, रइं नोवलभामहं ।
पच्छा पुरा व चइयव्वे, पेणवुव्बुयसंनिसे ॥ (४५३)

श्री आ ग मो ऋ र सं प्र हे भा गः ८

- एव धर्मं चरिस्सामि, संजमेण तवेण य ॥
 ४६ जया मिगस्स आयंको महारण्णमि जायई ।
 अच्छंतं रुक्खमूलमि, को णं ताहे चिगिच्छई? ॥
 ४७ को वा से ओसहं देह, को वा से पुच्छई सुहं ।
 को से भत्तं व पाणं वा. आहरित्तु पणामई? ॥
 ४८ जया य से सुही होइ, तथा गच्छइ गोअं ।
 भत्तपाणस्स अट्टाप, वहुराणि सराणि य ॥
 ४९ खाइत्ता पाणियं पाउं, वहुरेहि सरेहि य ।
 मिगचारिय चरित्ताणं, गच्छइ मिगचारियं ॥
 ५० एवं ममुट्टिए भिक्खल, एवमेव अणेगए ।
 मिगचारियं चरिताणं, उहुं पक्कमई विसं ॥
 ५१ जहा मिए एग अणेगचारी, अणेगवासे धुवगोअरे अ । एवं
 मुणी गोयरियं पविट्ठे, नो हीलए नोधि य खिसइज्जा ॥ (४६२)
 ५२ मीहत्ता भिक्खमिडं सीहत्ता चेव विहरसु पुत्ता !
 जह नवरि धम्मकामा निरत्तकामा उ विहरति ॥
 ५३ नाणेण दंसणेण य चरित्ततवनियमसंजमग्गेहिं ।
 खंतीए मुत्तीए होहि तुम बह्ममाणे उ

(४६३)

- ३७ माणुसत्ते अमाग्गि, आहीगेगाण आलए ।
 जगमएणघग्गमि, खणंपि न रमामहं ॥
 ३८ तम्म दुस्सं जरा दुस्सं, रोगा य मरणाणि य ।
 अतो दुस्सो दु मंसारो, जत्थ कीसति जंतुणो ॥
 ३९ तित्तं वत्तुं हिरण्णं च, पुत्तदारं च वैधवा ।
 नरत्ताण इम देह, गंतव्वमवसस्स मे ॥
 ४० जह त्तिपागकल्लाणं, परिणामो न सुंदरो ॥
 प.१ सुत्ताण भोगाण, परिणामो न सुंदरो ॥ (४५३)
 ४१ तं पित्तम्मपियरो, एवमेयं जहाफुडं ।
 इरल्लोगा त्तिपयासत्तम, तत्थि किंचिचि दुअं ॥
 ४२ मागीरमाणया च्चेष, वैयणा उ अणंतसो ।
 नए गोलो ती [इ] भाजाओ [इं], असइं दुस्सउभयाणि य ॥
 ४३ जगमएणधंवा, चाउमंते भयागे ।
 मया गोअणि रंमाइ, जस्साइं मरणाणि य ॥ (४५८)
 ४४ सो तित्तम्मपियरो ! एवमेयं जहाफुड ।
 पक्कमो को हणई. पग्गे मिगपत्तिखण ? ॥
 ४५ एवमेयं भयंते पा, जग उ चरई मिगो ।

(४५८)

- ५४ पंचमहव्यजुत्तो पंचसमिधो तिगुत्तिगुत्तो अ ।
 सन्निभंतरवाहिरिण, तवोकम्ममि उज्जुओ ॥
 निम्मसो निरहंकारो, निस्संगो चत्तगारवो ।
 समो अ सव्वभूएसु, तसेसु थावरेसु अ ॥
 लाभालामे सुहे दुक्खे, जीविण मरणे तथा ।
 समो निंदापसंसासु, तथा माणावमाणओ ॥
 गारवेषु कसाएसु, दंडसल्लभएसु अ ।
 नियत्तो हाससोगओ, अनियाणो अवंधणो ॥
 अणिस्सिओ इहं लोए, परलोए अणिस्सिओ ।
 वासीचंदणकप्पो अ, असणे अणसणे तथा ॥
 अप्पसत्थेहिं दारेहिं, सव्वओ पिहियासवो ।
 अज्झण्णज्ञाणजोणेहिं, पसत्थदमसासणो ॥
 ५५ अप्पा नई वेयरणी, अप्पा मे कूडसामली ।
 अप्पा कामदुहा धेणू, अप्पा मे नंदणं वणं ॥
 ५६ अप्पा कत्ता विकत्ता य, दुहाण य सुहाण य ।
 अप्पा मित्तममित्तं च, दुण्णट्टियसुपट्टिओ ॥
 ५७ विसं तु पीयं जह कालकूडं, हणाइ सत्थं जह कुग्गहीयं ।

(४६४)

(४७६)

- एसेव धम्मो विसओववधो, हणाइ वेयाल श्वाविच्चो (४७७)
 ५८ दंसमसगसामाणा जल्लयकविच्छुयसमा य जे हुंति ।
 ते किर होंति खलुंका तिक्खभिउचंडमइविया ॥
 ५९ जे किर गुरुपडिणीआ सवला असमाहिकारगा पावा ।
 अहिगरणकारगप्पा जिणवयणे ते किर खलुंका ॥
 ६० पिसुणा परोयतावी मिन्नरहस्सा परं परिभवंति ।
 निव्विअणिज्जा य सढा जिणवयणे ते किर खलुंका ॥ (५४९)
 ६१ नाणेण जाणई भावे, संमसेण य सइहे ।
 चरित्तेण निगिणहाइ, तवेण परिसुज्झई ॥ (५६९)
 ६२ आहारमिच्छे मियमेसणिज्जं, सहायमिच्छे निउणत्थबुद्धि ।
 निकेयमिच्छिज्ज विवेगजोगं, समाहिकामे समणे तवस्सी ॥
 ६३ तस्सेस मग्गो गुरुविद्धसेवा, विवज्जणा बालजणस्स दूरा ।
 सज्झायएगंतनिसेवणा य, सुत्तत्थसंचित्तणया धिई य ॥ (६२२)
 ६४ जहा य अडण्णभवा बलागा, अडं बलागण्णभवं जहा य ।
 एमेव मोहाययणं खु तण्हं, मोहं च तण्हाययणं वयंति ॥
 ६५ रागो य दोसोविय कम्मबीयं, कम्मं च मोहण्णभवं वयति ।
 कम्मं च जाईमरणस्स मूलं, दुक्खं च जाईमरणं वयति ॥

- ६३ इत्या ह्यं जन्म न होइ मोहो, मोहो ह्यो जन्म न होइ एता । नणा एम जन्म न होइ लोभो, लोभो ह्यो जन्म न हित्यणं ॥ (६२३)
- ६४ एता एतां न ए मेवियव्या, पाय एता वित्तिकरा नराणं । विसं न तामा समभिइयति, दुमं जहा माउल्लं व पक्की ॥
- ६५ जहा इयमी पउरिधेजे वणे, ममारुओ नोचममं रोइ । एविदियगीवि एगामभोइणो, न वंभयारिस्स हियय पक्काइ ॥
- ६६ विचियिज्जाऽऽरणजतियणं, ओयामणाण दमिइंदियणं । न गगयत्तु धरिन्नेइ चित्तं, एगाइओ वाहिरिवोसहेहिं ॥
- ६७ त्ता पिरालायाहस्स मूले, न मूमणाण वसहीपस्सा । एमेव इत्थीनित्थास्स मल्ले, न वंभयारिस्स मतो नियामो ॥
- ६८ न रूत्तायणतिल्लामात्तमं, न जंणिय इगिय पेहियं वा । इत्थीण चित्तं निवेमाइत्ता, इदं, वयस्से समणे तवस्सी ॥
- ६९ नईमणं चैय अप्पयणं च, अचित्तणं चैय अत्तित्तणं च ।

- इत्थीजणस्सारियज्जाणजुगं, हियं सया वंभवण रयाणं ॥
- ७३ काम तु देवीहिं निभूसियाहिं, न नाइया खोभइउं तियुत्ता । तहावि एगतहियंति नद्या, चित्तवाप्तो मुण्णिणं पमत्थो ॥
- ७४ मुक्खाभिकसिस्सवि माणवस्स, संसारभीरुस्स टियस्स धम्मो । नेयारिस्सं दुत्तरमत्थि लोण, जहतियओ चाल-मणोहराओ ॥
- ७५ एण य संगेा समइकमित्ता, वुत्तुरा चैव हवंति सेसा । जहा महामागरमुत्तरित्ता, नई भवे अवि गगासमाणा ॥
- ७६ कामाणुगिद्विप्पमवं खु दुक्खं, सब्वस्स लोगस्स सदेव-गस्स । जं काइयं माणसियं च किच्चि, तस्संतयं गच्छइ वीयरारो ॥
- ७७ जहा य किंपागफला मणोरमा, रसेण वंजण य भुज्जमाणा । ते तुइए जीविय पच्चमाणा, एओवमा कामगुणा विवागे (६२५)
- ७८ न कामभोगा समयं उविति, न यावि भोगा विगइं उविति । जे तण्यओसी य परिग्गही य, सो तेसु मोहा विगइं उवेइ ॥ (६३५)
- ७९ अच्चणं रयाणं चैव, वंदणं पूअणं तहा । इत्थीसक्कारसम्माणं, मणसावि न पत्थए ॥ (६६९)

८० जिणवयणे अणुरत्ता जिणवयणं जे करंति भावेणं ।
अमला असंकिलिद्धा ते हुंति परिससंसारी ॥
८१ बालमरणाणि बहुसो अकाममरणाणि चैव बहुयाणि ।
मरिहंति ते वराया जिणवयणं जे न याणंति ॥ (७०८)

अथाचारांगसूक्तानि

- १ एकं हि चक्षुरमलं सहजो विवेकस्तद्विभरेव सह
संवसतिर्द्वितीयम् । एतद् द्रयं भुवि न यस्य स तत्त्वतो-
ऽन्धस्तस्यापमार्गचलने खलु कोऽपराधः ? ॥ (४१-११९)
- २ विजिधो कसायलोगो सेयं खु तथो नियत्तिउं होइ ।
कामनियत्तमई खलु संसारा मुच्चई खिणं ॥ (८४)
- ३ पंचसु कामगुणेषु य सहष्परिसरसरूवगंधेषुं ।
जस्स कसाया वट्ठंति मूलट्टाणं तु संसारे ॥ (८९)
- ४ दृश्यं वस्तु परं न पश्यति जगत्यन्धः पुरोऽवस्थितं ।
रागान्धस्तु यदस्ति तत्परिहरन् यन्नास्ति तत् पश्यति ।
कुन्देन्दीवरपूर्णचन्द्रकलशथ्रीमल्लतापल्लवानारोप्याशुचि-
राशिषु प्रियतमागात्रेषु यन्मोदते ॥

- ५ जह सबवपायवाणं भूमीएँ पइट्टियाइं मूलाइं ।
इय कम्मपायवाणं संसारपइट्टिया मूला ॥
- ६ अट्टविहकम्मरुक्खा सब्बे ते मोहणिज्जमूलागा ।
कामगुणमूलगं वा तम्मूलगं च संसारो ॥ (९०)
- ७ संसारस्स उ मूलं कम्मं तस्सवि हुंति य कसाया । (९१)
- ८ पुत्रा मे भ्राता मे स्वजना मे गृहकलत्रवर्गो मे ।
इति कृतमेवेशब्दं पशुमिव सृत्युर्जनं हरति ॥
- ९ पुत्रकलत्रपरिश्रममत्वदोषैर्नरो व्रजति नाशम् ।
कृमिक इव कोशकारः परिश्रहाद्दुःखमाप्नोति ॥
- १० संसारं छेत्तुमणो कम्मं उम्मूलए तदट्टाए ।
उम्मूलिज्ज कसाया तम्हा उ चइज्ज सयणाई ॥
- ११ माया मेत्ति पिया मे भगिणी भाया य पुत्तदारा मे ।
अर्थमि चैव गिद्धा जम्ममरणाणि पावंति ॥ (१०१)
- १२ स्वतोऽन्यत इतस्ततोऽभिमुखधावमानापदामहो निपुणता
नृणां श्रणमपीह यज्जीव्यते । मुखे फलमतिधुधा सर-
समल्यमायोजितं, कियच्चिरमर्चयित दशनसङ्कटे स्थास्यति ॥
- १३ उच्छ्वासावधयः प्राणाः, स चोच्छ्वासाः समीरणः ।

- १२ ममीरणञ्चवर्लं नान्यन्, क्षणमन्यायुर्दुमुत्तम् ॥ (१०३)
 १३ गात्रं चन्द्रिण गतिविगलिता वन्ताश्च नाशं गताः, दृष्टिभ्रं
 दयति रूपमेव हस्यते वरुत्र च लालायते । वास्यं नैव करोति
 चान्यवजन-पत्नी न शुश्रूषते, धिक्कष्टं जरयाऽभिभूतपुरुषं
 पुत्रोऽप्यवजायते ॥ (१०६)
 १४ न पिभूषणमस्य युज्यते, न च हास्य कुत एव विभ्रमः ? ।
 अथ तेषु च वर्तन्ते जनो, ध्रुवमायाति परां विडम्बनाम् ॥
 १५ जं जं करेइ तं त न सोहण जोवणे अतिक्रंते ।
 पुरिगम्म महिलिया इव एत्रं धम्मं पमुत्तुणं ॥
 १६ गन्नाय्य मानुपत्वं वसागमागतां च विज्ञाय ।
 ते जीव ! हि प्रमाशान्न वेऽत्ते शान्तये मत्ततम् ॥
 १७ ननु पुनरिगमतिपुर्लभमगात्रनंसारजलध्रिविभ्रष्टम् ।
 मानुषं गत्रोत्तकनदिल्लताविलसितप्रतिमम् ॥
 १८ नदंयगयं नमले च जीविय जोवणं च कुमुमसम ।
 सोत्तरं च जं शणिच्चं तिणिणधि तुग्माणभोज्जाइ ॥ (१०७)
 १९ मत्त कंठेर ! पुत्तरमन्वित्यन्, म्ववशाना हि पुत्तस्त-
 र पुर्लभा । गहृतरं च मणिप्यसि जीव हे ! परवशो न

- च तत्र शुणोऽस्ति ते ॥ (१०९)
 २१ तज्जानमेव न भवति यस्मिन्दुडिते विभाति रागगणः ।
 तमसः कुतोऽस्ति शक्तिर्दिनकरकिरणघतः स्यातुम् ॥
 २२ अन्नानान्धाश्चटुलचनितापाद्गविश्लेषितास्ते, कामे सक्तिं
 दधति विभवाभोगतुद्गाजैने वा । विद्वच्चित्तं भवति
 हि महन् मोक्षमार्गैकतानं, नाल्पस्कन्धे विटपिनि क्य-
 त्यंशभित्ति गजेन्द्रः ॥ (११२)
 २३ धानां खलु कण्ठं क्रोधादिभ्योऽपि सर्वपापेभ्यः ।
 अर्थं हितमहितं वा न वेत्ति येनादृतो लोकः ॥
 २४ स्वेच्छविरचितशास्त्रैः प्रवज्यायेयधारिभिः श्रुतैः ।
 नानाविधैरूपयैरनाथवन्मुयते लोकः ॥
 २५ इन्द्रियाणि न गुप्तानि, लालिताति न चेच्छया ।
 मानुष्यं दुर्लभं प्राप्य, न युक्तं नापि शोपितम् ॥ (११३)
 २६ धावेइ रोहणं तरइ सायरं भमइ गिरिणिगुजेसुं ।
 मारेइ वंधयंपि दु पुरिसो जो होइ धणलुद्धो ॥
 २७ अडइ चहुं वहइ भर सहइ लुहं पावमायरइ धिद्धो ।
 कुलसीलजाइपच्ययधिइं च लोभहओ चयइ ॥ (११४)

- २८ तिथिपूर्वोत्सवाः सर्वे, त्यक्ता येन महात्मना ।
अतिथिं तं विजानीयाच्छेषमभ्यागतं विदुः ॥
- २९ आराध्य भूपतिमवाप्य ततो धनानि, भोक्ष्यामहे किल
वयं सततं सुखानि । इत्याशया धनविमोहितमानसानां,
कालः प्रयाति मरणावधिरेव पुंसाम् ॥
- ३० एहि गच्छ पतोत्तिष्ठ, वद मौनं समाचार ।
इत्याद्याशाग्रहग्रस्तैः, क्रीडन्ति धनिनोऽर्थिभिः ॥ (११५)
- ३१ सर्वसुखान्यपि बहुशः प्राप्तान्यटता भयाऽत्र संसारे ।
उच्चैः स्थानानि तथा तेन न मे विस्मयस्तेषु ॥
- ३२ जइ सोऽवि निज्जरमओ पडिसिद्धो अट्टमाणमहणेहिं ।
अवसेस मयट्टाणा परिहरिअव्वा पयत्तेणं ॥
- ३३ अवमानात्परिभ्रशाद्भवन्धनक्षयात् ।
प्राप्ता रोगाश्च शोकाश्च, जात्यन्तरशतेष्वपि ॥
- ३४ सते य अधिग्गइउं असोइउ पंडिण्ण य असने ।
सक्का हु दुमोवमिअ हिअएण हिअ धरंतेण ॥
- ३५ होऊण चक्कवट्ठी पुहइवई विमलपंडरच्छत्तो ।
सो चेव नाम भुज्जो अणाहसालालओ होइ ॥ (११८)

- ३६ जीवन्नेव मृतोऽन्धो यस्मात्सर्वक्रियासु परतन्त्रः ।
नित्यास्तमितदिवाकरस्तमोऽन्धकारार्णवनिमग्नः ॥
- ३७ लोकद्वयव्यसनवह्निविदीपिताङ्गमन्धं समीक्ष्य कृपणं
परयष्टिनेयम् । को नोद्विजेत भयकृज्जननादिवोप्रात्, (१२०)
कृष्णाहिनैकनिचितादिव चान्धगर्चात् ॥
- ३८ धर्मश्रुतिश्रवणमङ्गलवर्जितो हि, लोकश्रुतिश्रवणसंब्यव-
वहारबाह्यः । किं जीवतीह वधिरो भुवि यस्य शब्दाः,
स्वप्नोपलब्धधननिष्फलतां प्रयान्ति ॥
- ३९ स्वकलत्रवालपुत्रकमधुरवचःश्रवणवाह्यकरणस्य ।
वधिरस्य जीवितं किं जीवन्मृतकाकृतिधरस्य ॥
- ४० दुःखकरमकीर्तिकरं मूकत्वं सर्वलोकपरिभूतम् ।
प्रत्यावेशं मूढाः कर्मकृतं किं न पश्यन्ति ॥
- ४१ काणो निमग्नविपमोन्नतदृष्टिरेकः, शक्तो विरागजनने
जननातुराणाम् । यो नैव कस्यचिदुपैति मनःप्रियत्व-
मालेख्यकर्मलिखितोऽपि किमु स्वरूपः ॥ (१२०)
- ४२ दाराः परिभवकारा बन्धुजनो बन्धनं विपं विषयाः ।
कोऽयं जनस्य मोहो? ये रिपवस्तेषु सुहृदाशा ॥

श्री-
आगर्माय-
सूक्तानि

॥२१॥

३३ इत्येव नारकं चति, त्रे जणा शुचचारिणो । जाई-
मर्षां पत्न्याय, चरे नृक्रमणे दृढ ॥ नन्थि कालन्म
जागमो, मन्त्रे पाणा पियाउया, सुहमाया दुस्खपडि-
दुला अपिययमा पियजीविणो जीषिउकामा, सन्त्रेसि
आदिय पियं, तं पग्गिउअ रुपय चउपयं अभिभुंजिया
वा मंथिचिया वां तिपिहण जाऽवि से तन्थ मत्ता
अया अया वा यदुया वा से तत्थ गट्टिण चिदुइ
ओअत्ताप, तओ त पयाया विविहं पतिमिदुं सभूयं
महोयगणं भवर, तपि से पयाया वायाया वा विभ-
यति, अत्तहारां या से भयहगति, रायणो वा से
पिंउपति, नस्सर या से विणस्सर वा से, अगार-
दाहण वा से उज्जर, इय से परस्सऽट्ठाए कुराए
कस्मार आंते पडुअमाणे तेण दुस्सेण संभूडे विप-
रियामगुदेर, मुणिणा दु एयं पदेइय, अणोहंतरा एए
नो य ओह तरित्तए, अतींगमा एए नो य तीग गमित्तए,
अपांगमा एए नो य पारं गमित्तए, आयाणिजं य
आयाप तंमि ठांये न चिदुइ, पिणह पण्णऽणेयन्ने तमि

डागंमि चिदुइ ।

(१०१)

- ४३ सन्दिग्धेऽपि परे लोके, त्याज्यमेवाशुभ बुधैः ।
यच्च नास्ति ततः किं स्यादस्ति चेन्नास्तिको हतः ॥
४४ शिशुमशिशुं कठोरमकठोरमपण्डितमपि च पण्डितं,
धीरमधीरं मानिनममानिनमयगुणमपि च यदुगुणम् ।
यत्तिसयति प्रकाशमवलीनमचेतनमथ सचेतन, निशिदिय-
सेऽपि सान्ध्यसमयेऽपि विनश्य(नाशय)ति कोऽपि कथमपि ॥
४६ रमइ विहवी विसेसे डितिमित्तं धेववित्थरो महरं ।
मगरइ सरीरमहणो रोगी जीण च्चिय कयत्थो ॥ (१२२)
४७ कम्मिदुलचित्तं लालाक्किञ्चं विगन्धि जुगुत्तिसतं, निरु-
पमरसमीन्या खादन्नरास्थिनिरामियम् । सुरपति-
मपि श्वा पार्श्वस्थं सशक्कितमीश्रते, न हि गणयति
शुद्रो लोकः परिग्रहफल्युताम् ॥
४८ रागद्धेयाभिभूतन्वात्कार्यकार्यपराब्जुखः ।
एए सूढ इति ज्ञेयो, विपरीतविधायकः ॥ (१२३)
४९ उतो यः स्वत एव मोहसलिलो जन्माऽऽलवालोऽशुभो,
रागद्धेयकययसन्ततिसहाच्चिविघ्नबीजस्त्वया । रोगैरुदु-

- रितो विपत्कुसुमितः कर्मद्रुमः साम्प्रतं, सोढानो यदि
सम्यगेण फलितो दुःखैरधोगामिभिः ॥
५० पुनरपि सहनीयो दुःखपाकस्त्वयाऽयं, न खलु भवति
नाशः कर्मणां संचितानाम् । इति सह गणयित्वा
यद्यदायाति सम्यग्, सदमदिति विवेकोऽन्यत्र भूयः
कुतस्त्यः ? ॥ (१२६)
- ५१ यद्भोके व्रीहियवं, हिरण्यं पशवः स्त्रियः ।
नालमेकस्य तत्सर्वमिति मत्वा शमं कुरु ॥
५२ उपभोगोपायपरो वाञ्छति यः शमयितुं विषयदृष्णाम् ।
धावत्याक्रमितुमसौ पुरोऽपराणहे निजच्छायाम् ॥ (१२८)
- ५३ जरामरणदौर्गत्यव्याधयस्तावदासताम् ।
मन्ये जन्मैव धीरस्य भूयो भूयस्त्रपाकरम् ॥ (१३२)
- ५४ लभ्यते लभ्यते साधुः, साधुरेव न लभ्यते ।
अलब्धे तपसो वृद्धिलब्धे तु प्राणधारम् ॥१॥ (१३३)
- ५५ लज्जां गुणौघजननीं जननीमिवार्यामत्यन्तशुद्धदया-
मनुवर्त्तमानाः । तेजस्विनः सुखमसूनपि सन्त्यजन्ति,
सत्यस्थितिव्यसनिनो न पुनः प्रतिशाम् ॥ (१३५)

- ५६ मसद्विरुहिरण्हरुवणद्धकलमलयमेथमजासु ।
पुण्णंमि चम्पकोसे दुग्ंधे असुइवीभच्छे ॥
५७ संचारिमजंतगलंतवधमुत्तंतसेअपुण्णंमि ।
देहे हुजा किं रागकारणं असुइहेउम्मि ? ॥ (१३७)
- ५८ दुःखार्त्तः सेवते कामान्, सेधितास्ते च दुःखदाः ।
यदि ते न प्रियं दुःखं, प्रसज्जास्तेषु न क्षमः ॥ (१३९)
- ५९ दुःखद्विद् दुःखलिण्णुमोहान्धत्वाद्दहप्रुणदोषः ।
यां यां करोति चेष्टां तथा तथा दुःखमादत्ते ॥ (१४१)
- ६० विभव इति किं मदस्ते ? व्युतधिभवः किं विपादमुपयासि ? ।
करनिहितकन्दुकसमाः पातोत्पाता मनुल्याणाम् ॥ (१४३)
- ६१ शिवमस्तु कुशाखाणां वैशेषिकप्रथितन्त्रवौद्धानाम् ।
येषां दुर्विहितत्वाद् भगवत्यनुरज्यते चेतः ॥ (१४५)
- ६२ सीउण्हफाससुहृदुहृगरीसहकसायथेयसोयसहो ।
वृज्ज समणो मया उज्जुथो य नवसंजमोवसमे ॥ (१५१)
- ६३ नातः परमह मन्ये, जगतो दुःखकारणम् ।
यथाऽशानमहारेगो, दुरन्तः सर्वदेहिनाम् । (१५२)
- ६४ रक्तः शब्दे हरिणः स्पशं नागो रसे च वारिचरः ।

- कृष्णपद्मो क्वं भुजगो गन्धे ननु त्रिनष्ट ॥
पद्मसु रक्षाः पञ्च त्रिनष्टा यत्राश्रुहीतपरमार्थाः ॥ (१५३)
परु पद्मसु रक्तं प्रयाति भस्मान्ततामबुध ॥ (१५३)
१५ गण्डेयव्याधिद्वि, मिथ्यादर्शनदुस्तरम ।
१६ जन्मायें जगत् क्षिंतं, प्रमादाद् ध्यास्यते भ्रशम् ॥ (१५४)
१७ यद्येष्टिरियाः स्नातमनिष्टा इतरत्तव ।
अन्यत्रापि निदिन्यं न कुर्यादप्रिय जने ॥ (१५९)
१८ कृष्णमणोऽपि निद्रिति परिश्रयतोऽपि मयणध्रणभोग ।
क्षितोऽपि गुरुस्म उर मिच्छद्विष्टी न सिञ्जर उ ॥
१९ गम्भचुपत्ती सावण य निरण अणंतकम्भंसे ।
ईनणमाहस्वरण उयसामन्ने य उजसंते ॥
गरण य मीणमोहे जिणे अ सेही भये अमंखिज्जा ।
नत्रिजरीयो कालो संमिज्जगुणाद् सेहीण ॥ (१७७)
२० गाराउरगिपूआरहीसु य गार्वंसु कइतमियं ।
पंभय गारमणिडे तवमि न णु कइतवे समणो ॥ (१७८)
२१ पदनि यदीह कश्चिदनुसंतवसुसपरिभोगलालितः ।
प्रयन्नगनपगोऽपि विगनय्यमयुरवासावाचरः ।

- न खलु नरः सुरौघसिद्धासुरकिष्करनायकोऽपि य । सोऽपिः
कृतान्तदन्तकुलिशाक्रमेण कृशितो न नश्यति ॥ (१८३)
नश्यति नैति याति धितनोति करोति रसायनक्रियाम्,
चरति गुरुवतानि विवराण्यपि विशति विधेयकातरः ।
तपति तपांसि खादति मितानि करोति च मन्त्रसाधनं,
तदपि कृतान्तदन्तयन्त्रककचकमणैर्विद्वार्यते ॥ (१८४)
७१ संसार एवायमन्तर्यसारः कः कस्य कोऽत्र स्वजनः परो
वा ? । सर्वे अमन्तः स्वजनाः परे च, भवन्ति भूत्वा न
भवन्ति भूयः ॥
विचिन्त्यसेतद् भवताऽहमेको, न मेऽस्ति कश्चित् पुरतो
न पश्चात् । स्वकर्मभिर्भ्रान्तिरियं ममैव, अह पुर-
स्तादहमेव पश्चात् ॥
सदैकोऽहं न मे कश्चित्, नाहमन्यस्य कस्मश्चित् ।
न तं पदयामि यस्याहं, नासौ भावीति ओ मम ॥
एकः प्रकुरुते कर्म, भुक्तप्रेकश्च तत्फलम् ।
जायते धियते चैक, एको याति भवान्तरम् ॥ (१९१)
७२ द्यितितलशयनं वा प्रान्तभैक्षायनं वा, सहजपरिभवो

- वा मीचदुर्भाषितं वा । महति फलविशेषे नित्यमभ्यु-
द्यतानां, न मनसि न शरीरे दुःखमुत्पादयन्ति ॥
७३ तणसंथारनिसण्णोऽवि मुणिवरो भट्टरागमयमोहो ।
अ पावइ मुत्तिसुहं तं कत्तो चक्कवट्ठीवि ? ॥
७४ लोगंमि कुसमएसु य कामपरिग्गहकुमगलग्गोसुं ।
सारो हु नाणदंसणतवचरणगुणा हियट्ठाए । (१९७)
७५ लोगस्स सार धम्मो धम्मंपि य नाणसारियं चित्ति ।
नाणं संजमसारं संजमसारं च निव्वणं ॥ (१९८)
७६ पावोवरए अपरिग्गहे अ गुरुकुलनिसेवए जुत्ते ।
उम्मग्गवज्जए रागदोसविरए य से विहरे ॥ (२०३)
७७ सुकृतपरिणतानां दुर्नयानां विपाकाः, पुनरपि सह-
नीयोऽन्यत्र ते निर्गुणस्य । स्वयमनुभवतोऽसौ दुःखमो-
क्षाय सद्यो, भवशतगतिहेतुर्जायतेऽनिच्छतस्ने ॥ (२०६)
७८ जो चंदणेण वाहुं आलिपइ वासिणा व तच्छेति ।
संथुणइ जो अ णिंदति महेसिणो तत्थ समभावा ॥ (२०९)
७९ सन्मार्गे तावदास्से प्रभवति पुरुपस्तावदेवेन्द्रियाणां,
लज्जां तावद्धित्ते विनयमपि समालम्बते तावदेव ।

- भ्रूचापाकृष्टमुक्ताः श्रवणपथजुषो नीलपक्षमाण एते, याव-
ल्लीलावनीनां न हृदि धृतिसुपो हृष्टियाणाः पतन्ति ॥ (२१९)
८० किमिदमचिन्तितमसहशमनिष्टमतिकष्टमनुपमं दुःखम् ।
सहसैवोपनतं मे नैरयिकस्येव सत्त्वस्य ? ॥ (२३४)
८१ श्रवणलवनं नेत्रोद्धारं करक्रमपाटनं, हृदयदहनं नासा-
च्छेदं प्रतिक्षणदारुणम् । कटविदहनं तीक्ष्णापातत्रिशूलवि-
भेदनं, दहनवदनैः कङ्करोरैः समन्तविभक्षणम् ॥
तीक्ष्णैरसिभिर्दीप्तिः कुन्तैर्विषमैः परश्वधैश्चक्रैः ।
परशुत्रिशूलमुद्गरतोमरवासीमुपण्ठीभिः ॥
सम्भिन्नतालुशिरसश्छिन्नभुजाश्छिन्नकर्णनासौघ्याः ।
भिन्नहृदयोदरान्त्रा भिन्नाक्षिपुटाः सुदुःखार्त्ताः ॥
निपतन्त उत्पतन्तो विचेष्टमाना महीतले दीनाः ।
नेक्षन्ते त्रातारं नैरयिकाः कर्मपटलान्धाः ॥
हृद्यन्ते कृपणाः कृतान्तपरशोस्तीक्ष्णेन धारासिना,
क्रन्दन्तो विषवीचिभिः परिब्रुताः संभक्षणव्यापृतैः ।
पात्र्यन्ते क्रकचेन दाहवदसिना प्रच्छिन्नबाहुद्वयाः,
कुम्भीषु त्रपुपानदग्धतनवो मूयासु चान्तर्गताः ॥

- निनापितेषु । आर्या ! नस्तद्विह विचार्य संनिररुत् ।
यत् सौख्यं किमपि निवेदनीयमस्ति ॥ (२३७)
- ८३ दुर्बलान्यविनयवदित चेन्द्रियाणि, अद्रिन्या मोहशक्तिः,
विचित्रा कर्मगणतिः किं न कुर्यादिति, उक्तञ्च-
कम्मणि षण्णं घणचिकुणां गत्त्यां वइरसाराहं । (२३७)
णाणद्धिअपि पुरिसं पंथाओ उपाहं णिति ॥
८४ रुह नाम सो तवोकम्मयंदिओ जो न निञ्जुत्तणा ।
लुत्तु वित्तीपरिकखेव वच्चर जेसंतओ चिव ? ॥ (२३७)
आहारेण विरहिओ अप्पाहारो य संवरनिमित्तं ।
हासंनो हासंतो एवाहारं निरंभिजा ॥
८५ एगे अहमंसि, न मे अस्थि केई, न याहमवि कस्सत्ति ।
८६ से भिम्मू वा भिक्खुणी वा असणं वा ५ आहारंगमागे
नो वामाओ हणुयाओ दाहिणं हणुयं संचारिजा
आसाएमाणे, दाहिणाओ हणुयाओ वागं हणुयंनो
संचारिजा आसाएमाणे, से अणासायमाणे लाघविंयं
आगमेमाणे तवे से अभिसमन्नाएण भवइ । (२८३)
८८ तिन्ययो चउनाणी सुरमहिओ सिद्धियव्वय शुवम्मि ।

- भूयानो ज्यलस्यरीपरदुत्तुमुग्यात्वाभिगराविजो, दीमा-
शापनिषेषु यत्रभवनेऽप्यहंश्रुस्थिताः । इह्यन्ते विकृतो-
रंग्यादुदनाः कन्दन्त आर्चस्वनाः । पश्यन्त क्रुपणा
दिनो निशरजाश्रणाय को नो भवेत् ? ॥ (२३६)
- ८२ श्रुत्वाऽर्चमान्युणमयाहितानां, परामियोगव्यसनातुराणाम् ।
अपि निश्रयामनिदुःखितानां, सुखानुपज्ञाः किल वात्स-
मेतन् ॥ (२३७)
- दुर्गं मीढुश्चिमेत्ये प्रथममिह भवे गर्भवासे नराणां,
यालये चापि दुर्गं मण्डलुहिततनु स्त्रीपयःपानमिश्रम् ।
ताकथे चापि दुर्गं भवति निरहजं वृद्धभावोऽल्यसारः,
संगारं रे मनुष्या ! यत्र यदि सुख स्वल्पमप्यस्ति
किञ्चिन् ॥
- यान्ताप्रभृति च सेतंश्लोऽभिभवश्च यावद्विह मृत्युः ।
नोकप्रियोगायोगं दुर्गंतोर्पेश न कविंधः ॥
- शुत्तुत्तं गोणानिलनीत्तइहदारीअओकप्रियविप्रयोगः ।
इभांगमो ष्यनिभिजात्यदास्यंस्वयरेगादिभिरस्वतन्त्रः ॥
देवेषु ज्ञाननिपयोगदुर्गितेषु, कोषेर्पामदमदना-

- अणिगूहियवलचिरिओ तवोविहारणमि उज्जमइ ॥
किं पुण अवसेसेहिं दुक्खक्खयकारणा सुविहिपहिं ।
होइ न उज्जमियब्बं सपच्चवायमि माणुस्से ॥ २९७
जह खल्लु मइलं वत्थं सुज्झइ उदगाइएहिं दब्बेहिं ।
एवं भावुवहाणेण सुज्झए कम्ममट्टविहं ॥ २९८
नाणं भविस्सई एवमाइया वायणाइयाओ य ।
सज्जाए आउत्तो गुरुकुलवासो य इय नाणे ॥ ३००
आलवणे य काले मग्गे जयणाइ चैव परिसुद्धं ।
भंगेहिं सोलसविहं ज परिसुद्धं पसत्थं तु ॥ ३०५
जम्माभिसेयनिक्खमणचरणणाणुपया य निव्वाने ।
दियलोअभवणमंदरलदीसरभोमनगरेसु ॥
अट्टावयमुज्जिते गयग्गपयए य धम्मचक्के य ।
पासरहावत्तनगं चमरुण्णाय च वंदामि ॥ ३१८
गणियं निमित्त जुत्ती संदिट्ठी अचित्तहं इमं नाणं ।
इय एगंतमुवगया गुणपच्चइया इसे अत्था ॥
गुणमाहणं इसिनामकित्तणं सुरनरिंदपूया य ।
पोराणचेइयाणि य इय एसा दंसणे होइ ॥ ३१९

- १३ साहुमहिंसाधम्मो सच्चमदत्तविरई य बंभं च ।
साहु परिग्गहविरई साहु तवो वारसंगो य ॥
१५ वेरग्गमण्णमाओ एगत्ता(ग्गे) भावणा य परिसंगं ।
इय चरणमणुगयाओ भणिया इत्तो तवो बुच्छं ॥
१६ किह मे हविज्जाऽवंझो टिवसो ? किं वा पहू तवं काउ ? ।
को इह दब्बे जोगो खित्ते काले समयभावे ? ॥
१७ भावयितव्यमनित्यत्व १ मशरणत्व २ तथेकता
३ ऽन्यत्वे ४ । अशुचित्व ५ संसारः ६ कर्माश्रव
७ संवर ८ विधिश्च ॥
निर्जरण ९ लोकविस्तर १० धर्मस्वाध्याततत्त्वचिन्ता च
११ । बोधेः सुदुर्लभत्वं च ? २ भावना द्वादश विशुद्धाः ॥ ४२०
१८ अणिञ्चे पव्वए रुण्णे भुयगस्स तहा (या) महासमुदे य ।
एए खल्लु अहिगारा अज्झयणंभी विमुत्तीए ॥ ४२९
१९ विज्ज नए धम्मपयं अणुत्तरं, विणीयतण्हस्स मुणिस्स
आयओ । समाहियस्सऽग्गिसिहा व तेयसा, तवो
य पत्ता य जसो य वहुइ ॥ ४३०

श्री आ ग मो ज्ञा र से षे षे षे मा ग ८

तापजायविणसो दुःखयुगाओ य संकित्सो य ।
एस बहो णिणभणितो बज्जेयन्नो पयत्तेणं ॥ (२६)
छट्टाणाइ सच्चजीवाणं णो सुलभाइ भवति, तं०-माणुस्सए
भ० १ आयए रिंत्ते जम्म२ सुकुले पच्चायाती३ वे बलि-
पन्नत्तस्स धम्मस्स सवणता४ सुयस्स वा सइहणता५
सहत्तितस्स वा पत्तितस्स वा रोइतस्स वा सम्मं काएणं
फामणया ६ । (३५५) (३६०)

५ आहारन्यागिनो हि ब्रह्मचर्यं सुरक्षितं स्यादिति ।

अथ भगवतीसूक्तानि

- १ ममं धम्माराए धम्मोवनेसए गोसाले मखल्लिपुत्ते
उत्पन्नानाणदंसणधरे जात्र सच्चन्नू सच्चवरिसी ।
- २ अजीदिया थेरा गोसालस्स मखल्लिपुत्तस्स अंकृण-
गपडावणट्टयाए एगंतमंते संगग कुच्चति । (६८१)
- ३ गोसाले मंखल्लिपुत्तं भण्णो मरणं आमोएइ २ आजी-
दिए थेरे सदावेइ आ० २ एवं ययासी-तुज्जे णं
त्वेवाणुणिया ! मम कालगयं जणेतता सुरभिणा

अथ सूत्रकृतांगसूक्तानि

- १ उयसगगीठणो श्रीयस्स णरणसु हांज उववाओ ।
एर महणा गीरो जयमाह तथा जगजाह ॥ (५)
- २ अद्वेय इ मातियक्कमा नियमा उक्कसलिस्यदित्तिगामी ।
तेइयि इ त्तिणोय्केसंण तेजेव भवेण सिज्जति ॥ (३०२)

अथ स्थानांगसूक्तानि

- १ श्रीपिं तिननाथं नत्वा स्थानाङ्कतिपयपदानाम् ।
प्रायोऽन्यशाश्वरुष्ट क्रोम्यहं द्विवरण किञ्चित् ॥ (१)
- २ स्याताशय नमस्सं, य विना सकलाः क्रिया ।
तोऽस्तितयभादिन्यो, नैग साङ्ग्यमियुति ॥ (१३)
- नयान्तय स्यात्पदमरलाञ्छिता, रसोपमिद्धा इव लोह-
धानयः । भयन्त्यभिर्मैतफला यतस्तनो, भवन्तमार्याः
प्रणता द्विरीषिणः ॥ (१३)
- ३ पद्मेन्द्रियाणि अत्रिभं बलं च, उच्चयामति ध्यासमथा-
न्यदायुः । प्राणा इदीने भगवद्विकृतास्तेयां दियोजीकरणं
सु क्रिया ॥

श्री आ ग मो ज्ञा र से षे षे षे मा ग ८

गंधोद्गणं पद्मणेह सु० २ पम्हलसुकुमालाए गंध-
कासाए गायार्हं लूहेह गा० २ सरसेणं गोसीस-
चंदणेणं गायार्हं अणुलिपह स० २ महरिहं हंस-
लक्खणं पडसाडंगं नियंसेह मह० २ सव्वालंकार-
विभूसियं करेह स० २ पुरिससहस्सवाहिणिं सीयं
दूरूहेह पुरि० सावत्थीए नयरीए सिंघाडगजाव-
पहेसु महया महया सद्देणं उग्घोसेमाणा एवं वदह-
एवं खलु देवाणुप्पिया ! गोसाले मंखलिपुत्ते जिणे
जिणण्पलावी जाव जिणसद्दं पगासेमाणे विहरित्ता
इमीसे ओसप्पिणीए चउवीसाए तित्थयराणं चरिमे
तित्थयरे सिद्धे जाव सब्बदुक्खपहीणे, इडिसक्कारसमु-
दएणं मम सरीरगस्स णीहरणं करेह, तए णं ते
आजीविया थेरा गोसालस्स मंखलिपुत्तस्स एयमद्दं
विणएणं पडिसुणेंति । (६८२)

४ अन्नउत्थिया णं भंते ! एवमाइक्खंति जाव परू-
वेंति-एवं खलु समणा पंडिया समणोवासया बाल-
पंडिया जस्स णं एगपाणाएवि दंडे अण्णिक्खिस्से से

५ णं एंगंतवाञ्छेत्ति वत्तब्बं सिया ।
अन्नउत्थिया णं भंते ! एवमाइक्खंति जाव परू-
वेंति एवं खलु पाणातिवाए मुसावाए जाव ञ्छिच्छादंसण-
सल्ले वट्टमाणस्स अन्ने जीवे अन्ने जीवाया पाणाइवाय-
वेरमणे जाव परिग्गहवेरमणे कोहविवेगे जाव सिच्छा-
वसणसल्लविवेगे वट्टमाणस्स अन्ने जीवे अन्ने जीवाया । (७२३)
६ शरीरस्य प्राणतिपातादिषु वर्तमानस्य दृश्यत्वाच्छ-
रीरस्यैव तत्कर्तृ, न पुनरात्मेत्येके ।
७ अन्ये त्वाहुः-जीवतीति जीवो-नारकादिपर्यायः जीवात्मा
तु सर्वभेदानुगामि जीवद्रव्यं, द्रव्यपर्याययोश्चान्यत्वं
तथाविधप्रतिभासभेदनिबंधनत्वात् घटपटादिवत्,
तथाहि-द्रव्यमनुगताकारं बुद्धिं जनयति, पर्यायास्त्व-
ननुगताकाराम् ।

८ अन्ये त्वाहुः-अन्यो जीवोऽन्यश्च जीवात्मा जीव-
स्यैव स्वरूपः । (७२४)

९ अन्नउत्थिया णं भंते ! एवमाइक्खंति जाव परूवेंति-
एवं खलु केवली जन्खाएसेणं आत्तिट्ठे समणे आहच्च

शे भास्वाशो भामति, ते०-सोमं वा तन्नामोन्नवा । (७३९)
 अन्नउत्थिया जेणेव भगवं गोयसं तेणेव उवागच्छ-
 त्ति उवागच्छन्ना भगवं गोयसं एव ययामी-तुझे णं
 अजो ! तिविहतिविहेणं अनंतया जाव पगंतयाला
 यावि भयह, तण णं भगवं, गोयसं अन्नउत्थिए एव
 ययामी-से हेणं कारणेणं अजो ! अम्हे तिविहतिविहेण
 यमंउया जाव पगंतयाला यावि भवामो, तण णं ते अन्न-
 उत्थिया भगवं गोयस एव ययामी-तुझे णं अजो ! सियं
 सियमाणा पाणे पंचवेह अभिहणह जाव उवदेह, तण णं
 तुझे पाणे पंचवेमाणा जाव उवदेवेमाणा तिविहं-
 तिविहेणं जाव पगंतयाला यावि भयह, तण णं भगवं
 गोयसं ते अन्नउत्थिए एव ययामी नो खलु अजो !
 अम्हे सियं सियमाणा पाणे पंचवेसो जाव उवदेवेसो,
 अम्हे णं अजो ! सियं सियमाणा कायं च जोयं च सिय च
 पपुच्छ तिसमा- परिस्माद ययामो तण ण अम्हे दिस्सा
 तिसमा पयमाणा पडिस्सा पडिस्सा ययमाणा णो पाणे
 पयसो जाव णो उवदेवेसो, तण णं अम्हे पाणे अदेवे-

माणा जाव अणोदवेमाणा तिविहंतिविहेण जाव पगंत-
 पडिया यावि भवामो, तुझे णं अजो ! अप्पणा चैव
 तिविहतिविहेणं जाव पगंतयाला यावि भयह, तण
 णं ते अन्न उत्थिया भगवं गोयसं एव व० केणं
 कारणेण अजो ! अम्हे तिविहंतिविहेणं जाव
 भवामो ? तण णं भगव गोयसे ते अन्नउत्थिए एव व०
 तुझे णं अजो ! सियं सियमाणा पाणे पंचवेह जाव
 उवदेवेह, तण णं तुझे पाणे पंचवेमाणा जाव उवदेवे
 माणा तिविहं जाव पगंतयाला यावि भयह, तण ण
 भगव गोयसे ते अन्नउत्थिए एव पडिहणर पडिह
 णित्ता जेणेव समणे भगवं महासीने तेणेव उवागच्छ
 समणं भगवं महावीर चंद्रति नमंसति चटित्ता णच्छा-
 सन्ते जाव पञ्जुवानति, गोयसादि ! समणे भगवं महा-
 वीरे भगव गोयस एव ययामी-सुट्टु ण तुम गो० ! ते
 अन्नउत्थिए एव व०, साहु णं तुमं गोयमा ते ! अन्न-
 उत्थिए एव व०, अत्थिए णं गो० ममं वहवे अतेवामी
 समणा निगंथा उउमन्था जे णं नो पभू एव वागगण

वागरेत्तए जहा णं तुमं, तं सुहु णं तुमं गो० ते अन्न-
उत्थिए एव वयामी साह णं तुमं गो० ते अन्नउत्थिए
एयं वयामी । (७५)

अथ ज्ञानार्थमकथासूक्तानि

- १ उगतवसेजसवओ पगिटुफलसाहगस्मवि जियस्स ।
धम्मविसपवि सुहुमवि होइ माया अणत्थाय ॥
जह मद्धिस्स महायलभवमि तित्थियरनामंत्रेऽवि ।
तवत्रिमय थेत्रमाया जाया जुवरत्तहेउत्ति ॥ (१५५)
- २ जह गयणदीवदेवी तर एत्थ अचिरई महापावा
जह लाहत्ती वणिया तर सुहकामा इहं जीवा ॥
जह तेहिं भीण्हिं विट्ठो आघायमंडले पुरिसो ।
गगारदुक्खभीया पासंति तद्देव धम्मकहं ॥
जह तेण तेसि कहिया देवी दुक्खाण कारणं शोरं ।
तत्तो खिय तित्थारो सेलगज्जलाओ नन्नत्तो ॥
तह धम्मकही भव्वाण साहण दिट्ठअविग्गमहावो ।
सयलदुहहेउभूओ विमया विरयंति जीवानं ॥
समाण दुहत्ताणं मरणं चरणं जिणिदपन्नत्तं ।

आणंटरूवनिव्वाणसाहणं तहय देसेइ ॥
जह तेसिं तरियव्वो रुहसमुहो तहेव संसारो ।
अह तेसिं सगिह्मगमां निव्वाणगमो तहा एत्थं ॥
जह सेलगपिट्ठाओ भट्ठो देवीइ मोहियमईओ ।
सावयसहस्सपउग्गिं सायरे पाविओ निहणं ॥
तह अचिरईइ नडिओ चरणचुओ दुक्खसावयाइण्णे ।
निवइइ अपारसत्तारसायरे दारुणसरूत्ते ॥
जह देवीणं अलोही पत्तो सट्ठाण जीवियसुहाइ ।
तह चरणटिओ साह अक्खोही जाइ निव्वाणं ॥ १६९
चंदोव्व कालपक्खे परिहाई पए पए पमायपरो ।
तह उग्गरविग्गनिरंगणोवि न य इच्छियं लहइ ॥ १७१
जह चट्ठो तह साह राहुवरोहो जहा तह पमाओ ।
वण्णाई गुणगणो जह तहा खमाई समणधम्मो ॥
पुण्णोवि पइदिणं जह हायतो मव्वहा सत्ती नस्से ।
तह पुणचरिन्तोऽवि इ कुमीलसंसग्गिगमाईहिं ॥
जणियपमाओ साह हायतो पइदिणं खमाईहिं ।
जायइ नइचरित्तो तत्तो दुक्खाणं पावेइ ॥

श्री आ ग मो र सं प्र षो भा गः ८

- ५ सर्वेणिवि शीघ्रतं महिज्ज सच्चंपि पट्टिकुलं ॥ (१७२)
मिच्छत्तमोहियमणा पाचपमत्तावि पाणिणो विगुणा ।
६ फरिहोदगं व गुणिणो हवंति वरगुरुपसायाओ ॥ (१७७)
तिरियाणं आरिसं निवारियं अह य तो पुणो तेसिं ।
सुव्वइ वट्टयाणंपि इ महव्ययागेहणं समण ॥
७ न महव्वयसच्चभाविवि चरणपरिणामसम्भवो तेसि । (१८३)
न बहुगुणाणंपि जओ केवलसभूइपरिणामो ॥
संपन्नगुणोवि जओ सुसाहुसंसग्गिचज्जिओ पाय ।
पाचइ गुणपरिहाणीं वहुइजीवो व्व मणियारो ॥
तित्थयरवदणत्थं चलिओ भावेण पावप सग्गं । (१८४)
जह वहुइदेवेणं पत्तं वेमणियसुरत्त ॥
८ जाव न दुक्खं पत्ता माणधंसं च पाणिणो पायं । (१९२)
ताव न धम्मं नेहंति भाचओ तेयलीसुउव्व ॥
९ चपा इव मणुयगती धणो व्व भयवं जिणो दण्णरसो ।
अहिच्छत्तानयरिससं इह निव्वानं सुणेयव्वं ॥
घोसणया इव तिथंकरस्स इव निव्वानं देसणमहरघं ।
चरगाइणोव्व इत्थं सिधसुहकामा जिया वत्ते ॥

- तथा-रीणगुणोऽपि होइं सुहगुणोऽगाइजियसंवेगो । (१७१)
पुणमरुतो जायइ विवट्टमाणो समहरोव्व ॥
३ जह इयइवत्तकणसेवे माह जंहेय वीविच्चा ।
याया तह ममणाइय मपखवयणाइ कुमइ ॥
जह मामुइययाया तहऽण्णतित्थाइकट्टययणाइ ।
इमुमाइमपया जह सिवमगाराहणा तह उ ॥
जह इमुमाइयिणामो सिवमग्गविग्गहणा तहा देया ।
जह वीयवाउजोने यहु इदी इंमि य अणिदी ॥
जह गालिमायनयणाण सरुमाणाऽऽराहणा भवे यट्टया ।
इयणममवहणे पुण सिवमग्गविसाहणा थोत्ता ॥
जह जट्ठहियाउजोने वेविदी वहुयरा यऽणिदी य ॥
जह परापत्तवत्तमणे थाराहणमीसि यहु इयरं ॥
जह उभयगाउयिरं सव्वा तत्तसंपया विणट्टत्ति ॥
अमिभित्तोभयमच्छरस्से विराहणा तह य ॥
जह उभयगाउजोने मज्जसमिदी वणस्स संजाया ॥
तह उभयपणमहणे सिग्गमगाराहणा बुत्ता ॥
ता पृथग्गणधग्गमगाहणचित्तो सया मरामसो ॥

श्री आ ग मो र सं प्र षो भा गः ८

नन्दिफलाइ च्व इह सिवपहपडिवणगण विसया उ ।
तच्चम्बवणाओ मरणं जह तह विसएहिं संसारो ॥
तच्चज्जणेण जह इहुपुरगमो विसयवज्जणेण तहा । (१९५)
परमानन्दनिबधणसिवपुरगमणं सुणेयव्वं ॥
१० सुबहुं पि तवकित्तो नियाणदोसेण दूसिओ संतो ।
न सिवाय दोवतीए जह विल सुकुमालियाजम्मे ॥ (२२७)
११ अमणुन्नमभत्तीए पत्ते दाणं भवे अणत्थाय ।
जह कडुयतुंबदाणं नागसिरिभवमि दोवइए ॥ (२२७)
१२ जह सो कालियदीवो अणुवमसोक्खो तहेव जइधम्मो ।
जह आसा तह साह वणियव्वऽणुकुलकारिजणा ॥
जह सदाहअग्निद्धा पत्ता नो पासबंधणं आसा ।
तह विसएसु अग्निद्धा चज्जेति न कम्मणा साह ॥
जह सच्छंदविहारो आसाणं तहय इह वरमुणीणं ।
जरमरणं विवज्जिय संपत्ताऽऽणंदनिव्वाणं ॥
जह सदाइसु गिद्धा वद्धा आसा तहेव विसयरया ।
पावैति कम्मबंधं परमासुहकारणं घोरे ॥
जह ते कालियदीवा णीया अन्नत्थ दुहगणं पत्ता ।

तह धम्मपरिब्भङ्गा अधम्मपत्ता इहं जीवा ॥
पावैति कम्मनरवइवसया संसारवाहयालीए ।
आसप्पमहएहि वनेरइयाइहिं दुक्खाइं ॥ (२३४)
१३ जह सो चिलाइपुत्तो सुंसुमगिद्धो अकज्जपडिबद्धो ।
धणपारद्धो पत्तो महाडवि वसणसयकलियं ॥
तह जीवो विसयसुहे लुद्धो काऊण पावकिरियाओ ।
कम्मवसेणं पावइ भवाडवीए महादुक्खं ॥
धणसेट्ठीदिव गुरुणो पुत्ता इव साहवो भवो अडवी ।
सुयमंसमिवाहारो रायगिहं इह सिवं नेयं ॥
जह अडविनयरत्तिथरणपावणत्थं तएहि सुयमंसं ।
भुत्तं तहेह साह गुरुण आणाए आहारं ॥ (२४२)
भवलंघणसिवपावणहेउं भुज्जति ण उण गेहीए ।
वणबलरूवहेउं च भावियप्पा महासत्ता ॥
१४ वाससहस्संपि जई काऊणं संजमं सुविउल्लपि ।
अत्ते किलिट्ठभावो न विसुज्झइ कंडरीउ च्व ॥
अप्येणवि कालेणं केइ जहागहियसीलसामण्णा ।
साहिंति निययकज्जं पुंडरीयमहारिसिच्च जहा ॥ (२४६)

- पात्रेह वेमणस्स दुम्खाणि अ अत्तदोसेण ॥ (६५)
- ८ कुरा. काण. खड्डः श्रवणरहित. पुच्छविक्रलः. धुधासामो जीर्णः पिडरककपालापितगल. । वणं. पूयकृन्त्रैः कृमिकुलचित्तरावृततनुः, शुनीनन्वेति श्वा हतमपि च हन्त्येव मदनः ॥
- ९ तिव्वकसाओ बहुमोहपरिणओ रागदोससंजुत्तो । वधइ चरित्तमोहं दुहिंमि चरित्तगुणघाई ॥
- १० अरिहंतसिद्धेइअतवसुअगुरुसाहुसंघपडणीओ । वंधति दंसणमोहं अणतससाणिओ जेणं ॥
- ११ संजइचउअथभंणे चेदयइज्जे य पवयणुइहाहे । रिसिघाए य चउउये मूलग्गी वोहिलाभस्स ॥
- १२ नामाऽपि खीति संहादि, विकरोत्येव मानसम् । कि पुनर्दंतीं तस्या, विलासोह्यासितभ्रुवः ? ॥
- १३ सवेऽनयो विधीयन्ते, नरैर्येभ्रालसैः । अर्थस्तु प्रार्थ्यते प्रायः, प्रेयसीप्रेमकामिसिभिः ॥
- १४ काम ! जानामि ते रूपं, सद्गुल्हातिकल जायसे । न त्वां सद्गुल्हापयिष्यामि, ततो मे न भविष्यसि ॥ (६६)

- अथ प्रश्नव्याकरणसूक्तानि
- १ वंचित्तो रणत्तो जिजेहिं इह अणहओ अणानीओ । त्रियामोममदत्तं चत्तमपरिग्गहं चैव ॥ (५)
- २ जारिन्नओ जंनामा जइ य कओ जारिस कल वेति । जेण य रुंमिनि पावा पाणवहं नं रिसमिह ॥ (५)
- ३ नपि किंमि अणुत्ताय पडिमिदं वापि जिणवस्सिदिहि । नोच्छुं मेणुणंमंरं न जं निणा रागदोसेहि ॥
- ४ इरिगरुहिरण्यममंसुगे भुवने न कोऽप्यसो सूरः । कनुमप्रिशिण्यन्व विशिरान् अस्खलयत् यो जिनादन्यः ॥
- ५ सन्नागं तावदानं प्रभवति पुरुयस्तावेवेन्दिडयाणां, तज्जा तावशिचं विनयमपि समालम्बते तावेवेव । भूत्वापाट्टदुग्गाः श्रवणपथशुभो नीलपक्ष्माण पत्ते, यागगीलायतीना न ह्वदि भृत्तिमुपो इष्टियाणाः पतन्ति ॥
- ६ कि किं न कुणइ किं न भासए चित्तणऽदिय न किं किं ? पुरिमो विमयामसो निहलंयलिउव्व मज्जेण ॥
- ७ तो मेसर किं लहइं (यागं हारंइ दुव्वयो होइ ।

- १५ यन्वेह लोकेऽघपरे नराणामुत्पद्यते दुःखमसह्यवेगम् ।
विकाशनीलोत्पलचारूनेत्रा, मुक्त्वा स्त्रियस्तत्र न हेतुरन्यः ॥
- १६ रसा पगामं न निसेवियव्वा, पायं रसा दित्तिकरा हवंति ।
दित्तं च कामा समभिद्वंति, दुमं जहा साडफलं तु पक्खी ॥
- १७ प्रशान्तवाहचित्तस्य, संभवन्त्यखिला. क्रियाः ।
मैथुनव्यतिरेक्रिण्यो, यद्विरागं न मैथुनम् ॥
- १८ दृश्यं वस्तु परं न पश्यति जगत्यन्धः पुरोऽचस्थितं ।
रागान्धस्तु यदस्ति तत्परिहरन् यन्नास्ति तत्पश्यति ।
कुन्देन्दीयर पूर्णचन्द्रकलशश्रीमल्लतापल्लवा नाशेऽन्या-
शुचिराशिषु प्रियतमागात्रेषु यन्मोदते ॥
- १९ निकडकडक्वकडणहारनिम्बिन्नजोगसन्नाहा ।
महरिसिजोहा जुवईण जति सेवं विगयमोहा ॥
- २० ये रामरावणादीनां, सङ्ग्रामा त्रस्तमानवाः ।
शून्यन्ते स्त्रीनिमित्तेन, तेषु कामो निवन्धनम् ॥
- २१ दुःखात्मकेषु विषयेषु सुखाभिमानः, सौख्यात्मकेषु निय-
मादिषु दुःखबुद्धिः । उत्कीर्णवर्णपद्मपङ्क्तिरिवान्यरूपा,
सारूप्यमेति विपरीतगतिप्रयोगात् ॥

- २२ जइ गणी [जइ मोणी जइ मुंडी वक्कली तवस्सी वा ।
पत्थंतो अ अवभं वंभावि न रोयए मज्झं ॥
- २३ तो पढियं तो गुणियं तो मुणियं तो य चेइओ अण्णा
आवडियपेह्लियामंतिओऽवि जइ न कुणइ अकज्जं ॥] (
- २४ परदारानिवृत्तानामिहाकीर्तिविडम्बना । (
- २५ परत्र दुर्गतिप्राप्तौर्भाग्यं षण्डता तथा ॥ (
- २६ रसे-तीमनाऽऽरनालादौ जाता रसजाः । (
- २६ भीयाणविव सरणं पक्खीणंपिव गमणं तिसियणंपिव
सलिल खुहियाणंपिव असणं समुहमज्जेव पोतवहणं
चउण्णयाणंव आसमपयं दुहट्टियाणं च ओसहिवलं (९) हे
अडवीमज्जे विसत्थगमणं । (९) हे
२७ सत्येनाग्निर्भवेच्छीतो, गाध दत्तेऽग्नु सत्यतः ।
नासिद्धिञ्छनत्ति सत्येन, सत्याद्रज्ज्यूयते फणी ॥
- २८ प्रियं सत्यं वाक्यं हरति हृदयं कस्य न जने ? गिरं
सत्यां लोकः प्रतिपदमिमामर्थयति च । सुराः सत्या-
द्वाक्याद्दति मुदिताः कामिकफलमतः सत्याद्वाक्या-
द्वतमभिमतं नास्ति भुवने ॥ (११)

२९. गतानां ब्रह्मचर्यं हि, निर्दिष्टं गुल्कं ब्रह्मम्
गत्तव्यपुण्यत्वं भार्गवयोगाद् गुणव्ययत्वं ॥
३०. कुरुतश्चतुरो वेदाः, यत्प्रचर्यं च एकतः ।
एकतः सर्वापापानि, मयं साह न एकतः ॥
३१. नति किञ्चि जगुत्साथ पट्टिमिदं चापि जिणवरिदेहिं ।
मोचु मेदृण गा ण त त्रिणा रागदोलेहिं ॥ (१३३)
३२. देवदानवसंधाना, जगत्तरकाम्यकिंनरा ।
भयचरि नमसंति, दृष्ट्वा जं कृतिं तं ॥ (१३४)
३३. गतानां मयेऽभयदानमिदं प्रतरमिदं, तत्र ब्रह्मनि-
शान्तं नैः प्रसाभयदानमेदान् त्रिणि ॥ (१३५)
३४. अपरकृता कृत्वा एकलितोऽपि कविरपि पण्डितोऽपि
हि, प्रकृतिवर्गं शायतत्तोऽपि हि देवविदारोऽपि
हि । मुनिरपि त्रियति विनतानाद्भुत्तपि भ्रमदशकोऽपि
हि, रघुदमिदं जगति तत्रपि न स कोऽपि हि यदि
माशाधि रभन्ति ॥ (१३७)

अथ प्रज्ञापनासूक्तानि

१. जिनवचनासूतजलधि वन्दे यद्विन्दुमात्रमावाय ।
अभवन्मूलं सत्त्वा जन्मजराव्याधिपरिहीणा ॥
२. प्रणमत गुरुपदपङ्कजामधरीकृतकामधेनुकल्पलतम् ।
यदुपरित्वशास्त्रैरुपममश्नुवते ब्रह्म तनुभाजः ॥
३. जयति नमदमरसुकुटप्रतिविम्बच्छविहितवहुरुपः ।
उद्धर्तुमिव समस्त विश्वं भवपङ्कतो वीरः ॥ (१)
- अथ जंबूद्वीपप्रज्ञप्तिः सूक्तानि
१. सर्वलोकोपदेशं, य. सत्त्वानामनुग्रहम् ।
करोति दुःखतप्ताना, स प्रामोत्यचिराच्छिवम् ॥
२. सम्यग्भावपरिक्षानाद्विरक्ता भवतो जनाः ।
क्रियासक्ता ह्यविघ्नेन, गच्छन्ति परमां गतिम् ॥ (३)
३. वैरं कृत्वा हि तदुत्थफलविपाके पुमाननुशेते ।
सञ्चपाणिगतमप्यपस्यव्यप्रापणावधि न देवविलम्बः ।
न ध्रुवत्वनिचयमः किंल लक्ष्म्यास्तद्विहिलम्बनविधौ न विवेकः ॥ (१२३)
४. अत्रिलम्बितदानगुणात् समुज्ज्वलं मानवो यशो लभते ।

प्रथमं प्रकाशदानाद्विशदः पक्षोऽपरः कृष्णः ॥ (१८७)

६ यत्तु लोकश्रीदीकाकृता उभययोगीतिपदं व्याख्यायता
पदानि नक्षत्राण्युभययोगीनि चन्द्रस्योत्तरेण दक्षिणेन च
युज्यन्ते, कदाचिद्देदमप्युपयान्तीति, तच्च वक्ष्यमाणज्ये-
ष्ठासूत्रेण सह विरोधीति न प्रमाणम् । ४९
७ आपाढाद्वयमपि प्रमर्दयोगिनक्षत्रगणमध्ये कथं नोक्तमिति
वदतो निरासः, अनयोर्दक्षिणदिग्योगविशिष्टप्रमर्दयोगस्य
सम्भवादिति । ४९८

अथ बृहत्कल्पसूक्तानि

प्रथमे खंडे—
१ प्रमाणानि प्रमाणस्थे, रक्षणीयानि यत्नतः ।
विषीदन्ति प्रमाणानि, प्रमाणस्थैर्विसंस्थुलैः ॥ १८६-२-१०
२ नञ्चा नरचरणो सप्तसारबुद्धी परिक्रमविसेसे ।
भावेण परिक्रमेत्सं तेन तमन्ने परिहरंति ॥ १८६-१-१२
३ संसारदुकखमहणो विवोहवो भवियपुंडरीयाणं ।
धम्मो जिणपन्नसो पगप्पजइणा कहेयव्वो ॥ १८८-१-३
४ तित्थाणुसज्जणाए आयहियाए परं समुद्धरति ।

मगप्यभावणाए जइधम्मकहा अतो पढमं ॥ १८९-१-११
५ जहणा(णहा)उत्तिण्णगओ बहुअतरं रेणुयं छुभइ अंगे ।
सुट्टुवि उज्जममाणो तह अण्णानी मलं चिणइ ॥ १८९-२-१५
६ सज्झायं जाणंतो पवेदियसंबुडो तिगुत्तो य ।
होइ य इक्कगमणो विणएण समाहिओ साहू ॥ १९२-१-१४
७ आयहियमजाणंतो मुज्झइ मूढो समादिअति कम्मं ।
कम्मेष तेण जवू परिंति भवसागरमणंतं ॥ १९२-१-८
८ नाणेण सब्बभावा नज्जंते जे जहिं जिणक्खाया ।
नाणी चरिसगुत्तो भावेण उ संवरो होइ ॥ १९२-२-३
९ जहइ सुयमोगाहइ अइसयरसपसरसंजुयमपुव्वं ।
तहइ पव्वाइ मुणी नवरसंवेगसद्धाओ ॥ १९२-२-५
१० णाणाणत्तीए पुणो दंसणतवनियमसंजमे ङिआ ।
विहरइ विखुज्जमाणो जावज्जीवपि निक्कंपो ॥ १९२-२-१०
११ वारसविहम्मिअवि तवे सव्विभतरचाहिरे कुसलदिट्ठे ।
न वि अत्थि नवि अ होही सज्झायसमं तवोकम्मं ॥ १९२-२-१३
१२ जं अन्नाणीकम्मं खवेइ बहुयाहिं वासकोडीहिं ।
तं नाणी तिहिं गुत्तो खवेइ जसासमित्तेण ॥ १९३-१-४

श्री आ ग मो क्षा र सं प्र हे भा गः ८

- २२ रयणगिरिसिंहरस्मरिसे जंबूणयपचत्रेइयाकलिष ।
मुत्ताजालगपयराखिलिजिचरसोमितदिङ्गे ॥
धेरुलियपयमविदुमलभसहसोवमोभियमुदारे । (२३५-२-१)
साहूण वसहिदाणा लभती प्यारिसे भवणे ॥ (२३५-२-१)
२३ प्यहोसविमुकः कडजोगि नायनीलमायार ।
गुरुभत्तिभ विगीय वेयावचत्रं तु कारिजा ॥ (२३९-२-८)
२४ जीवो पमाययहुलो पडिचमलं दुकर डवेउं जे ।
केत्तियमित्त वोञ्जिति पच्छित्तं दुगयरिणीव ॥ (२५८-१-८)
२५ एगालियस्स दोमा माणे इत्थो तहेव पडिणीए । मिक्ख-
डविसोहि महव्वय तग्हा सविहल्लजयं गमणं ॥ (२६५-२-९)
२६ दातुरुन्नतचित्तस्य, गुणयुक्तस्य चार्थिनः ।
दुर्लभः खलु संयोगः, सुवीजक्षेत्रयोरेव ॥ (२७३-१-१२)
२७ जाईकुलरूवधणवलसंपन्ना इद्धिमंतनिकूलंता ।
जयणालुसा य जई समेच्च तित्थं पभावति ॥ २१९-२-६
२८ सोऊण जो गिलाणं उम्मगं गच्छ पडिवह वावि ।
मग्गाओ वा मगं संकमई आणमाईणि ॥ २८८-१-३
२९ सोऊण जो गिलाणं पंथे गामे य भिरुब्वेलाए ।

- १३ धम्मोपप्लव रुयं करंति रुस्मिणोवि जह धम्म ।
गिह्मअओ य सुरो पवंमिमो रुवमेअं तु ॥ (१९८-१-१)
१४ पाणोपगम्म य जहा यन्नादी हंति भायणविसेसा ।
सुअंमिणि ममाय निणभावा परिणमे एव ॥ (१९८-१-१४)
१५ उम्मणतिस्सपणेसु य नित्ययराण महाणुमावाणं ।
इय किं निणयराणं आगाढं वंसणं होए ॥ (२०२-२-७)
१६ को नाम सारणीणं स होए जो भइयाडणो दमए ।
इदं न उ ओ आये देवेर तं आसियं चिंति ॥ (२०९-२५)
१७ हंति इ पमायल्लिया पुव्वभावा य दुय्या भंते । २०९-२-८
१८ जेण उ मायागेहि न विणा कलुमाण होए उप्पत्ती । तो
तज्जयन्नि यरमिमो कलुमजयं चैव रच्छतो ॥ (२११-२-९)
१९ पगलभारणाए न कामभोयो गणे सरीरे वा ।
यज्ज वेररागतो फासेर अणुत्तर करणं ॥ (२१९-१-१०)
२० त्वमिन्तम्म गुणा मल्लु निस्सल्लय विणयदीयणा मग्गे ।
आचयियं पगल अण्णडिअंथो अ जिणकणं ॥ (२२१-१-५)
२१ भनियताड यग्गीओ भमरकुलणं च गोरुलणं च ।
ममलणं मउलणं मारभाणं च मेहाण ॥ (२२५-२-४)

श्री आ ग मो क्षा र सं प्र हे भा गः ८

- जइ तुरिय नागच्छइ लगइ गुरुए चउम्रासे ॥ २८८-१-१०
 ३० जह भमरमहुयरिगणो निवतंती कुसुमियंमि चूयवणे ।
 इय होइ निवइयवं गेलण्णे कहयजड्ढेणं ॥ २८८-१-१३
 ३१ मोऊण ऊ गिलाणं जो उवयारेण आगओ सुद्धो ।
 जो उ उवेह कुज्जा लगइ गुरुए स वित्थारे ॥ (२८८-२-१३)
 ३२ पडिचरा(रया)मि गिलाणं गेलण्णे वावडाण वा काहं ।
 तित्थानुमज्जाणा खलु भत्ती य कया हवइ एव ॥ (२८८-२-१३)
 ३३ वधुजणविपओओ अमागपुत्तवि वट्टमाणंमि । तहवि
 गिलाणं सुनिहिया वच्चति वडत्तणं माह ॥ (३०३-२-१४)
 ३४ सब्वजगजीवहियं माहुं न जहामु एस धम्मो णे ।
 जति य जहामो साहु जीविगभेत्तण किं अमह ॥ (३०४-१-८)
 ३५ नइ संजमो जइ तवो दढमिच्चित्तं जहुत्तकारित्तं ।
 जइ वम जइ सोय एएसु परं न अन्नेसु ॥ (३०४-२-१)
 ३६ मच्च तवो अ मील अणहिकखाओ अ एगमेगस्स ।
 जइ वम जइ सोय एयासु परं न अन्नासु ॥
 ३७ वाहिरगलपरिद्धा सीलसुगन्था तवोगुणविसुद्धा ।
 धन्नाण कुलुपन्ना एया अवि होज अम्मपि ॥ (३१३-१-२)

- ३८ न वओ एत्थ पमाणं न तवस्सित्तं सुयं न परिआओ ।
 अविय खीणंमि वेदे थीलिंगं सब्वहा रक्खं ॥ (३१५-१-७)
 ३९ सीहं पालेइ गुहा अविहाडंतेण सा महिड्ढीया । तस्स
 पुण जोव्वणंमि पओयणं किं गिरिगुहाए ? ॥ (३१६-१-१५)
 छितीये खंडे—
 ४० न य सो भावो विज्जइ अदोसव जो अनिययस्स ॥ (२-२-९)
 ४१ जइवा सहीणरयणे भवणे कासइ पमायदेशेणं ।
 डड्ढंति ममादिसे अणिच्छमाणस्सवि वसूणि ॥
 इय संदसणसंभासणेहिं मंटीविओ मयणवण्णी ।
 वभादी गुणरयणे डड्ढइइणिच्छस्सवि पमाया ॥ (४-१-५)
 ४२ पावस्स लोओ पडिहाइ पावो, कल्लणकारिस्स य
 साहुकारी ॥ (११-१-१०)
 ४३ वारियवामो वलियतरं वाहए मोहो ॥ (१३-१-७)
 ४४ मोहगिआहुइनिभाहिईयवायाहइहियवायाहिं ।
 धंतंमि धिइसमत्था चलति किमु दुव्वलधिईआ ॥ (१३-१-११)
 ४५ संदसणेण पीई पीईओ रइ रईउ वीसमो ।
 वीसंभाओ पणओ पंचविहं वहुण पेम्मं ॥ (१६-१-५)

- ४० अन्वति तेषां वृद्धं संयंति जा लयाओ व ।
 ४१ अन्वथोपगच्छभयात्नगा उ रक्षया अओ इत्थी ॥ (२३-२-५)
 ४२ अद्भागया तत्ता गगानीं तथा चथो कम्मे ।
 ४३ गगाद्विभृम्यवितु पाय वत्थण विमुत्ते ॥ (४६ २-२)
 ४४ गोलोद्यण जडता जीवविउत्तेवि इत्तीवेहमि ।
 ४५ त्रिडा दोनयपिती कि पुण मत्तिण भये वेहे ॥ (५९-२-७)
 ४६ तम्भ निगति मयसा तस्सुदयमि उ परच्चसा होति । रुक्से
 ४७ इत्तर मयसो दिगलइ म परच्चसो तत्तो ॥ (६९-२-१०)
 ४८ कम्मपया गल्लु जीया जीवयगाइ क्व्हिचि कम्ममाइ ।
 ४९ मत्थइ धणिओ वल्लय थारणीओ कत्थइ वल्लव ॥ (६९-२-१४)
 ५० पो जम्म उ उम्भामइ विग्गयण तस्स तेण कायव्वं ।
 ५१ त्ता उ उंभं कुत्ता भवज्जर मासियं ललुयं ॥ (७१ २-२)
 ५२ पर्यन्तिया न त्तिरिया मोपसग्गु न जयन्तु आयटु ।
 ५३ अरिय उंभोत्ता गुणोपि दोसो हवइ एवं ॥ (७२-२-१४)
 ५४ आयटु उरत्ता मा य परट्टुति वायडा होह ।
 ५५ इत्ति परट्टात्ता तयट्टुपिणासगा होह ॥ (७२-१-९)
 ५६ तापो वेओ अयसो हाणी उंमणचरित्तनाणं ।

- माहुपओसो संसारवदुणो साहिकरणस्स ॥ (७३-१-८)
 ५५ जह कोहाइविदुही तह हाणी होइ चरणेवि ॥ (७३-२-४)
 ५६ साहण पदोसेण य संसार सोवि वहुइ । (७३-२-१०)
 ५७ जं अत्तियं समीखल्लणहि त्वनियमअंभमइएहि ।
 ५८ तं दाणि पच्छनाहिसि छदंतां सागपत्तेहि ॥ (७४-१-८)
 ५९ जं अत्तियं चरित्तं देसूणाएवि पुव्वकोडीए ।
 ६० तंपि कसाइयमित्तो हारेइ नरो सुदुत्तेणं ॥ (७४-२-१)
 ६१ आरभनियत्ताण अक्किंताणं अकारवितानं ।
 ६२ धम्मट्ठा दायव्वं गिहीहि धम्मै कयमणाण ॥ (८८-२-४)
 ६३ पगईपल्लवसत्ता लोभिज्जइ जेण तेण वा इत्थी ।
 ६४ अविय हु मोहो दिप्पइ सइर तात्ति सरीरेसुं ॥ (९०-१-३)
 ६५ जइइविय फासुगदच्चं कुथुपणगाइ तहवि दुप्पस्सा ।
 ६६ पच्चयख्खनाणिणोइविहु राडंभत्तं परिहरंति ॥ (९८-१-६)
 ६७ दोसे चैव विमग्गइ गुणदेसित्तेण निच्चसुज्जुत्ता ॥ (१३९-१-१५)
 ६८ सपुणमेवं तु भवे गणित्तं, जं कंठियाण पविणेत्ति कंखं ।
 (१४३-२-२)
 ६९ भीरु य किञ्चैवइवला चला य, आसंक्रितेगा समणी

- तु गओ । मा पुष्पभ्यस्स भवे विणसो, सीलस्स थोवाण
(१४६-१-२)
६५ गुत्ते गुत्तडुवारे कुलपुत्ते इत्थिमज्झनिद्देसे ।
भीतपरिसमहविण अज्जासिज्जायरे भणिए ॥ (१४६-१-६)
अपुव्वपुंसे अवि देहमणी वारेसि धृतादि जहेव भज्जं ।
तहाऽवराहेसु ममपि येक्खे जीवो पमादी किमु जोऽवल्लाणं ॥
६७ पाय सकज्जोगहणाऽल्लरो य, बुद्धी परत्थेसु उ जागरू-
का । तमाउरो पस्सति णेहकत्ता, दोसं उदासीणजणो
जगं तु ॥ (१४७-१-१)
६८ कुलं विणासेऽ सयं पयाता, नदीव कूलं कुलटा उ नारी ॥
(१४९-२-३)
६९ न चित्तकम्मस्स विसेसमंधो संजाणते णावि मियं कंति ।
कि षीहसप्पी कह इत्तकम्मं, अधो कहिं कत्थइ देसियत्तं ॥
बुद्धी वलं हीणवला वथति कि रात्तजुत्तस्स करेइ बुद्धी ।
कि ते कही षेव सुता कयाई, वसुधरेय जह वीरऽभोज्जा ॥
(१५०-१-४)
७० वलया कोट्टागारा देहाभूमी य होद रमणिज्जा ।

- वीपहि विप्पमुक्को उवस्सओ एरिसो होइ ॥ (१५७-१-५)
७१ जं जह सुत्ते भणियं तहेव जइ तं वियालणा नत्थि
किं कालियाणुओगो दिट्ठो विट्ठिप्पहाणेहिं ॥ (१५९-२-१०)
७२ उस्सग्गसुयं किंची किंची अवाइयं भवे सुत्तं ।
तडुभयसुत्तं किंची सुत्तस्स गमा मुण्येव्वा ॥ (१५९-२-१४)
७३ कत्थइ देसग्गहणं कत्थवि भणंति निरवसेसाइं ।
उक्कमकमजुत्ताइं कारणवसओ निउत्ताइं ॥ (१६०-२-११)
७४ उस्सग्गेण निसिद्धाइं जाइं दव्वाइं संथरे मुणिणो ।
कारणजाले जाते सव्वाणिवि तानि कप्पंति ॥ (१६१-१-१)
७५ णवि किच्चि अणुणायं पडिसिद्धं वावि जिणवरिं देहिं ।
एसा तेसिं आणा कज्जे सच्चेण होयव्वं (१६२-१-३)
७६ दोसा जेण निरुद्धति, जेण खिज्जंति पुव्वकम्माइं ।
सो सो मोक्खोवाओ, रोगावत्थासु समणं व ॥ (१६२-१-८)
७७ अणीयस्स न कप्पति तिविहं जयणं तु खो न जाणाइ ।
अणुणवणाएँ जयणं सपक्खपरपक्खजयणं च ॥ (१६२-१-१५)
७८ ण इ सक्को सुत्तथो णिउणो खलु अपडिवोहिओ णाउं ।
(१६२-२-३)

१९. मातृग यमहीए रति महिला न कल्पए पती । (१६७-२-१)
२०. जागरत नरा लिन्य जागरमाणस्म वदुए बुद्धी । जो
मृतति न जो थणो जो जागति सो सया थणो (१६७-२-३)
मीयति सुंताणं अथा पुरिमाण लोगसारथा ।
तथा जागरमाणा तिणुणय पोगणयं क्रम्मं ॥ सुवति
सुगत्तस्य सुत्तं मफित्तमल्लिं भवे पमत्तस्स । जागर-
माणस्स सुत्तं थिरपत्तिवित्तमपमत्तस्स ॥ जागरिया
थर्म्माण, आत्तर्म्माण च मुत्तया नेया । (१६७-२)
सुग्द य थयगरभूओ सुय च से नासई अमयभूयं ।
हीहिर गोजब्भूओ नट्टमि सुए अमयभूए ॥ (१६८-१-३)
२१. जं देउलादी उ निवेशणस्सा, मड्ढमि गुत्त सुपुरोत्तह च ।
थट्टमम्मं णय उट्टमज्जे, अट्टरोत्त तहिय वसति ॥
सुगणगा जे यथिगारणा य, पुत्तादओ तुज्ज इहं वसंति ।
मा नेऽपि अम्हं एत्त संवयंतु, इच्छति सत्तं य वसंति तत्थ ॥
(१६९-२-८)
२२. थत्तंत्तं य यत्त हरति रयं तेण पोए रयहरणं । (२०३-१-३)
२३. मंतममाना नडागरस्स णाणपेरग्गमुपडिपुणस्स ।

- सुद्धपरिणामजुत्तो तस्स उ अणइक्रमो पाली । (२०६-२-५)
२४. तेलो प्रदेवमहिया तित्थयरा नीरया गया सिद्धि । थेरपि
गया कैई चरणयुणपभाचया धीरा ॥ वंभी य सुंउरी या
अथाविय जाउ लोगजिद्धाओ । ताओ विय कालगया
किं पुण सेसाउ अजाओ ॥ नहु होइ सोइयव्वो जो
कालगतो वदो चरित्तमि । सो होइ सोइयव्वो जो संजम-
डुव्वलो विहरे ॥ लद्धूण माणुमत्तं संजमसां च उह-
भं जीवा । आणाइ पमाणेण दोग्गइभयवट्टणा हंति ।
(२१०-१-२)
२५. संतविभवा जउ तवं करंति अउउज्जिऊण इहीओ । सीयंत-
थिरीऊरणं तित्थविचारी य वण्णो य । (२१२-२-११)
२६. सोऊण ऊ गिलाणि पथे गांमे य भिस्सव्वेलाए ।
जइ तुरियं नागच्छइ लग्गइ गुरुए चउम्मासे ॥ (२१३-१-२)
२७. गब्बेा निम्महवता निरेस्सो निहयो निरतस्या ।
भूताणं तुवघाओ कसिणे चम्ममि छहोसा ॥ (२२३-२-२)
२८. विरतो पुण जो जाणं कुणति गीयथो व अल्पमओ वा ।
तत्थवि अज्झत्थसमा संजायति णिजारा न चओ (२३३-१-५)

- ८९ संजमहेतुं जोगो पञ्जामाणो उ अदोसवं होइ ।
 ९० जह आरोगनिमित्तं गंडच्छेदो व विजस्स ॥ (२३५-१-१)
 ९१ लख्खणहीणो उवही उवहणती णाणदंसणचरित्ते । (२३५-२-१२)
 ९२ जोवि दुवत्थ तिवत्थो एणेण अचेलगो व संथरइ ।
 ९३ ण हु ते खिसंति परं सब्बेणवि तिन्नि वेत्तव्वा ॥ (२३९-२-३३)
 ९४ गिण्हति गुरूविदिण्णे पगास पडिलेहणे सत्त ॥ (२४०-१-२)
 ९५ जो उ गुणो दोसकरो न सो गुणो दोसमेव तं जाण ।
 अगुणोऽपि होति उ गुणो विणिच्छओ सुंदरो जस्स ॥
 (२४७-१-५)
 ९६ न भूसणं भूसयते सरीरं, विभूसणं सीलहिरीव इत्थी ।
 गिरा हि संखारजुयावि सन्ती अपेसला होइ असा-
 हुवाइणी ॥ (२५५-२-१२)
 ९७ उदओवि खलु पसत्थो तित्थकराहारउदयादी ॥ (२७०-२-६)
 ९८ मूर्खजने प्रकृतिरेया यद् तथाविधिज्ञानविकलोऽपि एय
 औद्धत्यमुद्धहति । (२८७-१-६)
 ९९ दुवियह्हुद्विमलणं सहा सेज्जारेररणं च ।
 तित्थविबह्विपभावण असारियं चेव कहयंते ॥ (२९१-२-५)

- १०० जहा तवस्सी धुणते तवेणं, कम्मं तथा जाण तवो-
 णुमन्ता ॥ (२९२-१-८)
 १०१ यस्तं धुल्लकं सारयति शिक्षां ग्राहयति उभयं च संज्ञा-
 कायिकीलक्षणं तदीयं यो नयति तस्येव पाश्वं तं कुर्वन्ति ॥
 (२९२-२-३)
 १०२ यस्य खेलः स्यन्दते तस्य मध्येऽवकाशः समायातः
 ततस्तेन विमुक्तेऽवकाशे यस्य संस्तारकः सोऽनुज्ञापनी-
 यः, यः पित्तलः स प्रयाते स्थातुमभिलषति, यस्तु वातलः
 स निवाते, एतयोः परस्परं संस्तारकपरावर्त्तः (२९२-२-११)
 तृतीये खंडे-
 १०३ जह ते अणुट्ठिंता हियसव्वस्सा उ दुक्खमाभागी ।
 तह नाणे आयरियं अणुट्ठिंताण वोच्छेदो ॥ (४-१-१०)
 १०४ उट्ठणसेज्जासणमासणेहिं, गुरुस्स जे होति सयाणुकूला ।
 णाउं विणीए अहते गुरू ऊ संगिण्हई देइ य तेसि सुत्तं ॥
 पजायजाई सुतओ य बुद्धा, जच्चवणिण्या सीससमिद्धिमंता
 कुवंतऽवणणं अह ते गणाओ, निज्जूहई णो य ददाइ
 सुत्तं ॥ (४-२-१)

श्री आ ग मो दा र सं प्र दे भा गः ८

- सो उ अगच्छो गच्छो मजमकामीण मोत्तव्यो ॥ (७-१-६)
 १११ नाणाद्विनिगं मोत्तुं कारणभिह्लोगसाहगं होइ । (१२-१-१?)
 पूयागारवहेउं णाणरगहणेऽवि णमेव ॥ (१२-१-१?)
 ११२ सेदीअणद्धिआण कितिकम्म थहिराण भइयञ्जं । (१३-२-१?)
 सुत्तथजाणएण कायञ्चं आणुपुब्बीए ॥ (१३-२-१?)
 ११३ निच्छयओ दुण्णेय को भावे कांमं वट्टई समणो ? ।
 ववहारओ य कीरइ जो पुब्बठिओ चरित्तंमि ॥ (१५-१-२)
 ११४ ववहारोविनु वलवं ज छउमत्थपि वदए अरिहा ।
 जा होइ अणाभिन्नो जाणतो धम्मयं एय ॥ (१५-१-५)
 ११५ ते कित्तिया पएसा सब्वागासस्स मग्गणा होइ ।
 ते जत्तिया पएसा अविभागतओ अणंतुणा ॥ (१५-१-५) ;
 ११६ अच्छित्तजमट्टा पालंति जती जतिजण तु ॥ (१९-२-३)
 ११७ तुच्छमवलंयमाणो पडति निरालंयणो य दुग्गंमि ॥ (१९-२-१०)
 ११८ दसणनाणचरित्तं तवविणयं जथ्य जत्तियं पासे ।
 जिणपन्नत्तं भत्तीइ पूयए तं तहिं भावं ॥ (२३-१-३)
 ११९ टाण च कालं च तहेव वत्थु आसज्ज जे दोसकरे
 व टाणे । तेणेव अण्णस्स अदोसवंते, भवंति रोगिस्स च

- १०३ परपत्तो य सपत्ते होइ अगमत्तणं च उट्टाणे । मुय-
 पूयाणा थित्तं पभावणा निज्जग चेव ॥ (५-१-६)
 १०४ अक्काणा नदियार कज्जपिद्धी, न याणुवाएण
 वयंति साहेइ
 तण्णा । उपायन कारणमंपउत्तो कजाणि
 पयत्तो च ॥ (५-१-११?)
 १०५ धमम्म मूलं विणयं वयति, धम्मो य मूलं खलु
 सोणंइण । मा सोमई जत्थ अहायाऊ णिसवित्तवो
 रिणओ नट्टा ॥ (५-२-१?)
 १०६ मंगल मन्नाजणण विरियायागे न हाविओ चेव । एएहिं
 सारणेहिं अतंतगियाण उट्टाणं
 (५-२-१?)
 १०७ पात्तयं चंक्रमणं कुर्याण टट्ठा नाभ्युत्तिठति पंचकं,
 प्रथयानभूम्या आगत नाभ्युत्तिठति भिन्नमासः ॥ (६-१-६)
 १०८ मजो उ याया काओ य, त्तिविहो जोणमंगहो । ते
 पुत्तस्स दोमाय, तुत्तस्स उ गुणावता ॥ (६-१-६)
 १०९ तह गुत्तस्स रियाई न होति दोसा तहेव समियस्स ।
 पुत्तीट्ठियपमाय रंभइ समियं सचेट्ठस्स ॥ (६-२-१)
 ११० त्ति नथिय मारणा य पडिच्चोयणा य गच्छंमि ।

श्री आ ग मो दा र सं प्र दे भा गः ८

- ओसहाइ ॥ २४-२-७
किं जाणंति वराया हलं जहिताण जे उ पव्वइया ।
एवंविहो अवणो मा होहिइ तेण कथयंति । २६-१-५
१२० जं इच्छसि अप्पणतो जं च न इच्छसि अप्पणतो ।
तं इच्छ परस्स वियारह, इत्तियगं जिणसासनयं ॥ २७-१-२
१२१ सब्वारभपरिगहनिक्खेवो सब्वभूयसमया य ।
एक्कगमणसमाहाणया य अह पत्तिओ मोक्खेओ ॥
(२७-१-४)
१२२ सब्वभूयऽप्पभूयस्स, सम्मं भूयाइं पासओ ।
पिहियासवस्स दंतस्स पावं कम्म न वधइ ॥ (२७-१-७)
१२३ समणेण कहेयव्वा तवणियमक्कहा विरागसंजुत्ता ।
जं सोऊण मणूसो वच्चइ संवेगणिव्वेयं ॥ (२७-२-५)
१२४ अणंपि ताव तेणं इह परलोकेऽपहारिणामहियं ।
परओ जायितलद्धं किं पुण मणुपहरणेसु ॥ (३२-२-१)
१२५ तूरह धम्मं काउं मा हु पमायं खणंपि कुड्वित्था ।
यडुविग्घो हु मुहुत्तो मा अवरणह पडिच्छाहि ॥
(३८-२-८)

- १२६ अणवज्जं निरुवहयं भुंजंति य साहुणो भिक्खं ॥ ५२-१-२
१२७ अत्तिसेसदेवतणिमित्तमादिअवितहपवित्ति सोऊणं ।
णिग्गमण होइ पुवं अणागते रुद्धवोच्छिणे ॥ (५४-१-१२)
१२८ आराहणा उ कप्पे विराहणा होइ दग्घेणं । (७२-१-१)
१२९ कामं सब्वपदेसुवि उस्सग्गववायता जुत्ता ।
मोचुं मेहुणभावं ण विणा सो रागदोसेहिं ॥ (७२-१-२)
१३० गीयत्थो जयणाए कडजोगी कारणंमि निहोसो । ७२-१-११
१३१ तिक्कसायपरिणतो तिक्कयरागाणि पावइ भयाणि ।
मयगस्स दंतभंजण सममरणं ढोक्कणुक्किरणे ॥ ७८-१-७
१३२ अत्तिशयशानी वा उपशान्तोऽयमिति मत्वा तस्यापि
(कपायडुट्टस्यापि) लिंगं दद्यात् । (७८-२-१)
१३३ सब्वेहिवि घेत्तव्वं गहणे य निमंतणे य जो उ विही ।
भुंजती जयणाए अजयणदोसा इमे हुंति ॥ (७८-२-१)
१३४ गुरुभत्तिमं जो हिययाणुक्कलो, सो गिणहती गिस्समं-
णिस्सितो वा । तस्सेव सो गिणहति णेयरेस्सि, अलब्भ-
माणंमि व थोवं थोवं ॥ ७९-१-१
१३५ मुंचेइ य सावसेसं जाणइ उवयारभणियं च ॥ (७९-१-४)

श्री आ ग मो वा र से प्र हे भा गः ८

- पञ्चा पङ्क्तिरेणवि पङ्क्तौगहियद्द कायव्या ॥ (बृहद्भाष्यं)
 (१२-२-५)
 १२४: सविगो महविओ अमुई अणुवत्तओ विसेसण्ण ।
 उञ्जुत्तमपणित्तो इच्छियमत्थ लहइ साह ॥ (१२-२-८)
 १२५: पुञ्जावरमंजुत्त वेरगाक्का सन्तमविरुद्धं ।
 पाणममन्नागहभासानिययं हवइ नुत्तं (१०३-१-३)
 १२७: इहग व तान अन्नइ अविपीओ लंभिओ किनु नुण्णं ? ।
 मा नद्धो नानिहिती खण व खारोवसेओ उ ॥ (१०५-१-५)
 १२८: विणयाहीया विजा देइ फलं इह परे लोगमि ।
 न य फलइ विणयहीणा सस्सानिव नोयहीणाइ ॥ (१०५-१-७)
 १२९: अतओ न होइ जोगो न य फलण इच्छियं फलं विजा ।
 अवि फलति विउलमगुण साहणहीणा जहा विजा ॥
 (१०५-२-२)
 १५०: जं तेति अभिगणियं आमरणंताण तं न मुंचति ।
 मम्मत्तपि न रग्गति तेसि कत्तो उ चरणगुणा ॥ (१०९-२-२)
 १५१: सोस्तपसाहणहेक गाणाई तपसाहणो वेहो ।
 वेहद्वा आहारो तेण तु सालो अणुणाओ ॥ (१११-१-१)

- १३०: मुक्कलो गन्तुत्तिय वालारस्ती य संडळि जति ।
 तं पुण मेसमणित्तं गिलाणमादीण तं डेलि ॥ (७९-१-७)
 १३१: परमवधायित्त्यास मुत्तता य न मणुलया प्रश्चियत्ते ।
 किनु ग्यानीनासेव मीयते । (७९-१-११)
 १३२: जिंसेण विपिणीए अंपत्ति जो नियच्छइ पावो ।
 सत्तिलिणाज्जाओ संयो तामाइओ तेणं ॥ (७०-२-७)
 १३३: पायाण पाययो विट्ठिभात्ते न वट्ठई काइ ।
 को विणपुंगारुणुं नमिऊण ततोव धरिस्सेउ ॥ (७९-२-११)
 १३४: संमारमणययग जालि जगामरणत्रेयणापउ ।
 पायपउत्तमलउणा गमंनि मुद्धाधरियणेण ॥ (७९-२-१२)
 १३५: भाणाएणनसस्सियत्त रतीय दुहमत्तं च ।
 माण्डिमयवेणंसी पमत्तल्लणाऽट्ठिगरणं च ॥ (८८-२-१३)
 १३६: विजयम्म उ गाणया रुणाओउमारुत्तवेडाहिं ।
 माएयय ल्थत्ताल इत्थानि यम्मणि फेडित्तो ॥ (९२-१-३)
 १३७: काग परपणित्तो अनायत्तेक जिणतिं पणत्तो । आय-
 परहित्तगे मणु इत्थिज्जइ दुस्संले स पुण ॥ (९२-१-१०)
 १३८: इय भागेगतम्ममि अणुत्तरेण तु सारणा पुत्ति ।

श्री आ ग मो वा र से प्र हे भा गः ८

श्री
 आगमीय-
 सूक्तानि

- १५२ काले उ अणुणाय जइवि हु लगिगज्ज तेहि दोसेहिं ।
सुद्धोऽबुवादिणंतो लगति उ विवज्जयपरेणं ॥ (१७७-१-१४)
- १५३ कालसरीरावेक्खं जगस्सभावं जिणा वियाणित्ता ।
तह तह दिसंति धम्मं खिज्जति कम्मं जहा अखिलं ॥
(१२८-१-८)
- १५४ आचार्यं उपाध्यायो वा तस्य स्वगणे सूत्रार्थविषये
विस्तृते गच्छान्तरे संक्रमणं ।
(१२८-२-१)
- १५५ पडिलेहि दिअतुअट्टण निक्खिवथादाण विणय सज्झाय ।
आलोग ठवण भत्तट्टभासपडलसेज्जारईसु ॥ गच्छसी-
वनस्थानानि ॥
(१४०-२-१०)
- १५६ जो जेण जंमि ठाणंमि ठाविओ दंसणे व चरणे वा ।
सो तं चुअ तओ तंमि चेव काउं भवे निरिणो ॥ (१४४-१-८)
- १५७ सब्बेवि मरणधम्मा संसारी तेण कासि मा सोगं ।
जं चऽण्णणोऽवि होहिति किं तत्थ भयं परगयंमि ? ॥
(१४७-१-२३)
- १५८ अविओसियंमि लहुगा भिक्ख वियारे य वसहि गामे य ।
गणसंक्रमणे भण्णति इहंपि तत्थेव वच्चाहि ॥ (१५३-१-८)

- १५९ दोसा हु अणुवसंते न सुज्झई तस्स सामाइयं ॥ (१५९-१-१५)
- १६० नाणस्स होइ भागी थिरयरओ दंसणे चरित्ते य ।
धन्ना आवकहाए गुरुकुलवासं न सुंचंति ॥ (१७२-१-१५)
- १६१ भी(गी)यावासो रई धम्मे, अणाययणवज्जणा ।
निग्गहो य कसायाणं, एयं धीराण सासणं ॥ (१७२-२-३)
- १६२ जइमं साहुसंसंगि न वि मोक्खसि विमोक्खसि ।
उज्जतो व तवे निच्च तओऽवाहो न होहिसि ॥
१६३ सच्छंदवत्तिया जेहिं, सग्गुणेहि जढा जढा । अण्णणो ते
परेसि च, निच्चं सुविहिया हिया ॥ जेसिं चायं गणे वासो,
सज्जणाणुमओ मओ । दुहा वाऽऽराहियं तेहि, निव्विकण्ण-
सुहं सुहं ॥ नवधम्मस्स हि पाएण, धम्मे न रमती मती ।
वहए सोऽवि संजुत्तो, गोरिवाऽविधुरं धुरं ॥ एगागि-
स्स हि चित्ताइ, विचित्ताइं खणे खणे । उण्णजंति वयंते
य. वसेवं सज्जणे जणे ॥ (१७३-१)
- १६४ वसिज्जा बंभचेरंसि भुज्जमाणी उ काटि उ । तहावि तं
न पूहंति, थेरा अयसभीरुणे ॥ तिव्वाभिग्गहसंजुत्ता,
थाणमोणासणे रया । जहा सुज्जति जयओ. एगाणेग-

- १७० आलोपंतो वसति ध्रुमादीणि व कहेति वा धम्मं ।
परिवट्टणाणुवेहण न यावि पंथंमि उवउत्तो ॥ (२३८-१-१३)
- १७१ इहपरलोयनिमित्तं अवि तित्थकरत्तचरमदेहत्तं ।
सव्वत्थेसु भगवया अणिवाणत्तं पसत्थं तु ॥ (२३८-२-१२)
- १७२ जा सालंबणसेवा तं वीपययं वयति गीयत्था ।
आलंबणरहियं पुण निसेवणं दग्गिय वेत्ति ॥ (२५०-१-४)
- १७३ संगं अणिच्छमाणो इहपरलोप य मुञ्चति अवस्सं ॥
(२५०-२-८)
- १७४ छणहं जीवनिकायाण, अप्पज्झो उ विराहओ ।
आलोइयपडिक्कंतो मूलच्छेज्जं तु कारप ॥ (२५८-१-११)
- १७५ अप्पच्छित्ते य पच्छित्तं, पच्छित्ते अइमत्तया ।
धम्मस्साऽऽसायणा तिव्वा, मग्गस्स य विराहणा ॥
उस्सुत्तं च ववहरंतो, कम्मं वंधइ चिक्कणं । संसारं
च पवहेती मोहणिज्जं च कुब्बती ॥ उम्मग्गदेसणाए
य, मग्गं विप्पट्ठियायए । परं मोहेण रज्जिते, महामोहं
पकुव्वति ॥ (२५८-२)

- विकारिणो ॥ तज्ज यंभ च तित्थं च, रक्खंतीउ
नयोत्ता । गच्छं चेत निमुञ्जनी, तहा अणमणादिहि ॥
ओपि इट्ठिणणो इब्बा, इत्थिच्चियो तु केवली । वसते
मोपि गच्छंती, किमु त्थीवेदसिधणा ? ॥ अलायं घट्टियं
आइ, कुंठुगा एसहसायइ । कोवितो वहुती वाही,
इत्थीवेणऽपि नो ममो ॥ (२००-२-१२)
- १६५ तामिययोमधियाऽं अत्तिगरणाइ तु जे उइरती ।
ते पावा णायव्वा तेसिं व पक्खणा इणमो ॥ (२०२-१-८)
- १६६ गणहोमाणुगया जीवा रुम्मस्स वंधगा होति ।
गगादिनिसंसेण य वंधविसेसोयि अविगीओ ॥ (२३५-१-३)
- १६७ जो पिहिओ परेणं हेऊ वसणस्स होइ मायाणं ।
तन्य न दोसं इच्छमि लेणेण समं तथा तं च ॥ (२३५-२-३)
- १६८ विग्गम्म विससेवेह ओसहं अग्गिमग्गिणो ।
मंगस्स पडिमंतो उ, तुज्जणस्स विवज्जण ॥ (२३०-१-१३)
- १६९ य उपसामनाल्लिधमान् तेनोपशमितव्यः कलहः, नोपेक्षा
किंया (प्रन्यथा) स्वराक्ते, नैःफल्यसुपेक्षानिमित्ता
प्रायश्चित्तापात्तिभ्य । (२३०-२-१५)

- १७६ जनि दोसो तं छिदति असति दोसंमि णिज्जरं कुणति ।
कुसलतिणिच्छरसायणमुवणीयमिदं पडिकमणं ॥ (२५९-१-४)
- १७७ एवं षियंमि मेरं अट्टियकण्ये य जो पमादेति ।
सो वट्टति पासत्थे ठाणंमि तगं विवज्जेज्जा ॥ (२६०-१-९)
सरिकण्ये सरिच्छंटे तुल्लचरित्ते विसिद्धतरए वा ।
माह्महि संथवं कुज्जा नाणीहिं चरित्तगुत्तेहिं ॥ मध्यम-
तीर्थकृतां महाविदेहेषु च तीर्थेषु नास्ति परिहार-
कल्पस्थितिः (२६१-१-११)
- १७८ यावद्धिः पारिहारिकगण ऊनस्तावत्साधन् उपसंप-
दर्थमागतानां मध्याद्गृहीत्वा गणः पूर्यते, ये जेषाः
ते पारिहारिकतपस्वुलनां कुर्वन्तस्तिष्ठन्ति, ते च
पारिहारिकैः साधं तिष्ठन्तोऽपि अविरुद्धाः ॥ (२६३-१-९)
- १८० यदि नव जनाः पूर्णाः ततः पृथग् गणो भवति, अथापूर्णा-
स्ततः प्रतीक्षाप्यन्ते यावदन्ये उपसंपदर्थमागच्छन्ति ।
(२६३-१-१३)
- १८१ अनुपरिहारिकाः पारिहारिकाणां भिक्षादौ पर्यटतां
गोपाला इव गवां पृष्ठतः स्थिता नित्यमुद्युक्ताः प्रयत्न-

वन्तः आयुक्ता उपयुक्ता हिण्डंति-वाचनां च मुक्त्वा
नास्त्यन्या परस्परं संकथा, चत्वारोऽनुपारिहारिकाः
एकश्च कल्पस्थितस्तेषां पञ्चानामप्येक एव संभोगः,
यस्तु कल्पस्थितः स स्वयं न हिण्डते तस्य श्रेयस्यं भक्त-
पानमनुपारिहारिका आनयन्ति (२६३-२-१५)

अथ व्यवहारसूक्तानि

तृतीयोद्देशके

- १ जाया पितिवसा नारी, दत्ता नारी पतीवसा ।
विहवा पुत्तवसानारी, नत्थि नारी सयंवसा ॥ (३०४-१-४)
- २ जायं पिय रक्खंती मात पिय सासु देवरा दिण्णं ।
पिति भाय पुत्त विहवं गुरु गणिणी य एव अज्जंपि ॥ या एगणि-
या य पुरिसा सकवाडं धर परं तु नो पवित्से ॥ (३०४-१-९)
- ३ आयारे वट्टतो आयारपरूवणे असंकेओ ।
आयारपरिब्भट्ठो सुद्धचरणदेसणे भइओ (३१४-१-१४)
- ४ संघो गुणाण पाओ संघो य विमोयगो य कम्ममाणं ।
रागहोसविमुक्को होइ समो सब्वजीवाणं । (३१४-२-५)

१. पर्याप्तियरुद्राण इत्येधो ह्येद्र समणमयाओ ।
रुद्रं निच्छरुद्रागी सुपरिच्छिय शारुगो संघो ॥ (३१४-२-९)
२. आमानो धीमानो मीययस्मयो य होर मा भक्ति ।
अस्मापितिसासणो भयो मरण तु सञ्चेसि ॥ (३१५-१-६)
३. मीवो परिच्छरो या कुल गण मयो न सोमगति नेति ।
ये सञ्चरुणजोगा ते संनारं विमोपति ॥ (३१५-१-१४)
४. मीवो परिच्छरो वा धायरिओ वा न सोमइं नेय ।
ये गञ्चरुणजोगा ते संनारा विमोपति ॥ (३१५-१-२)
५. गिह्मिंघायं जहिउं संयमसघायगं उवगओ ण ।
जाणचरणवपायं संघाय तो इवर संघो । (३१५-२-७)
६. नाणचरणगवाय गगद्देमेहि जो विसंघाण ।
भरुओ गिह्मंघायमि अणाणं मेळिओ न से संघो (३१५-२-७)
७. नाणचरणनंघायं रागद्देमेहि जो विक्किमुए ।
मो भमिनी यमों चउग्गगतं अणयदग्ग ॥ (३१५-२-७)
८. दुग्गेण लहर वोहि दुग्गेणि य न लभते चरित्तं तु ।
अम्मग्गेण्णाए तिअंरुग्गमायणाए य ॥ (३१५-२)
९. इह्मोए य अकिनी परलोए दुग्गई धुया तेस्सि ।

- अणणाए जिणिदाणं जे ववहाए ववहरति ॥ (३१७-१-१०)
- १३ एते उ कज्जकरी तराए आसि तम्मि उ जुगम्मि ।
जेहि कया ववहाए अक्कलोभा अजरजेसु ॥ ३१७-१-१५
- १५ परिवार इद्धि धम्मकह वादि खमगे तहेवज्जहमिद्धि ।
विजा रायणियाए गाखा इत्ति अट्टहा होए ॥ (३१८-२-३)
- १६ न तु गारवेण सका ववहरिउं संघमञ्जयारम्मि ।
नासेर अगीयत्थो अण्णाणं चैव कजं तु ॥ (३१९-१-३)

इत्यागमीयसूक्तानि

अथागमीयसुभाषितवाक्यानि

- १ सुधोतं शुद्धं निर्मलं जलानुगतं । (विद्यो ५७३)
- २ किं? 'विप्रः' अन्तरायो निर्घातादिभिर्जायते?, आदि-
राज्यादिग्दाहादिपरिग्रहः, 'तस्य' इन्द्रस्य परमेश्वर्ययुक्त-
त्वेन विघ्नानुपपत्तेरिति भावना, अथ वर्यति क्रतुसमये
गर्भसङ्घात इति वाक्यशेषः । (६०-६६)
- ३ अशक्यप्रत्युपकाराश्च भगवन्तो धर्माचार्याः (आ०-११७)
- ४ जह्येसाह दन्वारं परियाइत्ता कालं करेइ तहेसेसु उय-
वज्जइ । (अ०-१८८)

५ प्रणिपतितवत्सलाः प्रणम्रजनहितकारिणः खलु उसम-
पुरुषाः । (जं० २४७)

अथागमीयसंग्रहश्लोकाः

- १ पिंडे उगमउप्यायणेसणा [सं] जोयणा पमाणं च ।
इंगाल धूम कारण अट्टुविहा पिंडनिज्जुत्ती ॥ (पि० १-१०)
- २ उभयमुहं रासिदुगं हिट्टिलणंतरेण भय पढमं ।
लद्धहरासिविभत्ते तस्सुवरि गुणित्तु संजोगा ॥ (पि० २१-२२)
- ३ पयसमदुगअब्भासे माणं भंगण तेसिमा रयणा ।
एगंतरियं लहुगुरु दुगुणा दुगुणा य वामेसु ॥ (पि० १५३-२०)
- ४ उपक्रमोऽथ निक्षेपोऽनुगमश्च नयाः क्रमात्
द्वाराण्येतानि भिद्यन्ते, द्वेषा त्रेधा द्विधा द्विधा ॥
उपक्रम उपक्रान्तिदूरस्थनिकटकिया ।
निक्षेपणं तु निक्षेपो, नामादिन्यसनात्मकः ॥
सूत्रस्यानुगतेश्चिन्नाऽनुगमो नयनं नयः ।
अनन्तधर्मणोऽर्थस्यैकांशेनेति•निरुक्तयः ॥
न्यासदेशागतं शास्त्रं, न्यस्यते न्यस्तमेव तत् ।

५

अन्वीयतेऽन्विते नीतिस्तेनैतेषामयं क्रमः ॥ (उत्त० ११-५)

शुद्धं द्रव्यं समाश्रित्य, सङ्ग्रहस्तदशुद्धितः ।

नैगमव्यवहारौ स्तः, शेषाः पर्यायमाश्रिताः ॥

अन्यदेव हि सामान्यमभिन्नज्ञानकारणम् ।

विशेषोऽप्यन्यमेवेति, मन्यते नैगमो नयः ॥

सद्गुपतानतिक्रान्तस्वभावमिदं जगत् ।

सत्तारूपतया सर्वं, सङ्गुह्यन् सङ्ग्रहो मतः ॥

व्यवहारस्तु तामेव, प्रतिवस्तुव्यवस्थिताम् ।

तथैव दृश्यमाणत्वाद्, व्यवहारयति देहिनः ॥

तत्रर्जुसूत्रनीतिः स्यात्, शुद्धपर्यायसंस्थिता ।

नश्वरस्यैव भावस्य, भावात्स्थितिवियोगतः ॥

अतीतानागताकारकालसंपर्शवर्जितम् ।

वर्तमानतया सर्वमृजुसूत्रेण सूज्यते ॥

विरोधिलिङ्गसङ्ख्यादिभेदाद्भिन्नस्वभावताम् ।

तस्यैव मन्यमानोऽयं, शब्दः प्रत्यवतिष्ठते ॥

तथाविधस्य तस्यापि, वस्तुनः क्षणवृत्तिनः ।

वृत्ते समभिरूढस्तु, संज्ञामेवेन भिन्नताम् ॥

- अणहए तवे चंय, योयजे अक्रिया सिद्धी ॥ (१४१-१)
 १३ किमियं रायगिहंति य उज्जोए अंधयार समए य ।
 पासतिवासिपुच्छा रातिंद्रिय देवलोगा य ॥ (२४८-१४)
 १५ महवेदने य वत्ये कडमखंजणमए य अहियरणी ।
 तणहत्ये य कयल्ले करण महावेदणा जीवा ॥ (२५२-१५)
 १६ तमुकाए कप्पणए अगणी पुढवी य अगणिपुढवीसु ।
 आऊतेऊवणस्सर कणुवरिमकणहराईसु ॥ (भ० २७९-२)
 १७ संविन्निण्डेव सर्वाऽपि, विपयाणां व्यवस्थितिः । संवेदनं
 च नामादिविकलं नाबुभूयते ॥ तथाहि-घटोऽयमिति नामै-
 तत्, पृथुबुध्नादि चाकृतिः । सृष्ट्द्रव्यं भवनं भावो, घटे
 दृष्टं चतुष्टयम् ॥ तत्रापि नाम नाकारमाकारो नाम नो
 विना । तौ विना नाम तान्योऽन्यमुत्तरावपि संस्थितौ ॥
 मयूराण्डरसे यद्वद्वर्णा नीलादयः स्थिताः ।
 सर्वेऽप्यन्योऽन्यमुन्मिश्रास्तद्विश्रामादयो घटे ॥ (ज० १३-१)

इत्यागमीयसंग्रहश्लोकाः

इत्यागमीयसूक्तावलिः सुभाषितसंग्रहश्लोकाः ३

- एकस्यापि धनं योऽर्थं, सदा तन्नोपघते ।
 क्रियाभेदेन भिन्नत्वादेवभूतोऽभिमन्यते ॥ (डा० ३९३-४)
 ६ दुःखात्तए उदिसं आहार कम्मवन्नलेस्सा य ।
 सगंयणमसक्किरिया समात्तए चंय योद्धव्या ॥ (भ० ४१-४)
 ७ प्राणापानसु समा कस्से वंसे तहेय लेसाए ।
 यिणाए क्किरियाए आउयउववत्तिचउभंगी ॥ (४३-१)
 ८ कउन्विया उन्विया उद्रीरिया वेदिया य निजिन्ना ।
 आदितिए चउभेदा नियमेदा पच्छिमा तिन्नि ॥ (५३-१०)
 ९ तदएण उदीपंति उवसांसति य पुणोवि वीणं ।
 वेदंति तिज्जगति य पढमच्चउदयेहि सव्वेऽधि ॥ (५९-११)
 १० कए पयडी का रंधर कइति व डणेहि वंधई पयडी ।
 कए रंधेर य पयडी अणुभाणो कइणिहो कस्स ? (६३-१)
 ११ पुट्ठणि ट्ठिणि भोगाहण सरीर संग्रयणंमेव संडाणे ।
 तस्सा ट्ठिडी पाणे जोगुवओणे य दस डाणा ॥ (६८-४)
 १२ येण ? कस्सायद मरणे उउद्विययउ तेयए य आहारिद ।
 क्कालिए वेणउ भंय जियमणुस्साण सत्तेव ॥ (१२९-२३)
 १३ मयणे पाणे य पिण्णणे, पच्चस्सालो य संजमे ।

अथ नन्दीलोकोक्तयः
अहिसाव्यवस्थितः तपस्वी । (४७-१)
पात्रमायान्ति सम्पदः । (८१-१४)
हस्ती हस्तिना प्रेर्यते । (१५०-२)
ज्ञानं प्रत्ययसारम् । (१६०-९)
हन्यतामेष दण्डेनाश्वः । (१६३-१८)
कस्यापि दूरे शब्दः । (१७२-४)
दूरे शब्दः श्रूयते । (" ९)
न वयं प्रत्यासन्ना अपि त्वदीयं वचः श्रुणु-
मः पवनस्य प्रतिकूलमवस्थानात् ।
(१७०-१४)

अथानुयोगद्वारलोकोक्तयः
अभाषक णवायं दृष्टव्योऽनागवचनत्वात्
(१४३-१)
प्रस्थकादियं पुञ्जीकृतस्तिष्ठति । (१५२-१६)

अथगामीयलोकोक्तयः

तत्किमपीदं भवद्भिः कृतं यद्भवन्त एव
कुर्वन्ति नान्यः कश्चिदिति । (२१८-१०)
लोकै च पूर्वोक्तावस्थासु सर्वत्र प्रस्थक-
व्यवहारो दृश्यतेऽतो व्यवहारनयोऽप्येव-
मेव प्रतिपद्यत इति भावः । (२२३-२४)
लोकैऽप्येवं व्यवहृतिर्दृश्यते, यथा कश्चि-
दाह—मदीयदासेन खरः क्रीतः, तत्र
दासोऽपि मदीयः खरोऽपि मदीयः,
दासस्य मदीयत्वात् तत्क्रीतः खरोऽपि
मदीय इत्यर्थः । (२३६-२)
आकण्ठपूरिता अपि हि लोकरूढ्या भृता
उच्यन्ते । (२३६-१९)

अथावश्यकलोकोक्तयः

तथा च लोकै वक्तारो भवन्ति-अमुत्र मे
गनं मनः इति । (२३-९)

मणसा देवाणं वायाए पथिवाणं ।
(६३-१४)
ओसीसए सण्पो जोयणसए विज्जो किं
करेहित्ति? । (६४-११)
पिउं ते जीएणं एगंपि तिलं न खामि ।
(९०-६)
जो करेइ सो पसंसिज्जइ मन्वो(ओ)
लोगववहारोत्ति । (११८-७)
राया करेइ ढंडं । (१२७-१७)
जितो भवान् (कयायैः) वर्धते भयम्
(तेभ्यः) । (१५७-१६)
अग्निकुमारा वदन्तैः खलु अग्नि प्रक्षिप्त-
वन्तः, तत एव निबन्धनाल्लोकै 'अग्निमुखा
वै देवाः' इति प्रसिद्धम् । (१६९-६)
श्रावका देवान् अतिशयभक्त्या याचि-
तवन्तः, देवा अपि तेषां प्रचुरत्वात् महता

श्री
आगर्भीय-
शोकोक्तयः
॥ ५३ ॥

यनेन यान्नाभिद्रुता आहुः-अहो यान्ना
नहो यान्ना इति, तत एव हि यान्ना
रुद्राः । (१६९-१६)
आदिं शुद्धित्वा स्वग्रहेषु स्थापितवन्तः,
नेन कारणेन यादित्वाशय इति ।
(१६९-१७)
भोगा भयमाणमूर्च्छति । (१७३-२०)
आरनरुणशो याहि तार तिगिर्युमिति ।
(२२४-८)
अनेन निमित्तेन-अनेन कारणेन मयेदं
प्रारब्धम्, अनेन कार्येणेत्यर्थः ततश्च भव-
त्यनयापरकार्यम् । (२८०-१४)
लोकेऽपि गत्यागतिलक्षणं-कधी य यदो
नूतो द्रुमोति नीलोत्पलं च लोमिति ।
श्रीशो मन्त्रेयजोति य विगणनियमाद्भो
मनिया ॥ १ ॥ (२८१-२२)
लोमो कामियक्तमियमो । (२९४-१२)

उजोगं करिस्सामि भयकारतर कयं ।
(३०२-१५)
पुरिसो या पुष्यं कामभोगे विष्यजहति,
कामभोगा या पुष्यं पुरिसं विष्यजहयति ।
(३५७-१५)
मलं वा परबुद्धिमान्द्यप्रदर्शनेन ।
(३७७-३)
अणुकपाए नरमरिमा रायाणो ।
(३७८-१८)
पामत्थार्थं अकहाणमिप्सा । (३८५-१२)
साद्वियं रफयेजासि । (३९४-२)
न शस्यं त्वरमाणे प्राप्तुमर्थान् सुबुलं-
भान् । भार्यां च रूपसम्पन्नां, शशूणां च
पराजयम् ॥ (३९९-११)
इंभएहि लोगो खजइरिति । (४१३-१)
सभं सुब्बर एयं-मेहनइसमा हवति
रायाणो । भगियाइं भरति दंडं रिस्

जत्तेण यजेइ ॥ १ ॥ (४१३-१५)
जले नद्धे जले खेय लम्भइ । (४१४-११)
निव्यहियव्वा य पएणति (४१४-३)
वीरभोजा पुहवी । (४३४-५)
यस्तुतस्तुल्यबलयोविचारः भेयान् ।
(४५१-२०)
फलं अरिथ मणयिसुखीए । (५२५-२१)
पुण्यफलो जिनगुणसङ्कलयः । (५२६-११)
कलिणा कली यस्सउ । (५७७-२२)
णाणायट्ठा विक्खा । (६२८-१९)
जइस्स न कण्णई विक्खा । (६२८-२०)
माउट्ठे जुज्झ गुल्लयाया ? । (६३३-४)
जइ मए गए वेइ तो वेइ । (६९४-६)
जो सूरोधीरो विकंतो सो पुण रज्जं विज्जा ।
(७०३-८)
कओ सुणो ते चाओ वाइ । (७१२-२)
वंदासि निमिप्पिगम्मणति । (७१२-५)

आवश्य-
कस्य
लोकोक्तयः

पुणेण रज्जं लब्धम् । (७१३-२)
 कत्तिओ धम्ममासो । (८०३-२५)
 जावजीवाण कत्तिओ । (८०४-२)
 सव्वांभपविता कह लोगं पत्तियाविति ।
 (८१८-३)
 जाणतो सुहं परिहरनि । (८४७-७)
 अद्धं कुकुट्ट्याः पच्यते, अद्धं प्रसवाय
 कल्प्यते । (८५१-१)

अथ विशेषावश्यकलोकोक्तयः

बहुविग्धाहं सेयाहं । (१७-६)
 न हि शुक्लं शुक्लीक्रियते, नापि स्निग्धं
 स्नेह्यते । (१८-३)
 व्रण-पिण्डी-पादलेपादिके लोकव्यवहारे
 उपयुज्येत ? । २९-१०)
 लोके सर्वत्र तुल्यनामधेयाः याह्यः पृथु-
 बुधोदराऽऽकारोऽर्थोऽपि घट उच्यते ।

(३६-३)
 मुण्डितशिरसो दिनशुद्धिपर्यालोचनम् ।
 (४६-१)

शान्तिकरणप्रवृत्तस्य वेतालोत्थानम् ।
 (७८-८)

चिन्तया वत्स ! ते जातं शरीरकमिदं
 कृशम् । (१३३-११)
 न य रूढी सच्चिया सन्वा । (१४१-१)
 लोकेऽपि हि यो विशेषः सोऽप्यपेक्षया
 सामान्यम् यत्सामान्यं तदप्यपेक्षया
 विशेष इति व्यवह्रियते । (१६९-१८)
 संशयादयोऽज्ञानम् निर्णयस्त्वयाधितो
 ज्ञानम् । (१८८-१५)

वक्खाणओ विसेसो न हि संदेहादलक्ष-
 णया । (२०५-२)
 वक्तारो भवन्ति-कटुकस्य, तीक्ष्णावेर्षा
 वस्तुनः संयन्धी अयं गन्धः' इति ।

(२०६-१)
 लोकेऽपि सतामाकाशादीनां पर्यायविशेषो-
 षाऽऽधानापेक्षया करणस्य रूढत्वात् ।
 (२३७-५)

आकाशं कुरु, पृष्टं कुरु, पादौ कुरु ।
 (२३७-६)

जो जहा बहृण्-कालोतं तहा सेव वानरा ।
 (४१०-२०)

तथा च वक्तारो भवन्ति 'अमुकेन नक्षत्रेण
 अमुकेन ग्रहेण चैत्थमित्थं च गच्छता
 विनाशितः कालः' । (४३६-४)
 अरण्ये रोझानां लचणदानार्थम् ।
 (४३९-१३)

पापण पुण्वसेवा परिमउई साहणम्मि
 गुरुतरिया । (५३४-१)
 दासत्तं देह अणं । (५७०-२)
 द्विति कसाया भवमणंतं । (५७०-२)

नायं च अक्षरगणश्रो तमकारगणश्रो श्रिय
पदेजा । (५७८-८)
संगो श्रो नागचरणसंयाशो । (५९१-९)
रय जीवितं पित्रामि (६०५-१८)
प्रथमकोपे च यदुच्यते तत् क्रियमाण
न सत्तु परिणतो मुगयति । (६१२-१०)
प्रजुलनीयं गुरूणां वचनम् । (६१२-१०)
निमित्तं येत्यंति रयणाश्च । (६२०-११)
प्रमोहं देयार्णं दमर्णं । (६२१-२५)
पुद्गारि न दुःखया यज्ञा । (६२८-१०)
ययात्त्रिय गुण-जोमो जोगो जोगास्त
नामेजा । (६३८-९)
'जानं नत् कृषि' । (७३३-१३)
'जीवितं पित्रम्' मृत हुमुग्भक्तम् ।
(७३३-१३)
मार्गगत्यस्मिं मन्त्रं । (७५७-१)
लोके मन्त्रं गतः प्रातः कालगत इत्युच्यते ।

(८५३-१६)
जायन्तो दयणपहा तावन्तो वा नया ।
(९२२-१५)
यथा वीरो महावीर इति । (९३३-८)
यथा भीमो भीमसेन इति । (९३३-१०)
नाकारणंति कर्जं । (९४१-६)
सर्वनयात्मर्क हि भगवद्वचनम् । (९४२-३)
ग्रामो दग्धः, पटो दग्धः । (९४९-१६)
बहुजणनाशोऽवसिओ होषी अगेज्जप-
कबोत्ति । (९९३-९)
भावाओ कि वओ गुरुयं । (१०१८-४)
शक्यमेव ह्यनुष्ठानं विधीयते नाशक्यम् ।
(१०६७-९)
लोकव्यवहारे सांप्रतमल्पस्तन्दुलः, प्रचुरो
गोधूमः, संपन्नो यवः इत्यादावनेकमत्येक-
मुच्यते । (११७९-४)
न हि विज्ञान आहरणं पलियत्तियकञ्च-

दृश्यन्ते । (१२९३-१)
'जीवति पारदः' 'जीवति विपम्' 'जीवत्य-
अकम्' 'जीवति लोहम्' । (१३२१-१४)
असंजमजीवियमविरयाणं । (१३२२-१६)
अथ ओघनिर्घुत्तिलोकोक्तयः
महिद्वियं चरणं चारित्तरस्खण्टा जेणियरे
तिमि अणुओगा । (८-२६)
अल्पं गोत्राहणं नन्दति । (१८-८)
मज्जयला साह । (७१-१३)
ते स पिता भवति? येन रोदिपीति ।
(७२-१९)
जोगमि चट्टमाणे अमुगं वेळं गमिस्ता-
मो । (७३-२२)
वेद्यासमीपे वसतां लोको भणति-अहो
तपोवनमिति । (८१-८)
कम्मं निव्वाहिअं होउ । (९८-३)

प्रथमालिकाार्थं वा यो गतस्तस्य वा हस्ते
संदिशन्ति (१०१-२५)

तस्य हस्ते संदिशति । (१०२-१६)

रात्रौ दक्षिणाया दिश उत्तरायां दिशि
देवाः प्रयान्ति (इति) लोके श्रुतिः ।
(१२५-९)

मोहनरसो भयेन द्वियते । (१५३-१७)

वक्तारो लोके दृष्टाः, यदुत जीवोऽनेन हिं-

सितो-विनाशितः, तथा घटोऽनेन हिंसि-

तो-विनाशितः । (२२१-१०)

अथ दशैकालिकलोकोक्तयः

शास्त्राणि चादिमध्यावसानमङ्गलभाञ्जि

भवन्ति । (२-२०)

एष उवसंता तवस्सिणो असच्चं ण वयति ।
(१०-२२)

क्षेत्रे दानादि सफलम् । (५८-१८)

श्री-
आगमीय-
लोकोक्तौ

॥ ५६ ॥

कथं तु स राजा यो न रक्षति ? (८५-१०)

कथं तु स वैयाकरणो योऽपशब्दान्

प्रयुंक्ते । (८५-१०)

न सा महं नोवि अहंपि तीसे । (९३-१६)

पृथक्कर्मफलभुजो हि प्राणिनः । (९४-९)

घुणक्खरमिव । (१११-१०)

घरदृभ्रमणकल्पम् । (११४-२५)

शिष्टाचरितो मार्गः शिष्टैरनुगन्तव्यः ।
(१२७-४)

पूर्वं निरामयोऽहमासं सप्रति सामयो जातः,

सामयो वा निरामय इति । (१३१-१२)

दह्यते गिरिगैलति भाजनमनुदरा कन्या

अलोमा एड्केति । (२०९-१)

घुणाक्षरन्यायः । (२१०-२७)

अचक्खुओ व नेतारं, बुद्धिमन्ने उ ते गिरा ।
(२१२-२८)

‘देहे दुःखं महाफलं, संचिन्त्य ।

श्री

आ

ग

मो

द्वा

र

सं

प्र

हे

भा

गः

८

ओष-

निर्युक्ति-

दशैकाल-

लिकयो-

त्रैकोक्तयः

॥ ५६ ॥

श्री-
आ-
ग-
मो-
का-
र-
सं-
प्र-
ह-
भा-
मा-
८

साय परिच्छाणगतो परिष्कृतो भणार ।
(८० चू० १४)
कथं तु राजा यो न रक्षति कथं तु
ध्याकरणः शब्दं न ध्यात् । (६० चू० ३४)
अथ पिण्डनिर्गुक्तिलोकिकयः
न खल्वशामी मण्डनप्रियो भवति ।
(११-२६)
भवति च तत्कार्यत्वात्खलुद्धेन व्यपदेशो
यथा द्रुमो भक्षितोऽनेनत्सादौ । (३७-४)
मनोबाहारभोजनभिन्नदंष्ट्रतया ।
(४४-१९)
जो उ असन्म साहद किन्तिस्सर न तं
च साहदं । (८६-११)
न य शब्दत्वा उ गुणा । (८६-२१)
दुहभयं खु सुयमुद । (१२२-१०)
यो दुःखसहायो भवति तस्मं दुःखं

निश्चयते । (१२२-२४)
दुःखसहायश्च स उच्यते यो दुःखप्रती-
कारसमर्थः । (१२२-२४)
लोके चतुष्कारिण एते जन्मान्तरेऽप्यदस-
दाना आरादायथं श्वात् रघात्मानं
ददायन्तीत्यवर्णवादः । (१३१-९)
स च तेषां सर्वयामपि प्रायो भविनीयति ।
(१३५-२)
पापाजीविनः पापेन-विघातिना परद्रोह-
करणरूपेण नीचनशीला मायिन-दाठा
इति लोके जुगुप्सा । (१४२-५)
लोके एवं श्रुतिः-यदि कुमारी ऋतुमती
भवेत् तर्हि यावन्तस्तस्या रश्मिबिन्दवो
निपतन्ति तावतो वागान् तन्माता नरकं
याति । (१४५-७)
जं सांक्रियमावधो । (१४५-७)
पत्य गुण रोगहरं । (१७९-२०)

अथोत्तराध्ययनलोकिकयः

लोकेऽपि हस्तिन्यभ्यं च ढयोरसि राजो
इष्टिः । (३२-१९)
पुण्यातां कलिना कलिः । (५०-२०)
न चिदं शुक्णोत्तिष । (५४-२१)
वियश्चिरमयमजरुमोऽरुमासिरजुपाल-
नीयः । (६३-१)
कर्मदुतं लोकयैत्थिम । (७०-६)
यत्कर्म कारयिष्यति तत्कामिष्यामः ।
(७५-४)
नद वसति मोपितः (७९-६)
असमाणो चरे भिक्व । (१०५-१६)
न य विद्यासप परं । (१०८-१७)
अक्रोसेज परं भिक्वुं । (१११-१६)
इजो ष संजले भिक्वु । (११४-४)
नत्थि जीपस्म नामृति । (११४-११)

श्री-
आ-
ग-
मो-
का-
र-
सं-
प्र-
ह-
भा-
मा-
८

दशरथा-
लिकापिण्ड-
निर्गुक्तयु-
पराध्य-
यनानां
लोकिकयः

श्री-
आगमीय-
लोकोक्ता

॥ ५८ ॥

नरिथ किञ्चि अजादयं । (११६-१०)
गृहवासो बहुसावद्यः । (११७-३)
मं अणिजिअं कंहं मम सहाण खाहिसि ।
(११८-१०)
परस्स लाभो न निणिहयव्वो । (११९-७)
अदीणो ढावए पणं । (११९-१४)
वेएज्ज निज्जरापेही । (१२३-६)
जल्लं काएण धारए । (१२३-६)
न तेसिं पीहए सुणी । (१२४-९)
जं मए गहियं तं सुगहियं । (१७९-१)
काका नीयते । (१८४-२१)
स पुञ्चमेव ण लभेज्ज पञ्छा । (२२४-५)
विसीदति सिट्ठिले आडयंमि । (२२४-६)
खिणं न सकेह विवेगमेड । (२२४-२४)
आयाणरक्खी चरमएमत्तो । (२२४-२५)
रक्खेज्ज कोहं विणएज्ज माणं । (२२६-११)
मायं ण सेवेज्ज पहिज्ज लोहं । (२२६-११)

कंखे गुणे जाव सरीरमेए । (२२७-१९)
मृतं कुसुममकमरञ्जकं, मृतमन्नमव्यञ्ज-
नम् । (२२९-१७)
स्वकतकर्मफलभुजो हि जन्तवः ।
(२४४-१३)

ण संतसंति मरणंति, सीलवता बहु-
स्तुआ । (२५३-८)
जावंतडविज्जा पुरिसा सव्वे ते दुक्खसंभवा ।
(२६२-१३)

अएणा सच्चमेसेज्जा । (२६४-६)
मिप्पिं भूपहिं कएए । (२६४-६)
अत्तट्ठा सच्चमेसेज्जा । (२६४-१२)
ण कंखे पुव्वसंथवं । (२६४-१७)
अएमत्तो परिव्वए । (२६८-३)
पुव्वकम्मकव्वयट्ठए इमं देहसुदाहरे ।
(२६८-१३)

कालकंखी परिव्वए । (२६८-२३)

कडं लभूण भवक्षए । (२६८-२३)
निरवेक्खो परिव्वए । (२६९-६)
गामे अनियथो चरे । (२६९-२१)
एणोएथ लभते लाभं । (२७८-१४)
दुल्लहा तस्स उममज्जा अद्धाए सुचिरा-
दवि । (२८०-१६)
कम्मसच्चा हु पाणिणो । (२८१-९)
अदीणा जंति देवयं । (२८२-१)
जिच्चमाणो न संविदे । (२८२-१२)
कुसगगमिच्चा इमे कामा । (२८३-१३)
इह कामानियइस्स अत्तट्ठे अव्वरज्झति ।
(२८४-४)
सुच्चा नेयाउअं मगं जं भुजो परिमस्सति ।
(२८४-४)
अहम्मिड्ठे नएएस्सव्वज्झइ । (२८५-३)
थम्मिड्ठे देवेसु उव्वज्झइ । (२८५-४)
अवालं सेवए सुणी । (२८५-५)

रयस्वहं तुम्हा आणाभोजा । (२८८-१)
पासमाणो न लिप्सई । (२९१-४)
दुष्परिचाया इमे कामा । (२९२-३)
दुष्पूरण इमे आया । (२९६-१९)
खल्लंति जरा व दासेहि । (२९७-११)
इथा विषजहै अणगारे । (२९७-२४)
स्वस्वकर्मफलशुभो हि जन्तवः । (३१०-१२)
पियं न विज्झई किञ्चि । (३१०-१५)
जिणिस्ता सुहसेहति । (३१३-२२)
अप्याणमेव जुज्जाहि । (३१३-२२)
सव्वमप्वं जिए जितं । (३१३-२३)
कलं अणवर सोलमिं । (३१५-२५)
इच्छा तु आगाससमा अणंतया ।
(३१६-२०)

जीवितप बहुपुण्ययाप । (३३५-३)
दुल्लभया काएण फासया । (३३७-२)
से सव्वसिणेहवज्जिण । (३३८-२४)
मा वंत पुणोवि आविप । (३३९-५)
बुद्धे परिणिच्चुप चरे । (३४१-१२)
संति मगं च वृएण । (३४१-१२)
मिसिज्जमाणो वमति । } (३४५-१७)
सुपियस्सवि मिजस्स रदे भासर
पावणं । (३४५-१८)
अपियस्सवि मिजस्स रदे फट्ठाण
भासर । (३४५-२२)
सहसा बहुमुंदिप जणे । (३५४-१८)
महप्पसाया इतिणो हवन्ति । (३६७-२१)
न तु सुणी कोवपरा हवन्ति । (३६७-२१)
न दीसई जाइविसेस कोई । (३६९-२२)
कहं सुजट्ट कुसत्था वयन्ति । (३७१-२)

सव्वं सुच्चिणं सफलं नराण । (३८४-१६)
कटाण फग्गाण न सुफ्फु अरिय ।
(३८४-१६)
सुचीणं मोपिपतवत्तम् । (३८४-२२)
एव्वज्जा तु दुक्खं । (३८५-२४)
इणो सय पग्गणुरोइ दुक्खं । (३८८-१८)
फत्तारमेव अणुजाइ फग्गा । (३८८-१८)
भोगा इमे संगकरा भवन्ति । (३९०-७)
न भिक्खुणो भग्गामणुएव्वयासो । (३९१-२)
न यादि भोगा पुत्तिसाण निष्सा । (३९१-५)
व्याणी अणत्थाण उ फग्गभोगा ।
(३९५-१५)
सात्ताहि रक्खो लहर ममणिं ।
(४०७ ८)
दुक्खं तु भिक्खारिया विहारो ।
(४०६-२१)
रखो तु धम्मो नरत्तय ! ताण । (४०८-८)

श्री
आ
ग
मी
य
ल
ो
क
ो
क
ु
त्
ता
॥ ५९ ॥

जातस्य हि ध्रुवो मृत्युः । (४०८-२४)
 इन्द्रमाणं न बुद्ध्यामी, रागाहोसनिगणा
 जगं । (४०९-९)
 संकमाणो तणुं चरे । (४०९-१३)
 ओ विजाहि न जीवई स भिकवू ।
 (४१६-१६)
 तिओ उ टावप परं । (४३०-३)
 कि नाम काहामि सुपण । (४३२-१७)
 भुखा पिखा सुह सुअई । (४३३-७)
 अणिधो जीवलोगमि कि हिंसाप पस-
 जसि ? । (४४०-८)
 जीवियं चैव रूवं च विज्जुसंपायचंचलं ।
 (४४०-९)
 असासण सरीरमि रदं नोवलभाह ।
 (४५३-२०)
 इहलोणे निपिवात्सस्स नदिध किंचि वि
 द्ढकरं । (४५८-१)

वियाणिया दुक्खविक्कणं धणं ।
 (४६६-२)
 ममत्तवध च मद्याभयावहं । (४६६-२)
 माणुस्सं खु सुदुल्लहं । (४७३-१५)
 यत्ताकत्तिस्सत्र गुणा वसन्ति । (४७३-१७)
 गुणवति धनं ततः श्रीः श्रीमत्याक्षा ततो
 राज्यम् । (४७३-१८)
 अप्पणा अणाहो संतो कहं नाहो भवि-
 स्सस्सि । (४७३-२२)
 सीयंति एसो बहुकायरा नरा । (४७७-८)
 न वीरजायं अणुजाइ मग्गं । (४७७-१०)
 चरिज्ज भिकवू सुसमाहिदंदिप ।
 (४८४-२४)
 कालेण काल विहरिज्ज रट्टु । (४८४-२४)
 सीहो व सदेण न संतसिज्जा । (४८५-१)
 न सव्व सव्वत्थऽभिरोअइज्जा । (४८५-२)
 अणेग छंदमिह माणवेहिं । (४८५-३)

रयाहं खंविज्ज पुराअट्टाहं । (४८५-६)
 परीसहे आयगुत्ते सहिज्जा । (४८५-७)
 निव्वाणमग्गं विरप उवेर । (४८५-८)
 विविस्सलयाणाहं अइज्ज तार्ह । (४८५-१०)
 मांसिनेव मांसमुपचीयते । (४९०-२६)
 णेरपंडियाक्खवाणययं । (४९६-३)
 सव्वसत्तु जिणामहं । (५०४-११)
 नमो ते संसयारियं । सव्वयुत्तमहोयही ।।
 (५११-९)
 न वि मुद्धिपण समणो, न अकारेण
 वंभणो । न सुणी रणणवासेणं, कुस्सी-
 रेण न तावसो ॥ २९ ॥ (५२५-४)
 समयाप समणो होइ, वंभंचेरेण वंभणो ।
 नाणेण य सुणी होइ, तवेणं होइ तावसो
 ॥ ३० ॥ (५२५-५)
 कम्मुणा वंभणो होइ, कम्मुणा होइ
 खत्तिओ ।

श्री आ ग मो ज्ञ र सं प्र हे भा गः

आरंभमाणा विणयं व्यंति । (७८-१९)
जे गुणे से मूलद्वारे । (९८-२३)
जे मूलद्वारे से गुणे । (९८-२३)
किं क्लिप्तस्य हसितेन हास्यास्पदस्येति ।
(१०६-२४)
न लज्जते भवान् न पश्यति आत्मानं
नावलोकयति शिरः पलितभस्मावगुण्डितं
मां दुहितृभूतामेवं गृहितुमिच्छसीति ।
(१०६-२६)
खणं जाणाहि पंडिप । (१०९-१९)
अरुं आउटे से मेहावी । (१११-१८)
मंदा मोहं पाउडा । (११२-२७)
मांसेन पुष्यते मांसम् । (११५-६)
इणमेव नावकंखंति जे जणा धुवचारिणो ।
(१२१-१७)
नस्यि कालस्स णागमो । (१२१-१८)
सव्वे पाणा पियाउया । (१२१-१८)

लक्षणं प्रपञ्चञ्चोच्यते । (६३५-११)
प्रासः समागतः । (७०१-१६)

अथाचारंगलौकोक्तयः

अस्माकं याचञ्जीवमनाकुट्टिः । (२१-१५)
वीरभोग्या वसुन्धरा । (२६-१९)
दण्डभयाच्च सर्वा प्रजा विभ्यति ।
(२६-१९)
पणया वीरा महावीहि । (४३-२४)
वीरेहि पयं अभिभूय दिट्टं । (५३-१४)
जे पमत्ते गुणट्टीप । (५३-२७)
साधारणास्वन्ताः । (५८-१६)
सस्यण्णानपूर्विका हि क्रिया फलवती ।
(६२-६)
जे गुणे से आवट्टे जे आवट्टे से गुणे ।
(६२-२२)
संसि पाणा पुढे सिया । (७१-२६)

मम्मते कम्मजुणा होइ, सुदो हवइ कम्मजुणा
॥ ३१ ॥ (५३५-६)

नायच्छत्रा इयडिगणो । (५३६-१५)

भोगी भमइ संवारे । (५३०-७)

अभोगी पिप्पमुषई । (५३०-७)

उण्णेलो होइ भोगेसु । (५३०-७)

अभोगी नोयलिपई । (५३०-७)

इच्छं तिओइउ मंते !, वेयान्णे व सत्त्माप ।
(५३६-२)

पुंम्मियमभानुभांगे आदित्थे समुत्थिते
इव समुत्थिते । (५३६-१३)

शुभा धुनमनिन्निताम् । (६२२-१३)

प्राअणा पायाता वसिओऽप्यायातः ।
(६२४-१५)

निविज्जागदो मुण्णिणं पमन्थो । (६२५-९)

कामाणुगिलिपपमं नुडुसरो । (६२५-११)

न पच विथयः सुसंण्णता भवन्ति वेणं

श्री आ ग मो ज्ञ र सं प्र हे भा गः

सर्व्वेसि जीवियं पियं । (१२१-१९)
 आयाणिज्जं च आयाय तंमि ठाणे न-
 चिट्ठइ । (१२२-१)
 वित्तहं पण्यखेयन्ने तंमि ठाणंसि चिट्ठइ ।
 (१२२-१)
 आसं च छंदं च विणिच धीरे ॥ (१२७-३)
 जेण सिया तेण नो सिया । (१२७-३)
 थीमि लोए पव्वहिए । (१२७-४)
 नाहवाइज्ज कंचणं । (१२८-१७)
 थोवं लद्धुं न खिसए । (१२८-१८)
 अदिस्समाणे कयविक्कयेसु । (१३१-१५)
 दुहओ छेत्ता नियाइ । (१३३-१४)
 लाभुत्ति न मज्जिजा । (१३४-११)
 अलाभुत्ति न सोइज्जा । (१३४-१२)
 वहुंपि लद्धुं न तिहे । (१३४-१२)
 कामा दुरतिकमा । (१३५-२३)
 जीवियं दुण्णडिवूहगं । (१३५-२३)

कामकामी खलु अयं पुरिसे (१३५-२३)
 धुणे कम्मसरीरगं । (१४३-११)
 वीरा संमत्तदंसिणो । (१४३-१२)
 क्रियमाणं कृतम् । (१४४-७)
 जे अणंतदंसी से अणंतारामे । (१४५-७)
 केयं पुरिसे कं च नए ? । (१४६-९)
 एस वीरे पसंसिए, जं बद्धे पडिमोयए ।
 (१४६-१०)
 कामा न सेवियव्वा । (१५१-२२)
 सया मुणिणो जागरंति । (१५१-२७)
 मूढे धम्मं नाभिजाणइ । (१५४-२७)
 आरंभजं दुक्खमिणंति णच्चा । (१५५-१६)
 माई पमाई पुण एइ गब्भं । (१५५-१७)
 जे पज्जवज्जायसत्थस्स खेयण्णे से अस-
 त्थस्स खेयन्ने । (१५५-१८)
 अकम्मस्स ववहारो न विज्जइ ।
 (१५५-२०)

कम्मणा उवाही जायइ । (१५५-२०)
 संमत्तदंसी न करेइ पावं । (१५८-२७)
 संसिच्चमाणा पुणरंति गब्भं । (१५९-१४)
 कामेसु गिद्धा निचयं करंति । (१५९-१४)
 अलं बालस्स संगेण । (१५९-२३)
 आयंकदसी न करेइ पावं । (१६०-६)
 सच्चंसि धिइं कुव्वहा । (१६२-२२)
 अणणं चर माहणे । (१६३-१४)
 छिदिज्ज सोयं लद्धुभूयगामी । (१६४-७)
 आययुत्ते सया वीरे । (१६६-२)
 से न छिज्जइ न भिज्जइ न डज्जइ न हंमइ
 कंचणं सब्वलोए । (१६६-३)
 अवरेण पुण्वि न सरंति एणे । (१६७-३)
 का अरई के आणंदे ? । (१६८-६)
 इत्थंपि अगगहे चरे । (१६८-६)
 तुममेव तुमं मित्तं । (१६८-७)
 आत्तेवात्मनोऽप्रमत्तो मित्रम् । (१६८-२४)

श्री आ ग मो ज्ञा र सं प्र हे भा गः ८

नममाणा वेगे नीचियं विप्परिणामंति ।
(२५१-१७)
पुढावेगे नियदृति जीवियस्सेव कारणा ।
(२५१-१७)
निक्खंतंति तेसिं दुन्निक्खंत भवइ ।
यालवयणिज्जा हु ते नरा । (२५१-१८)
ओए समियदंसणे । (२५३-१६)
अवहिंसे परिव्वए । (२५७-४)
संक्खाय पेसलं धम्मं दिट्ठिं परिनिव्वुडे ।
(२५७-५)
सुत्तथजाणएणं समाहिमरणं तु कायव्यं ।
(२६२-७)
जामा तिसि उदाहिया । (२६८-१६)
जे णिव्वुया पावेहिं कम्महिं अणियाणा
ते वियाहिया । २३८-१७)
जीवियं नाभिकंखिज्जा । (२८९-१८)
मरणं नोवि पत्थए । (२८९-१८)

उट्ठिए नो पमाएए । (२०४-१०)
पमत्ते अहिया पास । (२०८-५)
अप्पमत्तो परिव्वण । (२०८-५)
जुद्धारिहं खलु उल्लहं । (२११-६)
निव्विण्णचारी अरए पयासु । (२११-१०)
एस से परमारामो जाओ लोगंमि
इत्थीओ । (२१८-१)
पुव्वं फासा पक्खा दंडा । (२१८-४)
न हंता नवि घायए । (२२५-११)
तं पडुच्च पडिसंखाए । (२२६-३)
नियाणओ ते न लभंति सुक्खं ।
(२३२-२५)
बहुडुक्खा हु जन्तवो । (२३८-६)
सत्ता कामेसु माणवा । (२३८-६)
(णय) ओहं तरए जणगा जेण विप्पज्जा ।
(२३९-१७)
चिच्चा सच्चं विसुत्तियं । (२४२-२१)

अं ज्ञाणिज्जा उबालदयं तं ज्ञाणिज्जा दूरा-
लएयं । (१६९-४)
सेहामी मारं तरइ । (१६९-६)
सखमो पमत्तस्स भयं । (१७२-३)
ते पगं नामे से यहुं नामे । (१७२-३)
जे बट्ट नामे से पगं नामे । (१७२-४)
नायसंयंति जीविधं । (१७२-५)
विट्ठेहिं निव्वेयं गच्छिज्जा । (१८०-११)
नाणागमो मच्चुमुहस्स अत्थि ।
(१८३-८)
इणुचरो मग्गो वीगणं अनियट्टगामीणं ।
(१९२-१५)
यम्म नत्थि पुरा पक्खा मज्जे तरस
इओ यिया । (१९४-४)
मोहेण गग्गं मरणाइ गट्ट । (१९९-१७)
विराग मंदम्म गालया । (२००-२१)
इएहं न परगुणोत्तीर्त्तियं । (२०२-१४)

श्री आ ग मो ज्ञा र सं प्र हे भा गः ८

दुहुओवि न सज्जिजा । (२८९-१९)
मज्झत्थो निज्जरापेही, समाहिमणुपालए ।
(२९०-१८)
ठावए तत्थ अप्पगं । (२९४-१८)
न मे देहे परीसहा । (२९४-१८)
मेउरेसु न रज्जिजा । (२९४-२०)
इच्छा लोभं न सेविजा । (२९४-२०)
दिव्वमाय न सदहे । (२९४-२१)
सोवहिए दु लुण्णई बाले । (३०४-७)
अहाकडं न से सेवे । (३०५-१४)
सव्वजग्गीवहियं अरिहं । तित्थं पवत्ते-
हि । (४२२-२६)
अत्थसए सव्वसहे महामुणी । (४३०-८)

अथ सूत्रकृतांगलोकोक्तयः

अक्षो गुडमेव विषमिति मन्यते किं तस्य
मारथितुकामेनापि बुद्धिमता गुड एव

दीयते ? । (१७-२५)

सव्वे अकंतदुक्खा य, अओ सव्वे अहिं-
सिता । एयं खु नाणिणो सारं, जन्न

हिसइ किंचण । (५१-८)

अत्तहिअं खु दुहेण लब्भइ । (६९-६)

गुरुणो छंदावुवत्तगा विरया । (७०-४)

एगस्स गती य आगती । (७५-१४)

सव्वे सयकम्मकप्पिया, अवियत्तेण

दुहेण पाणिणो हिडंति भयाउला सढा ।

(७५-१५)

तिविहेण वि पाण मा हणे । (७६-१९)

दैवायत्ताः कार्यसिद्धयः । (८९-७)

किं परं मरणं सिया ? । (९०-४)

जेणऽन्ने णो विरुद्धेज्जा, तेण तंतं समायरे ।

(९४-३)

सातं सातेण विज्जती । (९६-२)

जेहि काले परिकंत न पच्छा परितप्पए ।

(९९-१८)

बहुमायाओ इत्थिओ । (११२-८)

आहेसु विज्जाचरणं पमोक्खं ।

(२१९-२०)

स्वजनाथ न बान्धवा इति व्यवहारदर्श-

नात् । (२९४-११)

सरगा अपि वीतरागा इव चेष्टन्ते ।

(३८४-१८)

अथ स्थानांगलोकोक्तयः

कण्टकशाखामर्दनम् । (१-१६)

न हि पुरुषार्थानुपयोगि भगवन्तो भाषन्ते ।

(८-१४)

काकदन्तपरीक्षा । (८-१९)

न कदाचिदनीदृशं जगत् । (७८-१३)

गुडमिश्रं दधि न गुडतया नापि दधितया

व्यपविश्यते । (१०७-८)

तन्बुलान् वर्षति पर्जन्यः । (१२९-५)

श्री आ ग मो ज्ञा र सं प्र हे भा गः ८ १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १०० १०१ १०२ १०३ १०४ १०५ १०६ १०७ १०८ १०९ ११० १११ ११२ ११३ ११४ ११५ ११६ ११७ ११८ ११९ १२० १२१ १२२ १२३ १२४ १२५ १२६ १२७ १२८ १२९ १३० १३१ १३२ १३३ १३४ १३५ १३६ १३७ १३८ १३९ १४० १४१ १४२ १४३ १४४ १४५ १४६ १४७ १४८ १४९ १५० १५१ १५२ १५३ १५४ १५५ १५६ १५७ १५८ १५९ १६० १६१ १६२ १६३ १६४ १६५ १६६ १६७ १६८ १६९ १७० १७१ १७२ १७३ १७४ १७५ १७६ १७७ १७८ १७९ १८० १८१ १८२ १८३ १८४ १८५ १८६ १८७ १८८ १८९ १९० १९१ १९२ १९३ १९४ १९५ १९६ १९७ १९८ १९९ २०० २०१ २०२ २०३ २०४ २०५ २०६ २०७ २०८ २०९ २१० २११ २१२ २१३ २१४ २१५ २१६ २१७ २१८ २१९ २२० २२१ २२२ २२३ २२४ २२५ २२६ २२७ २२८ २२९ २३० २३१ २३२ २३३ २३४ २३५ २३६ २३७ २३८ २३९ २४० २४१ २४२ २४३ २४४ २४५ २४६ २४७ २४८ २४९ २५० २५१ २५२ २५३ २५४ २५५ २५६ २५७ २५८ २५९ २६० २६१ २६२ २६३ २६४ २६५ २६६ २६७ २६८ २६९ २७० २७१ २७२ २७३ २७४ २७५ २७६ २७७ २७८ २७९ २८० २८१ २८२ २८३ २८४ २८५ २८६ २८७ २८८ २८९ २९० २९१ २९२ २९३ २९४ २९५ २९६ २९७ २९८ २९९ ३०० ३०१ ३०२ ३०३ ३०४ ३०५ ३०६ ३०७ ३०८ ३०९ ३१० ३११ ३१२ ३१३ ३१४ ३१५ ३१६ ३१७ ३१८ ३१९ ३२० ३२१ ३२२ ३२३ ३२४ ३२५ ३२६ ३२७ ३२८ ३२९ ३३० ३३१ ३३२ ३३३ ३३४ ३३५ ३३६ ३३७ ३३८ ३३९ ३४० ३४१ ३४२ ३४३ ३४४ ३४५ ३४६ ३४७ ३४८ ३४९ ३५० ३५१ ३५२ ३५३ ३५४ ३५५ ३५६ ३५७ ३५८ ३५९ ३६० ३६१ ३६२ ३६३ ३६४ ३६५ ३६६ ३६७ ३६८ ३६९ ३७० ३७१ ३७२ ३७३ ३७४ ३७५ ३७६ ३७७ ३७८ ३७९ ३८० ३८१ ३८२ ३८३ ३८४ ३८५ ३८६ ३८७ ३८८ ३८९ ३९० ३९१ ३९२ ३९३ ३९४ ३९५ ३९६ ३९७ ३९८ ३९९ ४०० ४०१ ४०२ ४०३ ४०४ ४०५ ४०६ ४०७ ४०८ ४०९ ४१० ४११ ४१२ ४१३ ४१४ ४१५ ४१६ ४१७ ४१८ ४१९ ४२० ४२१ ४२२ ४२३ ४२४ ४२५ ४२६ ४२७ ४२८ ४२९ ४३० ४३१ ४३२ ४३३ ४३४ ४३५ ४३६ ४३७ ४३८ ४३९ ४४० ४४१ ४४२ ४४३ ४४४ ४४५ ४४६ ४४७ ४४८ ४४९ ४५० ४५१ ४५२ ४५३ ४५४ ४५५ ४५६ ४५७ ४५८ ४५९ ४६० ४६१ ४६२ ४६३ ४६४ ४६५ ४६६ ४६७ ४६८ ४६९ ४७० ४७१ ४७२ ४७३ ४७४ ४७५ ४७६ ४७७ ४७८ ४७९ ४८० ४८१ ४८२ ४८३ ४८४ ४८५ ४८६ ४८७ ४८८ ४८९ ४९० ४९१ ४९२ ४९३ ४९४ ४९५ ४९६ ४९७ ४९८ ४९९ ५०० ५०१ ५०२ ५०३ ५०४ ५०५ ५०६ ५०७ ५०८ ५०९ ५१० ५११ ५१२ ५१३ ५१४ ५१५ ५१६ ५१७ ५१८ ५१९ ५२० ५२१ ५२२ ५२३ ५२४ ५२५ ५२६ ५२७ ५२८ ५२९ ५३० ५३१ ५३२ ५३३ ५३४ ५३५ ५३६ ५३७ ५३८ ५३९ ५४० ५४१ ५४२ ५४३ ५४४ ५४५ ५४६ ५४७ ५४८ ५४९ ५५० ५५१ ५५२ ५५३ ५५४ ५५५ ५५६ ५५७ ५५८ ५५९ ५६० ५६१ ५६२ ५६३ ५६४ ५६५ ५६६ ५६७ ५६८ ५६९ ५७० ५७१ ५७२ ५७३ ५७४ ५७५ ५७६ ५७७ ५७८ ५७९ ५८० ५८१ ५८२ ५८३ ५८४ ५८५ ५८६ ५८७ ५८८ ५८९ ५९० ५९१ ५९२ ५९३ ५९४ ५९५ ५९६ ५९७ ५९८ ५९९ ६०० ६०१ ६०२ ६०३ ६०४ ६०५ ६०६ ६०७ ६०८ ६०९ ६१० ६११ ६१२ ६१३ ६१४ ६१५ ६१६ ६१७ ६१८ ६१९ ६२० ६२१ ६२२ ६२३ ६२४ ६२५ ६२६ ६२७ ६२८ ६२९ ६३० ६३१ ६३२ ६३३ ६३४ ६३५ ६३६ ६३७ ६३८ ६३९ ६४० ६४१ ६४२ ६४३ ६४४ ६४५ ६४६ ६४७ ६४८ ६४९ ६५० ६५१ ६५२ ६५३ ६५४ ६५५ ६५६ ६५७ ६५८ ६५९ ६६० ६६१ ६६२ ६६३ ६६४ ६६५ ६६६ ६६७ ६६८ ६६९ ६७० ६७१ ६७२ ६७३ ६७४ ६७५ ६७६ ६७७ ६७८ ६७९ ६८० ६८१ ६८२ ६८३ ६८४ ६८५ ६८६ ६८७ ६८८ ६८९ ६९० ६९१ ६९२ ६९३ ६९४ ६९५ ६९६ ६९७ ६९८ ६९९ ७०० ७०१ ७०२ ७०३ ७०४ ७०५ ७०६ ७०७ ७०८ ७०९ ७१० ७११ ७१२ ७१३ ७१४ ७१५ ७१६ ७१७ ७१८ ७१९ ७२० ७२१ ७२२ ७२३ ७२४ ७२५ ७२६ ७२७ ७२८ ७२९ ७३० ७३१ ७३२ ७३३ ७३४ ७३५ ७३६ ७३७ ७३८ ७३९ ७४० ७४१ ७४२ ७४३ ७४४ ७४५ ७४६ ७४७ ७४८ ७४९ ७५० ७५१ ७५२ ७५३ ७५४ ७५५ ७५६ ७५७ ७५८ ७५९ ७६० ७६१ ७६२ ७६३ ७६४ ७६५ ७६६ ७६७ ७६८ ७६९ ७७० ७७१ ७७२ ७७३ ७७४ ७७५ ७७६ ७७७ ७७८ ७७९ ७८० ७८१ ७८२ ७८३ ७८४ ७८५ ७८६ ७८७ ७८८ ७८९ ७९० ७९१ ७९२ ७९३ ७९४ ७९५ ७९६ ७९७ ७९८ ७९९ ८०० ८०१ ८०२ ८०३ ८०४ ८०५ ८०६ ८०७ ८०८ ८०९ ८१० ८११ ८१२ ८१३ ८१४ ८१५ ८१६ ८१७ ८१८ ८१९ ८२० ८२१ ८२२ ८२३ ८२४ ८२५ ८२६ ८२७ ८२८ ८२९ ८३० ८३१ ८३२ ८३३ ८३४ ८३५ ८३६ ८३७ ८३८ ८३९ ८४० ८४१ ८४२ ८४३ ८४४ ८४५ ८४६ ८४७ ८४८ ८४९ ८५० ८५१ ८५२ ८५३ ८५४ ८५५ ८५६ ८५७ ८५८ ८५९ ८६० ८६१ ८६२ ८६३ ८६४ ८६५ ८६६ ८६७ ८६८ ८६९ ८७० ८७१ ८७२ ८७३ ८७४ ८७५ ८७६ ८७७ ८७८ ८७९ ८८० ८८१ ८८२ ८८३ ८८४ ८८५ ८८६ ८८७ ८८८ ८८९ ८९० ८९१ ८९२ ८९३ ८९४ ८९५ ८९६ ८९७ ८९८ ८९९ ९०० ९०१ ९०२ ९०३ ९०४ ९०५ ९०६ ९०७ ९०८ ९०९ ९१० ९११ ९१२ ९१३ ९१४ ९१५ ९१६ ९१७ ९१८ ९१९ ९२० ९२१ ९२२ ९२३ ९२४ ९२५ ९२६ ९२७ ९२८ ९२९ ९३० ९३१ ९३२ ९३३ ९३४ ९३५ ९३६ ९३७ ९३८ ९३९ ९४० ९४१ ९४२ ९४३ ९४४ ९४५ ९४६ ९४७ ९४८ ९४९ ९५० ९५१ ९५२ ९५३ ९५४ ९५५ ९५६ ९५७ ९५८ ९५९ ९६० ९६१ ९६२ ९६३ ९६४ ९६५ ९६६ ९६७ ९६८ ९६९ ९७० ९७१ ९७२ ९७३ ९७४ ९७५ ९७६ ९७७ ९७८ ९७९ ९८० ९८१ ९८२ ९८३ ९८४ ९८५ ९८६ ९८७ ९८८ ९८९ ९९० ९९१ ९९२ ९९३ ९९४ ९९५ ९९६ ९९७ ९९८ ९९९ १०००

(२२६-१०)
जीवदयादि पूर्व कृतमनेन तेनायं श्रीर्षाद्युः
संवृतः । (२२७-१०)
आगमबलिया समणा निगंथा ।
(३८३-१६)
के पुंवि गमण्याए के पञ्छा गमण-
याप ? । (४६५-१५)
पुंवि वा पञ्छावा अचस्सविपलाहियव्वं ।
(४६५-२६)
महाससुहे वा भुयाहि दुत्तरो । (४६६-२६)
तिस्रं कमियव्वं । (४६६-२६)
गरुयं लंवेयव्वं । (४६६-२७)
असिघारं वतं चरियव्वं । (४६६-२७)
धीरस्स निच्छियस्स ववसियस्स नो
सलु एत्थं किंचिदि दुक्कं । (४६७-१०)
स्वामिना धीतमस्तकस्य हि दासत्वम-
पगच्छतीति लोकव्यवहारः । (५४३-२०)
मायुटाविन्यायः । (६२३-१८)

अथ भगवतीलोकोक्तयः
वस्तुवृत्तिष्ठते इति ततस्तद्व्यवच्छेदा-
योक्तुमर्थेति । (१४-१०)
जे कडे पावे कम्मं नल्लिय तस्स अब्बे-
यसा मोक्खो । (६५-१)
अहाकम्मं अहानिकरणं जहा जहा तं
भगवया विट्ठं तथा तथा तं विपरिण-
मिस्सतीति । (६५-७)
निन्दा हि किल द्वेषसम्भवा । (१००-१३)
अर्थे गहिते संयमो भवति । (१००-१५)
जह्मसाइ दब्बाइं परियाइत्ता कालं करेइ
तह्सेसु उचवज्जर । (१८८-११)
मृतशब्दापेक्षया परलोकीभूतशब्दवत् ।
(२२१-१२)
नूनमनेन भवान्तरे किञ्चिदद्युषं प्राणि-
यातादि वा सेवितमकलयं वा मुनिभ्यो
दत्तं, येनायं गोगय्यत्पायुः संवृत्त इति ।

स्वप्नी गुणनिष्ठा । (१०९-५)
प्रत्युपश्लेषकरणान् कालोऽपि प्रत्युपश-
नेति । (१०९-७)
संतिमूरा अरहंता ।
तरमूरा भणगारा ।
राणमूरे वेसमणे । (२३७-१६)
नुत्तमूरे मामुरेये ।
यथाऽन्वो भट्ठस्सं भट् सहते तस्मान्न
भगवत इति भावः । (२४७-२१)
यथा शठं प्रति शठ्यं कुर्यात् । (२५९-२)
पूणाज्जे लोप । (३४२-१४)
केलाभभणणा ण्ण, गुञ्जगा आगया
महि । (३४०-२०)
तयथोल परिश्रया योन्दी । (४५१-११)
अथ यमनायांगलोकोक्तयः
परार्थसार्थमभिरुधला सकम एयासाय-
मिणात्तय इति न्यायः । (५-१६)
स्त्रियामारमेय शानम । (१०९-१२)

धृतकुम्भादिन्यायः । (६२३-२१)
खंतिखमा पुण अणगरा भगवंतो ।
(६७१-१०)
सूक्ष्मो वायुः सूक्ष्मं मनः । (७६६-८)
न ह्योदनमात्रायामतिमात्रं व्यञ्जने
युक्तम् । (१५४-१९)

अथ ज्ञाताधर्मकथालोकौक्तयः ।
तव य मम य भिक्खाभायणे भविस्सति ।
(१८५-२५)
भीयस्स खलु भो ! पव्वजा सरणे
उक्कंठियस्स सहेसगमणं, छुहियस्स अन्नं,
तिसियस्स पाणं, आउरस्स मेसजं,
माहयस्स रहस्सं, अभिजुत्तस्स पच्चय-
करणं, अद्धाणपरिस्संतस्स वाहणगमणं,
तरिउकामस्स पवहणं, किच्चं परं अभि-
ओजितुकामस्स सहायकिच्चं । (१९१-८)
मारामुक्कं विव काप । (२०२-७)

पवित्रइयवच्छला णं देवाणुणिया ! उत्त-
मपुरित्ता । (२११-११)
अपूईवचना णं पिउत्था ! उत्तमपुरित्ता
वासुदेवा बलदेवा चक्रवर्दी । (२२५-१०)
जो णं णवियाप माउयाए दुब्बं पाउकामे
से णं निग्गच्छउत्ति । (२३७-२०)

अथ प्रश्नव्याकरणलोकौक्तयः
यथाजातपशुभूता-शिश्वारश्नणादिवजि-
तवलीवर्दीदिसदशाः । (६४-५)

अथौपपातिकलोकौक्तयः
क्रपोतस्य हि पायाणलवानपि जठराशि-
र्जरयतीति किल श्रुतिः । (१६-६)
सिंहस्य हि मैथुनाश्विबृत्तस्यात्याकर्षणात्
कदाचिन्मेहनं श्रुत्यति एवं ये क्वचिदप
राधे राजपुरुरेखोदितमेहनाः क्रियन्ते ते
सिंहपुच्छितका व्यपदिश्यन्त इति ।
(८७-२१)

अथ जीवाजीवाभिगमलोकौक्तयः

पञ्चालदेशनिवासिनः पुरुषाः पञ्चाला
इति । (१४४-२४)
विकसितानि यानि शतपत्राणि पुण्डरी-
काणि च द्वारादिषु प्रनिकृतिव्येन स्थि-
तानि । (१७५-१९)
नेलेन हि पकोऽपूपः प्रायः परिपूर्णवृत्तो
भवति न वृत्तपक इति तैलविशेषणम् ।
(१७७-२७)

सहाटशब्दो युग्मवाची यथा साधुसह्याट
इत्यत्र । (१८१-२२)
तोरणेपु हि शोभाथं तारका निबध्यन्ते
इति लोकेऽपि प्रतीतमिति । (१९१-४)
यत्रागत्य मनुष्या आत्मानमन्दोलयन्ति
ते अन्दोलका इति लोके प्रसिद्धाः ।
(२००-६)

जालकानि यानि भवनभित्तिषु लोके

इति । (७१-३)
जालकानि नाति च भवनभित्तिषु लोके
प्रतीतानि । (९९-१२)
यत्र सुषिरं तत्र व्यन्तराः । (११८-१९)
लोकैकैव्यवहार -सकफयोऽयं कफयोदय-
वानित्यर्थः । (१३५-१८)
हे साधो ! प्रतिक्रमणं कुरु स्थण्डिलानि
प्रत्युपेक्षस्वेति । (२३८-१६)
यथा अमुका ब्राह्मणी साध्वी शुभं नक्षत्र-
मध्येत्यमुस्मिन् श्रुतस्कन्धं च (२५१-१८)
पुरुषः स्वभावाद् गम्भीराशयो भवति
महत्यामपि चापदि न क्लीबतां भजत
इत्यादि । (२५१-२३)
नपुंसकः स्वभावात् क्लीबो भवति, प्रवल-
मोहानलज्वालालकलापज्वलितश्च ।
(२५१-२४)
समाऽपि काचिद् गम्भीराशया भवति

धृत्या चानीव यलवती, पुरुषोऽपि च
कश्चित्तुच्छप्रकृतिरूपो लभ्यते स्तोकाया-
मपि चापदि क्लीबतां भजते, नपुंसकोऽपि
कश्चिन्मन्दमोहानलो दृढसत्त्वश्च ।
(२५१-२६)
कश्चित् कञ्चन त्वरयन् दिवसे वर्तमान
एव वदति उत्तिष्ठ रात्रियति, रात्रौ
वा वर्तमानायामुत्तिष्ठोद्गतः सूर्य इति ।
(२५१-८)
प्रथमपौरुष्यामेव वर्तमानायां कश्चित्
कञ्चन त्वरयन् एव वदति बल मध्याह्नी-
भूतमिति । (२५१-१०)
गिरिर्दह्यते गलति भाजनं अनुदरा कन्या
अलोमिका एडका । (२५८-६)
अहो मे निष्कारणः कोपो नैव (कोऽपि)
विरुपं भापते न च किञ्चिद्विनाशयति ।
(२९०-२१)
तथाविधमुद्घर्तवशाद्गुणदोषविचारणा-

प्रतीतानि । (२०३-१७)
तुल्येभ्यश्चि संयेशयो एषो यथाऽनेन सर्वं
र्षिर्न वृत्तमिति । (२५५-१६)
यथा सुराष्ट्रेभ्यो संक्रान्तो मगधदेशं
मागध इति । (२६१-२३)
कथा तर्जनीय संस्पृष्टा व्येष्टाऽङ्गुलिज्येष्टे-
वेति । (२६१-२३)
करोतम्य ति ज्ञातगति. पापणलवानपि
जस्यतीति श्रुति । (२७७-२०)
कथा पञ्चालदेशनिर्गमिन पञ्चाला ।
(३८६-१६)
न खलु पश्यति सूक्ष्मान रुपविशेषान्
मन्त्रलोचन. । (४६६-३८)
सृष्टद्वर्गनमपि हिताय मय्यस्थानाम् ।
(४६६-२८)
अथ प्रज्ञापनालोकोक्तयः
यथा 'पञ्चालदेशनिर्गमिनः पञ्चाला

श्री-
आगमीय-
लोकोक्तौ
॥ ६८ ॥

शून्य परवशीभूय कोपं कुरुते (२९१-२३)
किञ्चिद् दृष्टं न परिभाषितं सम्यगिति
व्यवहारदर्शनात् । (३११-७)
क गतो देवदत्तः? पत्नं गत, तथा वचन-
मात्रेणाप्यसौ गत कोपमिति । (३२८-९)
भिन्नस्य हि वर्णप्रकर्षो भवति (३६३-८)
महीयांसो हि परमकरुणापरीतत्वात् अ-
विशेषेण सर्वेषामनुग्रहाय प्रवर्तन्ते ।
(४२५-२४)
पुनस्तमनुधावतीति न्याय । (४२९-१३)
श्रूयते च जातिसरणादिना विक्षाय पूर्व-
देहमतिमोहात् (केचित्) सुरनदीं प्रत्य-
स्थिशकलानि नयन्तीति । (४४२-१)
मनुष्येषु सर्वभावसम्भवात् । (४५१-२६)
क्षत्रिया एवं मन्यन्ते परविषयापह्वारो-
ऽस्माकं न्यायो 'वीरभोग्या वसुधरा'
इति न्यायात् । (४५६-१२)
तथा च लोके वक्तार 'आवर्जितोऽयं मया,

सम्मुखीकृत' इत्यर्थः । (६०५-२४)
अथ जंबूद्वीपप्रज्ञसिलोकोक्तयः
चन्द्रार्ककर्मगुन्द्राद्युपायिनः शृगाल-
स्येव । (२-२३)
लोहशालाविकीर्णानां लोहसारकणानां
सुम्यकाश्मप्रयोगेणैव । (२-२४)
कण्टकशाखामर्दनः । (३-४)
लौकिकी वागपि अमुकेन ग्रहेण नक्षत्रेण
वा इत्थमित्थं गच्छता विनाशितः काल
इति । (६-१०)
मुण्डितशिरसो दिनशुद्धिपर्यालोचनम् ।
(१२-११)
न ह्यन्यकरणेऽन्यस्य निवृत्तियुक्तिमती ।
(१२-१६)
गजगात्रभिन्नभिन्नदेशसंस्पर्शने बहुविध-
विवादमुखरजात्यन्धवृन्दवत् । (१२-२१)
नाद्याप्येतस्य समयो वर्तते । (१३-२१)
लोकेऽपि वक्तारो भवन्ति 'यदियं' जन्य-

यात्रा महद्विकजनैराकीर्णो'ति (१०२-१४)
चरणमालिकासंस्थानविशेषकृतं पादा-
भरणं लोके पागडां इति प्रसिद्धम् ।
कपोतस्य हि जाठराग्निः पाषाणलवानपि
जरयतीति लौकिकश्रुतिः । (११७-१४)
सर्वं भाजनस्थं जलं पीतम् । (२२५-२६)
लौकिकैरुक्तं ब्रह्मणासृष्टमिदमण्डकं तत
इयं जगतः प्रसूतिरित्येवं सर्वत्र प्रवादो-
ऽभूत्ततोऽपि च ब्रह्माण्डपुराणं नाम-
शाखामभूदिति प्रसङ्गाद्बोध्यमिति ।
(२४७-३)
तोरणेषु हि शोभार्थं तारिका निबध्यन्त
इति प्रतीतं लोकेऽपि । (२९२-१८)
सिंहावलोकनन्यायः । (३८३-१)
तर्जन्या संसृष्टा ज्येष्ठाङ्गुलियैरेवेति ।
(४२५-१०)
प्रकाशतमसोः सहाचस्थायित्वविरोध ।
(४५७-११)

प्रज्ञापना-
जंबूद्वीपयो-
आ लोकोक्तयः

॥ ६८ ॥

न हि मती जगमतीति न्यमपलपामः ।
(३५९-१७)

अथ निगीयन्निर्णिलोकोक्तयः

प्रथमबंदेः—

- तयस्स मूलं चिती । (२७-१-९)
तुमं किं जाणासि कुयमंडुको । (३४-२-१)
शुभप्रहणाप सक्किप्रतरं चित्तं ।
(१०४-२-१२)
मायुता पा णयायो । (१०८-२-७)
पायग्गिस्सगाय तयोहणा यणवासिणो ।
(१७४-२-१०)
सोयप्रहरणा सययः (१७६-१-१२)
दीहो गइट्ठथो (१७७-१-९)
अकिरणमोचणिया समणा(१७८-१-१३)
नुबद्धिदुत्तगायिता । (२०२-१-८)
आतुत्तप्रतममार्गयत्ति । (२०२-२-१)
अहा रागा नहा पया (२४४-१-४)

- जो णिगाइसमत्थो न भवति तस्स किं
कहिपण(२६६-१-९)
जो वदति सो तणं चरति (२६७-१-२)
साअुं इत्था धुवा सिद्धिः (२७३-१-९)
जइ तुव्मे सब्ब लोणं पव्वावेह किं करेमो
(२७५-२-३)
नइयद्विपण वा किं तस्स णाणेण ।
(२८९-२-१)
कुयमंडुके दक्खिणावहो पहाणो ।
(२९५-१-१)
अणुवसंताणकउसजमो कओ वा सज्जाओ
(२९६-१-१०)
रोपणो य शुल्सीसपाडिच्छयाणं दुरहि-
गमो (२९९-१-५)
किं मल्ल घरं सुसाणकुडी (३२४-१-१२)
एगो वंडो दो जमदूआ चउरो णीहारी ।
(३२४-२-६)
वेज्जसत्थो य जइवि भावा ते इच्छा

- भणिता । (३२५-२-१३)
समलस्स य कओ धम्मो । (३४३-२-१)
जिणसासणं पवणोहिं मरणस्स न
मेयव्वं । (३४७-१-४)
एस भट्टपडिण्णो हतो मया ।
(३४९-२-४)
सरणागया णो पयरिज्जंति । (३५०-२-५)
द्वितीयबंदे
णिस्सणिधिसंचया समणत्ति । (५१-१-१३)
अगीयत्थो चउरंग णासेइ । (५४-१-८)
अहो दुविदुधममा परतत्तिवाहिणो ।
(५९-१-५)
परं पमायकाले दधिकूरं सुणगावि सारउं
णेच्छिहिति । (८४-१-१२)
कामी एस अजिइंविगोत्ति (८८-२-१२)
उविस्सिवतो वाही दुच्छेज्जो । (९०-१-१)
दुल्लभो पुत्तजम्मो । (९३-२-११)

जंबू०
निगीययोः
लोकोक्तयः

॥ ६९ ॥

श्री-
भागमीय-
लोकोक्ती
॥ ६० ॥

श्री भा ग मो आ र सं प्र हे भा गः ८

आपणो जहिच्छा पुण्णेहिं वलति ।
 (१४-१-१३)
 रुद्धो कालं ण पडिक्खति त्ति (१७-१-१०)
 आत्मनः क्रियाचरितेन गुरो क्रियाचरितं
 ज्ञापयति । (१७-२-७)
 जो गणोर्गतं भावं जाणानि तस्स लोगो
 आउट्ठति । (१९-१-११)
 विणयण य बहुफलं दाणं । (१०३-१-५)
 बारवइवणिया थावच्चासुताहरणं कहियं ।
 (१०४-२-९)
 सत्तुगोसु य घटं दातव्वं । (१०५-१-९)
 समत्थस्स किं दिज्जति । (११६-२-१०)
 णाणे भावे मूढो भवति । (१३५-२-६)
 मूढस्स य दंसणचरण ण भवंति ।
 (१३५-२-६)
 आदीप पडिसेहियाप सव्वं पडिसेहिय ।
 (१३५-२-१३)
 रज्ज विलुत्तसारं । (१३६-२-१२)

लोउत्तरे जे धम्मा ते अणुधम्मा ।
 (१४४-२-९)
 दुट्ठसंसग्गीतो बहूदोसा अट्टुट्ठसंसग्गीतो
 य गुणा । (१६०-२-१२)
 बहू महिलियाणं कृतकभावा भवंति पुत्त-
 पतिपिप्पि । (१७०-२-२)
 सभावेण च इत्थी अल्पसत्त्वा भवंति ।
 (१७१-२-१)
 तृतीयखंडे —
 रिसओ कोवपहरणा । (६-१-६)
 पते धम्मकंचुगपविट्ठा छगलेस्सा लोगं
 मुसंति । (१४-१-३)
 रायकरभरेहिं भग्गाणं समणकारो वोढ-
 ज्जो त्ति । (१४-१-४)
 अहो णिरणुकंपा मग्गंतस्स वि ण दंति ।
 (१९-२-६)
 साधुपदोसे णियंमा संसारो । (२४-१-६)
 इत्थीओ सत्थेण णेयब्बाओ । (३२-१-४)

पातो सव्वाफरिसिच्चि । (४७-२-६)
 सीहावलोयेणेण भणति । (५४-२-२)
 ससल्लो न सिज्जति । (९१-१-९)
 उद्धरियसल्लो य सिज्जइ । (९१-१-९)
 णिब्भओ घाहं वंधति । (१३३-१-१०)
 णिरासो अंगे मुयति मरति य ।
 (१३३-१-१०)

अथ बृहत्कल्पलोकोक्तयः

प्रथमखंडे:—

दारुभरो य विलुत्तो नगरद्वारे अचारितो ।
 (१६५-१-२)
 लोउत्तरया धम्मा । (१६६-१-२)
 अणुगुरुणो धम्मा । (१६६-१-८)
 नत्थि अनिदाणओ होइ उब्भवो तेण
 परिहर निदाणं । (१७४-१-२)
 यतश्च दोषाः समुत्पद्यन्ते तत् प्रेक्षावतां
 नोपादातुमुचितम् । (१७५-२-१४)

उपभोगकला शाल्यः । (२०१-२-९)
 मृत्र पुनर्यकरणफलम् । (२०१-१-९)
 न मन्तु मद्रियैकमुद्याधाराधौतचेतस
 मन्त कदाचनपि स्वगुणविकल्पने प्रवृत्ति-
 मातन्यते मित्याभिमानाख्यप्रयत्नतमस्ति-
 मन्तुनसंभ्रानलोचनप्रसरणामितरजन्त्-
 नामैव तत्र मृत्तिसम्भवात् ।
 मुफरेसु महाभागा विज्ञापुरिस्ता न
 मायनि ॥ १२५३ ॥ (२०५-१-९)
 तत्रिरुज्जने य निउणे विज्ञापुरिसा वि-
 भायनि । (२०५-१-३३)
 इय रिणंनि गुणदा मुफलेसु हसितज्जमा-
 णामि ॥ १२५८ ॥ (२०५-२-२)
 मणिपानयंयत्रसिनाप्रस्रोपा हि भवन्ति
 मदायानः । (२०९-२-३)
 पविणामन्नुन्म तत्रा पानरुद्ररुमयुपादे-
 यम् (२०९-२-१२)

न च यद्गुणपरित्यागेन स्वल्पगुणोपादानं
 विदुषां कर्तुमुचितम् । (२११-१-६)
 कुसला सुपरद्वियारंभा । (२११-१-१२)
 तं तु न विज्झर सञ्जं अं धिइसंतो न
 साहेइ । (२१९-२-११)
 बालाय लोकाः पराभवनीयतया दर्शनात्
 (२३२-२-१२)
 नातिवलवन्तो न चातिदुर्यलाः साधवः ।
 (२४०-१-५)
 पकरात्रमपि हि यस्य गेहे स्थीयते तमना-
 पृच्छय गच्छतां भवत्यौचित्यपरिहाणिः ।
 (२४०-२-१४)
 जोगमि वट्टमाणे अमुगं वेलं गमिस्सामो
 (२४२-१-५)
 लोके हि यो यस्याश्रयदानादिना उप-
 कारी स ततः क्षिग्धदृष्टयवलोकनमधु-
 रतम्भापणादिकां महतीं प्रतिपत्तिमर्हति ।
 (२४५-१-१३)

सव्वेवि द्दु ते जिणाणाय । (२५०-२-६)
 सावेम्बो जेण गच्छो उ । (२५०-२-६)
 यतीनां न कल्पते गृह्णिणः क्षपनादि कर्तुं
 भवतश्च मुधा कुर्यतो बहुफलं ।
 (२९७-२-५)
 अहिरण्यकाः श्रमणा (३००-२-६)
 न वर्तते शिष्टानां यतिभ्यो हिरण्यादि
 दातुं (३००-२-७)
 जो चरई सो तणं वहइ । (३०९-२-८)
 निष्पायगनिप्फन्ना दोम्भिवि होंति महि-
 ढ्डीया । (३१६-२-४)
 सीसोच्चिय सिक्खंतो आयरिओ होइ न-
 न्ततो । (३१६-२-९)
 गच्छो उ भवे मह्डीओ । (३१६-२-५)
 रयणायरो उ गच्छो (३१७-१-१०)
 द्वितीयखंडेः—
 रीढा संपत्तीविहु न खमा संवेहियंमि
 अत्थंमि (५-१-७)

श्री-
आगमीय-
लोकोक्तौ

॥ ७२ ॥

नायकपुण अत्ये जा वि विवची स
निदोसा । (५-१-७)
चूयफलदोसदरिसी चूयच्छायं पि वजेइ ।
(५-२-१०)
पासगपवि विवकखे चरइ सपक्खं
अवेक्खंतो । (६-१-७)
भोजिकाभिवादिषु शरीरमात्रभिन्नेषु न
किमपि गोपनीयम् । (७-१-७)
निगंघं नचि वायइ । (११-२-१४)
छापउं व पभायं न वि सक्का (११-२-१४)
वालाश्च वृद्धाश्च अजंगमाश्चेति, लोकेऽपि
तावदेतेऽनुकम्पनीयाः । (२२-२-५)
दुग्धासे खीरवती गावी पुस्सइ कुडुंबभर-
णट्टा मोत्तुं फलदं व रुक्खं को मंद-
फलऽफले पोसे । (२३-१-३)
बहुसंगहिया अज्जा होइ थिरा इंदलट्ठीव ।
(३७-२-५)

सेणा वहू य सोभइ बलवइ गुत्ता तह-
जावि । (३७-२-९)
ऋपयो मन्युप्रहरणाः (४६-१-२)
खट्टामल्लो (वृद्धार्थे) पूर्वलिआखाओ
(वृद्धार्थे) । ५९-१-८
साधुमप्रावृतं दृष्ट्वा गृहस्था आदर्शो ह्य
इत्यमंगलं मन्यंते (६०-१-१३)
वंदामि उष्पलज्जं अकालपरिसडिय-
पेहुणकलावं । धम्मं किहणु न काहिइ
कण्णा जस्सेत्तिया विद्धा ॥ (६१-१-३)
गोसे धिय अहाए पेच्छंताणं सुहं कत्तो
(६१-१-१०)
अश्रइधतः कलह उपजायते (६६-२-१२)
अवच्छलत्ते य दसणे हाणी (७३-२-६)
अकसाय खु चरित्त } (७३-२-८)
कसायसहिओ न संजओ होइ }
सीयघरसमो उ आयरिओ । (७६-२-६)

अरुसायं निव्वाणं । (७६-२-१०)
दत्त्वा दानमनीश्वर । (८६-२-१५)
कडगा य बहु महिलियाणं । (८८-१-९)
ण हु असरीरो भवइ धम्मो (१०३-१-१३)
पाणियसदेण उवाहणाउ णाविब्भलो
सुयइ । (१३९-१-८)
पंच य सक्खीउ धमस्स । (१४४-१-१२)
अलं विरोहेण अपंडिपहिं । (१४९-१-१५)
किं सत्तजुसस्स करेइ वुद्धी-वसुंधरेयं
जह वीरभोज्जा । (१५०-१-१७)
कज्जे सच्चेण होयव्वं । (१६२-१-३)
एते धर्मकंडुकाः प्रविष्टा लोकं सुष्णन्ति
एवमप्रीतिके चतुर्गुरवः । (१६५-१-७)
सउणीवि रक्खए गेहुं । (१६५-१-५)
अम्हे ठितेल्लकच्चिय अहपवत्तं वहह
तुब्भे । (१६६-१-३)
जो जग्गति सो सया धणो ।

वृहत्क-
ल्पस्य
लोकोक्तयः

॥ ७२ ॥

श्री आ ग मो छा र सं प्र हे भा गः ८

घृष्यतां कलिना कलिः । (२१८-२-२)
 मरणपर्यवसानो जीवलोकः । (२३१-१-८)
 तपोघना अहिरण्यसुवर्णाः (२४४-२-१५)
 अनियाणयं निव्वाणं } (२४८-२-१०)
 अनियाणया सेया }
 अथ व्यवहारलोकोक्तयः
 तृतीयोद्देशकैः—
 मोक्षायैव तत्त्ववेदिनां प्रवृत्तेः (२७९-२-८)

(आगमीयसूक्तावलि १ सुभाषित २ संग्रहश्लोक ३ लोकोक्तयः ४)

ॐ

ॐ

ॐ

आकृतिमतो हि नियमा सेसा हि हवन्ति
 लक्ष्मीओ । (२८१-१-५)
 जायं पितृघसा नारी दत्ता नारी पति-
 न्वसा । विहवा पुत्रवसा नारी, नस्थि
 नारी सयंवसा ॥ (३०४-१-४)
 जायंषिय रक्वंती मातृपिया सासु-
 देवरा दिष्णं । पितिभायपुत्र विहवं गुरु
 गणिणी य एव अज्जपि ॥ (३०४-१-७)
 एगणिया अपुरिसा सकवाड घर परं तु

नो पविसे । (३०४-१-१०)
 लोके बहुभिरकृत्ये सेचितेऽथ न्यायः शत-
 मवध्य सहस्रमदृढयं । (३११-१-२०)
 भवसयसहस्सलद्धं जिणवयणं भावओ
 जहंतस्स । जस्स न जायं दुक्ख न
 तस्स दुक्खं परे दुहिते ॥ (३१४-१-११)
 वृषसागारिक नीरस्समपरो वृषभश्चर्व-
 यति । (३१६-२-१२)
 इत्यागमीयलोकोक्तयः

